

IVANA
BRLIĆ- 150
MAŽURANIĆ
1874 - 2024

BOOK OF ABSTRACTS

UNIVERSITY OF SLAVONSKI BROD

18-20 APRIL 2024.

SLAVONSKI BROD

International Scientific Conference

IVANA BRLIĆ-MAŽURANIĆ IN THE NEW MILLENNIUM

Izdavač / Publisher
Sveučilište u Slavonskom Brodu

Za izdavača / Acting publisher
prof. dr. sc. Ivan Samardžić

Uredile / Editors
Jasna Šego
Željka Rosandić
Zrinka Šimunović

Lektura i korektura (engleski) /Language reviewing
and proofreading (English)
Željka Rosandić

Lektura i korektura (hrvatski) / Language reviewing
and proofreading (Croatian)
Jasna Šego
Vladimira Rezo
Vedrana Živković Zebec
Josip Jagodar

Grafička obrada i dizajn naslovnice / Layout and cover
design
Matea Žilić
Mateja Paradžik

Naslovnica
logo na vrhu Sveučilišta u Slavonskom Brodu

Međunarodni znanstveni skup "Ivana Brlić-Mažuranić u
novom mileniju"
posvećen 150. godišnjici rođenja književnice
Slavonski Brod, 18. - 20. travnja 2024.

International Scientific Conference 'Ivana Brlić-
Mažuranić in the New Millenium'
dedicated to the 150th anniversary of Ivana's birth
Slavonski Brod 18 - 20 April, 2024.

KNJIŽICA SAŽETAKA / BOOK OF ABSTRACTS

Sveučilište u Slavonskom Brodu / University of
Slavonski Brod

Slavonski Brod, travanj 2024.

IVANA BRLIĆ-MAŽURANIĆ IN THE NEW MILLENNIUM
INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE
18-20 APRIL, 2024, SLAVONSKI BROD

KNJIŽICA SAŽETAKA/BOOK OF ABSTRACTS

POČASNI I PROGRAMSKI ODBOR/ HONORARY AND PROGRAMME COMMITTEE

POČASNI ODBOR/HONORARY COMMITTEE:

- prof. dr. sc. Pero Aračić, upravitelj, Zavod za znanstveni i umjetnički rad HAZU u Đakovu/Director, Institute for Scientific and Artistic Work of the Croatian Academy of Sciences and Arts in Đakovo
- prof. dr. sc. Ivan Samardžić, rektor, Sveučilište u Slavonskom Brodu/Rector, University of Slavonski Brod
- Mirko Duspara, dr. med., gradonačelnik, Grad Slavonski Brod/Mayor, City of Slavonski Brod
- dr. sc. Danijel Marušić, župan Brodsko-posavske županije/Prefect of Brod-Posavina County
- prof. dr. sc. Vlado Guberac, rektor, Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku/Rector, J. J. Strossmayer University of Osijek
- akademkinja Dubravka Oraić Tolić, članica Predsjedništva Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti/academician, member of the Presidency of the Croatian Academy of Sciences and Arts
- prof. dr. sc. Ivan Trojan, dekan Filozofskoga fakulteta Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku/Dean, Faculty of Humanities and Social Sciences, J. J. Strossmayer University of Osijek
- prof. dr. sc. Siniša Opić, dekan Učiteljskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu/Dean, Faculty of Teacher Education, University of Zagreb
- prof. dr. sc. Tihomir Vidranski, pročelnik Odjela društveno-humanističkih znanosti Sveučilišta u Slavonskom Brodu/Head, Department of Social Sciences and Humanities, University of Slavonski Brod
- izv. prof. dr. sc. Domagoj Tončinić, dekan Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu/Dean, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Zagreb

PROGRAMSKI ODBOR/PROGRAMME COMMITTEE:

- prof. dr. sc. Vinko Brešić, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu/Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Zagreb
- dr. sc. Jasna Ažman, Sveučilište u Slavonskom Brodu, u mirovini/University of Slavonski Brod
- prof. dr. sc. Berislav Majhut, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu/Faculty of Teacher Education, University of Zagreb
- prof. dr. sc. Smiljana Narančić Kovač, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu/Faculty of Teacher Education, University of Zagreb
- prof. dr. sc. Diana Zalar, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu/Faculty of Teacher Education, University of Zagreb
- izv. prof. dr. sc. Sanja Lovrić Kralj, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu/Faculty of Teacher Education, University of Zagreb
- izv. prof. dr. sc. Marijan Šabić, Hrvatski institut za povijest, Podružnica za povijest Slavonije, Srijema i Baranje/Croatian Institute of History – Department for the History of Slavonia, Srijem and Baranja
- izv. prof. dr. sc. Jasna Šego, Sveučilište u Slavonskom Brodu/University of Slavonski Brod
- izv. prof. dr. sc. Dragica Dragun, Filozofski fakultet Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku/Faculty of Humanities and Social Sciences, J. J. Strossmayer University of Osijek
- izv. prof. dr. sc. Dubravka Zima, Fakultet hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu/Faculty of Croatian Studies, University of Zagreb
- izv. prof. dr. sc. Željka Flegar, Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku/Academy of Arts and Culture in Osijek, J. J. Strossmayer University of Osijek
- prof. dr. sc. Tvrtko Vuković, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu/Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Zagreb
- prof. dr. sc. Ivana Žužul, Filozofski fakultet Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku/Faculty of Humanities and Social Sciences, J.J. Strossmayer University of Osijek
- mr. sc. Ivan Medved, predsjednik Ogranka Matice hrvatske u Slavonskom Brodu/Branch of Matica Hrvatska in Slavonski Brod
- prof. dr. sc. Joanna Szerszunowicz, Filološki fakultet Sveučilišta u Białystoku, Poljska/Faculty of Philology, University of Białystok, Poland
- izv. prof. dr. sc. Svetlana Kalezić-Radonjić, Sveučilište u Crnoj Gori, Crna Gora/University of Montenegro, Montenegro
- doc. dr. sc. Morana Plavac, Eötvös Loránd Sveučilište, Mađarska/Eötvös Loránd University, Hungary
- prof. dr. sc. Dragica Haramija, Filozofski fakultet Sveučilišta u Mariboru, Slovenija/ Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Maribor, Slovenia
- izv. prof. dr. sc. Peter Svetina, Institut za slavistiku Sveučilišta u Klagenfurtu, Austrija/Institute of Slavic Studies, University of Klagenfurt, Austria
- prof. ssa Sabrina Maria Fava, Università Cattolica del S. Cuore, Milano, Italy
- dr. hab. Dorota Michulka, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław, Poland

IVANA BRILIĆ-MAŽURANIĆ IN THE NEW MILLENNIUM
INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE
18-20 APRIL, 2024, SLAVONSKI BROD

ORGANIZACIJSKI ODBOR/ORGANIZING COMMITTEE

- doc. dr. sc. Irena Krumes, Sveučilište u Slavonskom Brodu (predsjednica)/University of Slavonski Brod (Chair)
- izv. prof. dr. sc. Vladimira Rezo, Fakultet hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu/Faculty of Education (J. J. Strossmayer University of Osijek)
- doc. dr. sc. Vedrana Živković Zebec, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku/Faculty of Education (J. J. Strossmayer University of Osijek)
- doc. dr. sc. Višnja Vekić Kljaić, Sveučilište u Slavonskom Brodu/University of Slavonski Brod
- prof. dr. sc. Cvijeta Pavlović, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu/Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Zagreb
- doc. dr. sc. Zrinka Šimunović, Sveučilište u Slavonskom Brodu/University of Slavonski Brod
- dr. sc. Željka Rosandić, Sveučilište u Slavonskom Brodu/University of Slavonski Brod
- doc. art. Želimir Fišić, Sveučilište u Slavonskom Brodu/University of Slavonski Brod
- dr. sc. Josip Jagodar, Sveučilište u Slavonskom Brodu/University of Slavonski Brod
- prof. art. Mira Perić, Fakultet odgojnih i obrazovnih znanosti Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku/Faculty of Education (J. J. Strossmayer University of Osijek)
- dr. sc. Mirko Čurić, Društvo hrvatskih književnika, Ogranak slavonsko-baranjsko-srijemski/Croatian Writers' Association, Branch of Slavonia-Baranja-Srijem
- Ivan Stipić, voditelj knjižnice Sveučilišta u Slavonskom Brodu/University of Slavonski Brod
- Luka Pongračić, mag. prim. educ.
- Mateja Paradžik, mag. informatol. et mag. inf. techn.

TAJNICA SKUPA/CONFERENCE SECRETARY:

doc. dr. sc. Zrinka Šimunović
zsimunovic@unisb.hr

PLENARNA IZLAGANJA/

PLENARY SPEAKERS

Vinko Brešić

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, u mirovini

IVANINA BAŠTINA Materijalni i simbolički kapital Ivane Brlić-Mažuranić

Jedinstven je primjer da jedna žena svojom udajom poveže tri glasovite hrvatske građanske porodice – Mažuraniće, Brliće i Ružiće. Uspjelo je to Ivani Brlić-Mažuranić (1874. – 1938.), unuci hrvatskog bana i pjesnika Ivana Mažuranića, koja je svojom udajom ušla u brodsku porodicu Brlića, a preko udaje kćeri Nade i u porodicu riječkih Ružića. To je onaj tip zasluga koje idu u zaslugu životu i sudbini, no ono što je svakako Ivanina zasluga to je svijest o pripadnosti i o tome da je sve njezino privatno ujedno i javno, tj. nacionalno – hrvatsko. U tome smislu valja se nadati da još uvijek neriješena pitanja statusa i funkcioniranja spomeničkog blaga u Slavonskom Brodu s Kućom Brlić kao njegovom okosnicom neće ni na koji način ugroziti materijalni, a još manje simbolički kapital koji je stvorilo ime ove velike žene, književnice i Hrvatice.

Ključne riječi: *Ivana Brlić-Mažuranić, Arhiv obitelji Brlić, Knjižnica obitelji Brlić, Kuća Brlić, simbolički kapital*

IVANA'S HERITAGE Material and Symbolic Capital of Ivana Brlić-Mažuranić

It is a unique example of one woman connecting three famous Croatian civil families – Mažuranić, Brlić and Ružić – through her marriage. Ivana Brlić-Mažuranić (1874 – 1938), the granddaughter of the Croatian ban and poet, Ivan Mažuranić, succeeded in this, when she entered the Brlić family from Brod upon her marriage, and through the marriage of her daughter Nada, also into the Ružić family from Rijeka. This is the type of merit due to life and destiny, but what is definitely Ivana's credit is the awareness of belonging and that everything what is her private business is also of public interest, i.e. national – Croatian. In this sense, it is to be hoped that the still unresolved issues of the status and functioning of the memorial treasure in Slavonski Brod, with the Brlić House as its backbone, will not in any way threaten the material, and even less the symbolic capital created by the name of this great woman, writer and proud Croat.

Keywords: *Ivana Brlić-Mažuranić, Brlić Family Archive, Brlić Family Library, Brlić House, symbolic capital*

Berislav Majhut

Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, u mirovini

Naslov plenarnog izlaganja: Igranofilmske ekranizacije dječjeg romana Ivane Brlić-Mažuranić Čudnovate zgrade šegrta Hlapića

Ubrzo nakon postavljanja Čudnovatih zgrade šegrta Hlapića na pozornicu 1934. pojavila se ideja o njegovoj ekranizaciji, o cjelovečernjem igranom filmu. Međutim, nije se niti pomišljalo na jugoslavensku produkciju već su svi naponi bili upućeni na potragu za inozemnim producentom. Nakon završetka Drugog svjetskog rata i vrlo polagane integracije književnih djela Ivane Brlić-Mažuranić u vrijednosno okruženje vrlo različito od onoga u kojemu su djela izvorno nastala opet je šezdesetih godina prošlog stoljeća oživljena ideja o ekranizaciji Šegrta Hlapića no ovaj puta u tehnički i organizacijski znatno povoljnijim uvjetima. Dokumentirana su barem tri nastojanja snimanja cjelovečernjeg igranog filma (a među njima i scenarij Ivana Brajdića i Zorislava Ugljena). No usprkos vrlo ozbiljnih pokušaja ta nastojanja nisu se ostvarila. Ovaj rad pokušat će odgovoriti na pitanje koje su to društvene silnice onemogućile realizaciju ekranizacije Šegrta Hlapića dok su istovremeno snimani dječji filmovi zasnovani na predlošcima dječjih romana s daleko manjim društvenim kapitalom nego što ga nepobitno ima dječji roman Ivane Brlić-Mažuranić. Dapače za vrijeme komunizma nije snimljen niti jedan film prema predlošku najvrednijih djela hrvatske dječje književnosti kakvima smatramo djela Ivane Brlić-Mažuranić. Osim toga pokušat će se analizirati pričosvijeti (storyworld) scenarija. Naime, kronotop radnje dječjeg romana Šegrt Hlapić već u svojim otisnutim verzijama nije bio stabilan pa će se nastojati razložiti kako se prišlo izgradnji kronotopa u scenarijima cjelovečernjih igranih filmova.

Title of the lecture: Feature film adaptations of Ivana Brlić-Mažuranić's children's novel The Brave Adventures of Lapitch

Soon after *The Brave Adventures of Lapitch* was put on stage in 1934 there emerged an idea that the book should be adapted for the cinema as a feature film. However, as the Yugoslav production was not an option, all the efforts were invested in the search for a foreign producer. After the end of World War II and a slow integration of Ivana Brlić-Mažuranić's works into the new value system, substantially different from the one in which these works were created, it was only in the 1960s that the idea of cinematic adaptation of Šegrt Hlapić was revived. This time, technical and organizational circumstances were far more favourable. There is documentation about at least three attempts to produce a feature film on the basis of the book (and among these three the script *The Brave Adventures of Lapitch* by Ivan Brajdić and Zorislav Ugljen). However, in spite of serious efforts to produce a feature film these attempts have never been realized. This study will try to provide an explanation to the question what social factors hampered the realization of the cinematic adaptation of Šegrt Hlapić while at the same time children's movies based on children's novels with lower social capital than Ivana Brlić-Mažuranić's works were filmed. Moreover, during the period of Communism not a single

movie based on the most appreciated works of Croatian children's literature, and Ivana Brlić-Mažuranić's works certainly belong in this category, was produced. The first and only feature film adaptation of Šegrt Hlapić is a film by Silvije Petranović from 2013. In addition, the storyworlds of the scripts are analysed. To be more specific, as the chronotope of the plot of Šegrt Hlapić in its printed versions was not stable, the construction of the chronotope in the scripts of the feature films based on the book will be examine

Jasna Ažman

Sveučilište u Slavonskom Brodu

Naslov plenarnog izlaganja: Autobiografska pisma Ivane Brlić-Mažuranić u našoj suvremenosti

Ivana Brlić-Mažuranić je rođena u drugoj polovini 19. stoljeća, u dvadesetom stoljeću stvorila svoja književna djela koja čuvaju svježinu davnine i u ovom, novom mileniju. Djela su to koja se čitaju, prevode, dramatiziraju, proučavaju, inspiriraju i nadalje traju. U prigodi obilježavanja sto pedesete obljetnice spisateljčinog rođenja, pravi je trenutak za promišljanje što u našoj suvremenosti znači njezin književni opus i bogata rukopisna ostavština, a posebice korespondencija koja omogućuje bolje upoznavanje njezine osobnosti, života i značaja. Korespondenciju je sama Ivana označila autobiografskom, a pisana je doslovno perom, ponekad i gušćim („...Pišem ovim rukopisom jer imam gušće pero koje užasno škripa ako ga naopako primim. Ne trpi novotarijah.“- u pismu majci iz 1895.) ili ponekad zašiljenom lozinom grančicom, dok danas njezine zapise predstavljamo i proučavamo novim tehnologijama. Trebalo je dosta vremena za iščitavanje tisuća zapisa, tumačenje i prepisivanje, ali u svemu što smo od Ivane Brlić-Mažuranić baštinili, prepoznajemo njezinu samosvojnu osobnost koja se nikada nije uklapala u klišeje: u mladosti je bila buntovna, dogovoreni brak za nju je bio sretan brak, ostvareno majčinstvo i bogat obiteljski život, a ona majka – pisac u vremenu u kojem je bilo iznimno malo žena književnica. Njezino kultno djelo Priče iz davnine i u suvremenoj su percepciji neosporno originalno, neponovljivo i neusporedivo štivo trajne vrijednosti, a ona plemenita osoba, spremna na svaku žrtvu radi ljubavi i potreba svoje djece, zauzeta tradicionalistica, čuvarica obiteljskog ognjišta Brlićevih, ali ne pepela nego žive vatre da bi se nastavilo generacijsko poslanje.

Ključne riječi: *autobiografska pisma, pero, korespondencija, djelo, obiteljsko ognjište Brlićevih*

Autobiographical letters of Ivana Brlić-Mažuranić in our modern times

Ivana Brlić-Mažuranić was born in the second half of the 19th century, and in the 20th century she created her literary works that preserve the freshness of the past even in this new millennium.

These are the works that are still being read, translated, dramatized, and studied, as well as the works that inspire us and continue to live on.

On the occasion of commemorating the one hundred and fiftieth anniversary of the writer's birth, it is the right moment to reflect on what her literary oeuvre and rich manuscript legacy mean in our modern times, and especially the correspondence that enables a better understanding of her personality, life and significance.

Ivana herself marked the correspondence as autobiographical, and it was literally written with a quill, sometimes with a goose quill (“...I write in this handwriting because I have a quill that squeaks terribly if I hold it upside down. It does not tolerate novelty.” – in a letter to her mother from 1895) or sometimes with a pointed vine twig, while, today, we present and study her letters with new technologies.

It took a lot of time to read thousands of letters, interpret and rewrite them, but in everything we inherited from Ivana Brlić-Mažuranić, we recognize her unique personality that never fit into clichés: she was rebellious in her youth, the arranged marriage was a happy one for her, accomplished motherhood and rich family life, and she was a mother / a writer in a time when there were extremely few female writers.

Her famous Croatian Tales of Long Ago are, in modern perception, undeniably original, unrepeatable and incomparable reading of lasting value, and she is a noble person, ready to make any sacrifice for the love and needs of her children, a busy traditionalist, the keeper of the Brlić family hearth, not the ashes but the living fire to continue the generational mission.

Keywords: *autobiographical letters, quill, correspondence, work, Brlić family hearth*

Sabrina Maria Fava

Università Cattolica del S. Cuore, Milano

Raširenost djela Ivane Brlić-Mažuranić u Italiji između tekstova i ilustracija

Hrvatske pripovijesti iz davnina Ivane Brlić Mažuranić prevedene su na talijanski tek 1957. godine u dvije različite izdavačke kuće: Marzocco u Firenci i Saie u Torinu.

Zašto su postojala dva projekta prevođenja?

U radu se objašnjava urednička povijest prijevoda na talijanski između teksta i ilustracija. Urednik Marzocco izabrao je Umberta Urbanija za prevoditelja te Carla Gallenija i Danielea Baffettija za ilustratore. Saie je za prevoditelja odabrao Franju Trogrančiča, a za ilustratoricu Gianninu Lavarello.

Godine 1957. dva različita izdanja *Leggende croate* bila su dostupna talijanskim čitateljima, ali je Marzoccovo izdanje bilo izbor izvornog teksta. Izdanje Saie bilo je vjerno izvornoj strukturi knjige. Mažuranićkine pripovijetke ostale su do 1975. u katalozima naklade Saie.

Ključne riječi: *dječja književnost; povijest obrazovanja; ljudsko obrazovanje; talijanski jezik; XX. Stoljeće*

The diffusion of Ivana B. Mazuranić's work in Italy between texts and illustrations

Ivana Brlić Mažuranić's *Croatian Tales of Long Ago* was translated into Italian only in 1957 by two different publishing houses: Marzocco in Florence and Saie in Turin.

Why were there two projects of translation?

The paper explains the editorial history of the translation into Italian between texts and illustrations. The editor Marzocco chose Umberto Urbani as translator and Carlo Galleni and Daniele Baffetti as illustrators. Saie chose Franjo Trograncic as translator and Giannina Lavarello as illustrator.

In 1957 two different editions of *Leggende croate* were available to Italian readers but Marzocco edition was a selection of the original text. Saie edition was fidelity to the book's original structure. Mažuranić's tales remained until 1975 in the catalogues of Saie publishing.

Keywords: *Children's literature; History of education; human education; Italian language; XXth century*

Dorota Michulka

Uniwersytet Wrocławski, Wrocław

Folklor, fantasy i identitet u suvremenoj poljskoj literaturi za djecu i mlade odrasle (sličnosti s bajkama Ivane Brlić-Mažuranić - odabrana poglavlja)

Ovaj rad posvećujem uspomeni na Ivanu Brlić-Mažuranić (1874.-1938.), junakinju našeg skupa, dva puta nominiranu za Nobelovu nagradu za književnost, prozvanu „hrvatskim Andersenom“ i „hrvatskim Tolkienom“. Djela Ivane Brlić-Mažuranić - vrsne autorice bajki i fantastičnih djela ukorijenjenih u folkloru i slavenskoj mitologiji (ovdje: pretkršćanska vjerovanja Hrvata) odnose se na fantastiku u široj dimenziji, pa tako i u području umjetničkog oblikovanja junaka koji su u kontekstu aksioloških promišljanja utjelovljenje ljudskih stavova i osjećaja te pokazujući njihov presjek kroz svakodnevnu zbilju stvarnog svijeta omogućuju i definiranje egzistencijalno-etičkih stavova, eventualno njihovu unutarnju transformaciju.

U takvom kontekstu, analizirani tekstovi Ivane Brlić-Mažuranić, potiču na istraživanje komparativne prirode, pa bih željela osvijestiti neka važna pitanja vezana uz razumijevanje poljskih bajki i suvremene poljske fantastike, u kojoj se “prelaženje granica” odnosi na poimanje poljskih bajki i suvremene poljske fantastike. Ova tema postala bi relevantna u perspektivi širih promišljanja folkloru, fantastike i identiteta, posebice kada je recipijent dijete (u tom kontekstu usporedno s tekstovima Ivane Brlić-Mažuranić, možemo promatrati djela Marije Konopnicke, autorice prve poljske sinkretičke nacionalne bajke inspirirane folklorom) (Fidowicz, 2017; Wierzbicki 1970)

Vrijedi dodati u ovoj perspektivi analize, kada razmatramo uobičajene ideje o fantastičnim bićima, križanju svjetova i njihovim preobrazbama ne samo u odnosu na usmenu i pisanu književnost, nego i – u užem smislu riječi – na pučku i dječju književnost (kao adaptacija i preobrazba) (Ługowska, 1981; Wróblewska 2003).

Promatrajući poljske bajke i suvremenu fantastičnu naraciju kao tekst kulture (smješten između folkloru, povijesti i društveno-kulturnog konteksta) (Zipes, 1982; Tatar, 2016; Bacchilega 1997, 2013), analiza pokazuje jasan narodni svjetonazor, vjeru u postojanu silu, uplitanje nadnaravnih sila, antropomorfnu viziju prirode, nepisani moralni standardi, ideali poštenog ponašanja (pravde). Međutim, kao antropološki dokumenti, ove će priče također specificirati ovisnost značenja o kontekstu, odražavati realnost danog mjesta i vremena te ideje koje funkcioniraju u zajednici/društvu u kojem su nastale i ispričane (npr. sociološki pristup, ruralni aspekti i okruženje poljskog sela druge polovice devetnaestog stoljeća (Baśń o krasnoludkach i sierotce Marysi Marije Konopnicke); Dobrota – Samotność Bogów Dorote Terakowske)

Vrijedno je naglasiti da su, u vezi s osebnim »slavenskim preporodom« u suvremenoj poljskoj književnosti za mlade (u kontekstu djela Ivane Brlić-Mažuranić), pozivanja na slavenski folklor vidljiva na više razina: u odnosu na vlastita imena, u kreacijama fantastičnih likova (npr. Baba Yaga, zmaj), u obrascima radnje, u bestijarijima koje koriste autori (npr. gnomovi, vodenjaci, nimfe ili duhovi), u opisu obreda (npr. Ivanjska noć slavlje (Sv. Ivan – Świętojańska

Sobótka), obredne igre oko lomače i simbolika vatre) te u slikama prirode (Wróblewska, 2014; Polak, Karwacka, 2016; Rudolf 2009).

Zaključno, analiza i interpretacija odabranih tekstova pokazuju da se suvremene poljske bajke i fantazija za djecu i mlade s referencama na narodne priče, nacionalne mitove, popularne legende i povijesne događaje kombiniraju s „unutarnjim putovanjem” protagonista, ukorijenjenim u egzistencijalnom - etička razina – kao u djelima Ivane Brlić-Mažuranić – postaje metafora svačije sudbine.

Crossing Boundaries. Folklore, Fantasy and Identity in Contemporary Polish Literature for Children and Young Adults (similarities with Ivana Brlić Mažuranić's Fairy Tales - selected issues)

I dedicate this paper to memory of Ivana Brlić-Mažuranić (1874- 1938), the heroine of our conference, twice nominated for the Nobel Prize for literature, called the Croatian Andersen and the Croatian Tolkien. The works of Ivana Brlić-Mažuranić - an outstanding author of fairy tales and fantasy works rooted in folklore and Slavic mythology (here: pre-Christian beliefs of Croats) refer to fantasy in a broader dimension, including in the area of artistic creations of heroes who, in the context of axiological considerations, are the embodiment of human attitudes and feelings and, by showing their intersection with the everyday reality of the real world, also make it possible to define existential-ethical attitudes, eventually their inner transformation.

In such a context, the analyzed texts of Ivana Brlić-Mažuranić, provoke research of a comparative nature, so I would like to bring up some important issues related to the understanding of Polish fairy tales and contemporary Polish fantasy, in which "crossing boundaries" would become relevant in the perspective of broader considerations of folklore , fantasy and identity, especially when the recipient is a child (in this context comparatively with the texts of Ivana Brlić-Mažuranić, we can consider the works of Maria Konopnicka, author of the first folklore-inspired Polish syncretic national fairy tale) (Fidowicz, 2017; Wierzbicki 1970)

It is worth adding in this perspective of analysis, when we consider common ideas about fantastic beings, crossing of worlds and their transformations not only in relation to oral and written literature, but also – in the narrow sense of the term – to folk and children's literature (as an adaptation and transformation) (Ługowska, 1981; Wróblewska 2003).

Considering Polish fairy tales and contemporary fantasy narration as a text of culture(situated between folklore, history and social-cultural context) (Zipes, 1982; Tatar, 2016; Bacchilega 1997, 2013), analysis shows clear folk worldview, faith in the constant interference of supernatural powers, anthropomorphic vision of nature, unwritten moral standards, ideals of fair behavior (justice). However as anthropological documents these stories, shall also specify the dependence of meaning from context, reflect the realities of a given place and time and ideas functioning in the community/society in which it was created and is told (e.g. sociological approach, rural aspects and setting of the second half of nineteenth century Polish village (Baśń o krasnoludkach i sierotce Marysi by Maria Konopnicka); the moment of "transition" from the pagan to the Christian world, the figures of the Old Gods and the figure of the new God of Goodness – Samotność Bogów by Dorota Terakowska)

It is worth emphasising that, in connection with the peculiar "Slavic revival" in contemporary Polish literature for a young audience (in the context of the works of Ivana Brlić-Mažuranić), references to Slavic folklore are visible on many levels: in relation to proper names, in the creations of fantastic characters (e.g. Baba Yaga, the dragon), in the plot patterns, in the bestiaries used by the authors (e.g. gnomes, waterbenders, nymphs or ghouls), in the description of rituals (e.g. Midsummer's Eve celebration (St. John – Świętojańska Sobótka), ritual games

around the bonfire and the symbolism of fire) and in the pictures of nature (Wróblewska, 2014; Polak, Karwacka, 2016; Rudolf 2009).

In conclusion, the analysis and interpretation of the chosen texts show that contemporary Polish fairy tales and fantasy for children and young adults with references to folk tales national myths, popular legends and historical events combine with "inner journey" of protagonists, rooted in the existential-ethical level – like in the works of Ivana Brlić- Mažuranić - becomes a metaphor of everybody's destiny.

Sanja Lovrić Kralj

Faculty of Teacher Education, University of Zagreb

Frau Kemeter, vrijeme je za književnicu Ivanu Brlić-Mažuranić!

Korespondencija osvjetljava subjekt autora iz novog rakursa pružajući nam uvid u sliku koju pokušava stvoriti o sebi u komunikaciji s drugim ljudima. I Ivana Brlić-Mažuranić u svojoj bogatoj korespondenciji ostvaruje različite uloge, poput kćeri, supruge, majke i književnice, a svaka uloga donosi novi ton (čak i s obzirom na razliku načina na koji gradi svoj identitet u pismima svakom članu obitelji ponaosob). U ovome izlaganju fokus će biti na stvaranju identiteta subjekta Ivane Brlić-Mažuranić kao književnice u pisanoj komunikaciji s drugim književnicima na hrvatskome jeziku. Počevši od njezina intimnog alter ega, frau Kemeter, zanimat će nas na koji će način izgrađivati svoj subjekt književnice u kontekstu komunikacije s osobama s kojima dijeli jednaki žar prema pisanju.

Frau Kemeter, it is time for the writer Ivana Brlić-Mažuranić!

The correspondence sheds light on the subject of the author from a new angle, providing us with an insight into the image she tries to create in communication with other people. In her rich correspondence, Ivana Brlić-Mažuranić also fulfils different roles, such as daughter, wife, mother and writer, and each role brings a new tone (even considering the difference in the way she builds her identity in the letters to each family member individually). In this lecture, the focus will be on creating the identity of the subject of Ivana Brlić-Mažuranić as a writer in the written communication with other writers in the Croatian language. Starting with her intimate alter ego, Frau Kemeter, we will be interested in how she will build her subject as a writer in the context of communication with people with whom she shares the same passion for writing.

Dubravka Zima

Fakultet hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu

Ivana Brlić-Mažuranić u svom vremenu

Ivana Brlić-Mažuranić svojim književnim opusom, ali i životnim tijekom i sudbinom, uvelike reprezentira društveni, povijesni, politički, kulturni i književni kontekst razdoblja u kojem je živjela. Umjetnička snaga i uvjerljivost njezina književnog djela, zajedno s njezinim društvenim statusom i postignućima, čine je jednom od najzanimljivijih likova hrvatske književnosti, kulture i društva u cjelini. Rođena u politički i društveno utjecajnoj i uglednoj obitelji Mažuranić, odgojena prema razmjerno krutim odrednicama tzv. starog kanona, obrazovana u obiteljskom okružju okrenutom tradiciji i snažno određenom kršćanskom ideologijom, Ivana Brlić-Mažuranić životom i djelom simbolički reflektira prijelaz iz dugog 19. stoljeća i njegovog krutog reguliranja ženske egzistencije na osobnom i društvenom planu prema novome stoljeću u kojem se ženskost postupno redefinira i transformira, o čemu snažno simbolično svjedoče neki od prijelomnih događaja u njezinu životu, poput, primjerice, činjenice da krajem 19. stoljeća (1892.) njezini roditelji dogovaraju njezinu udaju, dok četrdeset godina poslije ona biva izabrana u JAZU kao prva žena članica (1937.) i tijekom 1930-ih četiri puta biva nominirana za Nobelovu nagradu za književnost.

Predavanje će se usmjeriti na ključne događanje u životu Ivane Brlić-Mažuranić u društvenom i povijesno-političkom kontekstu kao i u kontekstu povijesti svakodnevice, pri čemu se autoričin osobni lik vidi kao reprezentativna figura ženske povijesti hrvatske novostvarajuće građanske klase krajem 19. i početkom 20. stoljeća.

Title of the lecture: Ivana Brlić-Mažuranić in her time era

Ivana Brlić-Mažuranić with her literary work, but also with her life course and destiny, largely represents the social, historical, political, cultural and literary context of the period in which she lived. The artistic strength and persuasiveness of her literary work, together with her social status and achievements, make her one of the most interesting characters in Croatian literature, culture and society as a whole. Born in the politically and socially influential and respected Mažuranić family, brought up according to the relatively rigid guidelines of the so-called old canon, educated in a family environment focused on the tradition and strongly determined by the Christian ideology, Ivana Brlić-Mažuranić, through her life and work, symbolically reflects the transition from the long 19th century and its rigid regulation of woman's existence on a personal and social level towards the new century in which femininity is gradually being redefined and transformed, which is strongly symbolically evidenced by some of the turning points in her life, such as, for example, the fact that at the end of the 19th century (1892) her parents arranged her marriage, while forty years later she was elected to JAZU as the first female member (1937), and during the 1930s she was nominated four times for the Nobel Prize for Literature.

This lecture will focus on the key events in the life of Ivana Brlić-Mažuranić in the social and historical-political context, as well as in the context of the history of everyday life, whereby the author's personal figure is seen as a representative figure of the female history of the newly emerging Croatian middle class at the end of the 19th and the beginning of the 20th century

SAŽETCI/

ABSTRACTS

Katarina Aladrović Slovaček

Učiteljski fakultet Sveučilište u Zagrebu

Tihana Bilešić

Sveučilište u Zagrebu

O leksičkoj prohodnosti Priča iz davnine iz perspektive učenika i učitelja

U procesu usvajanja i učenja jezika najdinamičniji je razvoj rječnika. Dijete osnovnoškolske dobi tijekom godine usvoji 500 do 700 novih riječi ili proširi značenje već usvojenih riječi. Nove riječi dijete najčešće usvaja spontano, aktivnim slušanjem te čitanjem raznovrsnih tekstova kojima je izloženo u školi, ali i izvan nje, najčešće u obiteljskom okružju. Iako ne postoji strategija poučavanja i bogaćenja rječnika u okviru nastavnoga predmeta Hrvatski jezik, ona se najčešće provodi tijekom i nakon čitanja nekog teksta te tijekom čitanja lektire. Da bi dijete usvojilo nove riječi čitanjem, potrebno je da je 90-95 % riječi djetetu poznato te da uz pomoć korištenja konteksta, povezivanjem prijašnjeg znanja, svojih intelektualnih sposobnosti, širine radnoga pamćenja, općega znanja te sustavne uporabe strategija čitanja razumije pročitano, a time i značenje nepoznatih riječi. Budući da se priče iz Priča iz davnine Ivane Brlić-Mažuranić pojavljuju na popisu lektire trećega, četvrtoga i šestoga razreda, cilj je ovoga rada analizom sadržaja ispitati leksičku prohodnost ovoga djela, odnosno omjer poznatih i nepoznatih riječi, te niskofrekventnih i visokofrekventnih riječi u računalno-lingvističkom programu Sketch Engine. Također će se testirati razumijevanje odabranih riječi u kontekstu (N = 30) kod učenika četvrtoga, petoga i šestoga razreda (N = 120) te će se provesti Upitnik o iskustvima čitanja Priča iz davnine s učiteljima razredne nastave i hrvatskoga jezika u kontekstu razumijevanja rječnika i sadržaja djela te motivacije učenika za njegovo čitanje.

Ključne riječi: *usvajanje rječnika, čitanje, Priče iz davnina, analiza sadržaja, Hrvatski jezik*

About lexical diversity of Tales of Long Ago from the perspective of students and teachers

In the process of language acquisition and learning, vocabulary development is the most dynamic. During the year, a child of primary school age acquires 500 to 700 new words or expands the meaning of already acquired words. A child most often acquires new words spontaneously by active listening and reading various texts to which he is exposed in school, but also outside it, most often in a family environment. Although there is no strategy for teaching and enriching vocabulary within the course Croatian language, it is most often implemented during and after reading a text and during the compulsory reading. In order for a

child to acquire new words by reading, it is necessary that 90-95% of the words are known to the child and that, with the help of the context, by connecting previous knowledge, the intellectual abilities, the breadth of the working memory, the general knowledge and the systematic use of reading strategies, the child understands what he has read, and thus the meaning of unknown words. Since the stories from *Tales of Long Ago* by Ivana Brlić-Mažuranić appear on the reading lists of the third, fourth and sixth grades, the aim of this paper is to analyze the lexical accessibility of this work, i.e. the ratio of known and unknown words, and low- and high-frequency words in the computer-linguistic program Sketch Engine. In addition, the understanding of selected words in the context (N = 30) will be tested on the fourth, fifth and sixth grade students (N = 120), and a Questionnaire on the experiences of reading *Tales of Long Ago* will be conducted with classroom and Croatian language teachers in the context of vocabulary comprehension and the content of the work and the student's motivation for reading it.

Keywords: *acquisition of vocabulary, reading, Tales of Long Ago, content analysis, Croatian language*

Mato Artuković

Institut za povijest, u mirovini

Ivan Medved

Državni arhiv u Slavanskom Brodu, u mirovini

Arhiv obitelji Brlić jučer, danas ... a sutra?

Arhiv obitelji Brlić u Slavanskom Brodu kulturna je baština koju je stvorio razvijeni osjećaj sedam generacija jedne obitelji, u kojoj su se gotovo tristo godina skupljali spisi važni za obitelj, za zavičaj i za cijeli narod. Građa u Arhivu nastala je u razdoblju od 1730. do 2000., a čuva se u 119 kutija. Temelj te građe čini korespondencija članova obitelji s osobama izvan obitelji (oko 3 000 pisama), korespondencija među pojedinim članovima obitelji, dokumentacija važna za obitelj i pojedine članove obitelji (rukopisi objavljenih i neobjavljenih radova, knjiga, rječnika, razni prijepisi knjiga, pjesama, nota, svjedodžbe, skripta, osobni dokumenti, putovnice, kupoprodajni ugovori, ostavine, gruntovni izvaci). Posebno je bogata ostavština, i to osobito korespondencija, Andrije Torquata Brlića, te gotovo i nema važnije osobe hrvatskoga kulturnog, političkog i književnog života od 1835. do 1870. koja nije zastupljena barem jednim ili dvama pismima. Bogatstvu je Arhiva pridonijela i Ivana Brlić-Mažuranić, čija je ostavština vezana za sva razdoblja njezina života. Ističemo posebno bogatu korespondenciju s roditeljima, suprugom i djecom. Izvanredno je bogata njezina literarna korespondencija, vezana za objavljivanje njezinih pojedinih djela i prijevode njezinih djela na mnoge strane jezike te rukopisna ostavština gotovo svih objavljenih djela, ali ima i rukopisa koji nisu objavljeni. Građa pojedinih članova te obitelji (Andrije Torquata Brlića, Ivane Brlić-Mažuranić) po svom značenju čini baštinu nacionalne vrijednosti. Ocjenjujući u cjelini značenje te građe, možemo reći da nam ona daje obilje podataka iz političke, kulturne, vjerske i gospodarske povijesti, da svjedoči o mentalitetu jednog vremena i životu jedne građanske obitelji, da je dragocjen izvor za mnoge važne detalje iz života mnogih uglednih pojedinaca, kao i za istraživanje razine nacionalne svijesti i nacionalno-integracijskih procesa hrvatskoga naroda u vrijeme stvaranja moderne hrvatske nacije. Do sada su tu građu koristili u povijesnoj znanosti kako hrvatski tako i strani (njemački, srpski, poljski, crnogorski) istraživači, i sigurno je da se niti jedna ozbiljnija sinteza političke i kulturne povijesti hrvatskog naroda u 19. i prvoj polovici 20. stoljeća ne može napisati bez dragocjenih informacija koje su skupljene u građi Arhiva obitelji Brlić.

Arhiv je sačuvan u cijelosti iako je bio izložen raznim ugrozama, osobito u Drugom svjetskom ratu i u Domovinskom ratu. Zbog zaštite odvezen je 1992. godine u Muzej Međimurja u Čakovcu. Nakon povratka u Slavonski Brod, inicijativom Državnoga arhiva u Slavanskom Brodu, pripremljen je za mikrofilmiranje, potom mikrofilmiran, a kasnije i digitaliziran. Trenutno je pohranjen u Kozarčevoj 4 u Slavanskom Brodu.

Što će biti s Arhivom sutra?

Ključne riječi: *Arhiv obitelji Brlić, Ivana Brlić-Mažuranić, Andrija Torquat Brlić, korespondencija*

Archive of the Brlić Family – Yesterday, Today... and Tomorrow?

The Archive of the Brlić family in Slavonski Brod is a cultural heritage created by the developed feeling of seven generations of one family, in which for almost three hundred years documents important for the family, for the homeland and for the whole nation were collected. The material in the Archive was created in the period from 1730 to 2000, and is kept in 119 boxes. The basis of this material is the correspondence of family members with people outside the family (about 3,000 letters), correspondence between individual family members, documentation important for the family and individual family members (manuscripts of published and unpublished works, books, dictionaries, various transcriptions of books, poems, sheet music, certificates, personal documents, passports, sales contracts, bequests, land register extracts). The legacy, especially the correspondence of Andrija Torquat Brlić is particularly rich, and there is almost no important person in Croatian cultural, political and literary life from 1835 to 1870, which is not represented by at least one or two letters. Ivana Brlić-Mažuranić also contributed to the importance of the Archive, whose legacy is related to all periods of her life. We highlight the particularly rich correspondence with her parents, her husband and her children. Her literary correspondence is extremely rich, related to the publication of her individual works and translations of her works into many foreign languages, as well as the manuscript legacy of almost all published works, but there are also manuscripts that have not been published. The manuscripts of individual members of that family (Andrija Torquat Brlić, Ivana Brlić-Mažuranić) is a heritage of national importance. Evaluating the meaning of this material as a whole, we can say that it gives us a wealth of information from the political, cultural, religious and economic history, that it bears witness to the mentality of an era and the life of a bourgeois family, that it is a valuable source for many important details from the lives of many distinguished individuals, as well as for researching the level of national consciousness and national-integration processes of the Croatian people at the time of the creation of the modern Croatian nation. In the past, this material has been used by both Croatian and foreign (German, Serbian, Polish, Montenegrin) researchers, and no serious synthesis of the political and cultural history of the Croatian people in the 19th and first half of the 20th century cannot be written without precious information gathered in the Archive of the Brlić family.

The Archive has been preserved in its entirety even though it was exposed to various threats, especially in the Second World War and the Homeland War. In 1992, it was taken to the Međimurje Museum in Čakovec for protection. After returning to Slavonski Brod, at the initiative of the State Archive in Slavonski Brod, it was microfilmed, and later digitalized. It is currently stored at Kozarčeva 4 in Slavonski Brod.

What will become of the Archive tomorrow?

Keywords: *Archive of the Brlić family, Ivana Brlić-Mažuranić, Andrija Torquat Brlić, correspondence*

Lidija Bajuk

Institut za etnologiju i folkloristiku u Zagrebu

Motivi hrvatskoga tradicijskog nasljeđa u *Pričama iz davnine* Ivane Brlić-Mažuranić

Iako se o utjecajima slavenske, a dijelom i južnoslavenske te hrvatske usmene književnosti na *Priče iz davnine* u akademskoj zajednici prethodno već pisalo u dosadašnjim publikacijama o Ivani Brlić-Mažuranić i njezinu književnome djelu (npr. Barac, Bošković Stulli, Car, Donat, Ježić, Maraković, Šicel, Težak, Vaupotić, Vela-Beuc), pomno iščitavanje spomenutih bajki u kontekstu hrvatskoga tradicijskog nasljeđa omogućilo mi je, nakon objavljivanja rada *Moj Božiću Svarožiću, lunaj le!* u *Zborniku međunarodnoga znanstvenog skupa Zlatni danci 6 – Život i djelo(vanje) Ivane Brlić Mažuranić* (Osijek, Filozofski fakultet, 2005.), nove uvide u neposrednije utjecaje običajno-obrednih praksi, pjesama i simbola – bilo autoričine lokalne sredine (Ogulin, Karlovac, Jastrebarsko, Zagreb, Slavonski Brod), bilo šire hrvatske provenijencije na *Priče iz davnine*, iznimno djelo hrvatske i svjetske književnosti.

Ključne riječi: *Priče iz davnine, hrvatske običajno-obredne prakse, hrvatska usmena književnost*

Croatian Traditional Heritage in *Tales of Long Ago* by Ivana Brlić-Mažuranić

Although the influences of Slavic, partly also South Slavic and Croatian oral literature on the *Tales of Long Ago* has already been discussed in the academic community, particularly in the previous publications about Ivana Brlić-Mažuranić and her literary work (fe.g. by Barac, Bošković Stulli, Car, Donat, Ježić, Maraković, Šicel, Težak, Vaupotić, Vela-Beuc), a careful study of the mentioned fairy tales in the context of Croatian traditional heritage has enabled me, after publishing the article *Moj Božiću Svarožiću, lunaj le!* (*Oh, My Young God Svarožić, lunaj le!*) in *Zbornik radova s međunarodnoga znanstvenog skupa Zlatni danci 6 – Život i djelo(vanje) Ivane Brlić Mažuranić* (*Proceedings of the International Scientific Conference – Life and Work(ing) of Ivana Brlić Mažuranić*, Osijek, Faculty of Humanities and Social Sciences, 2005), new insights into the immediate influences of traditional customary-ritual practices, songs and symbols from the author's environment (Ogulin, Karlovac, Jastrebarsko, Zagreb, Slavonski Brod) or broader Croatian provenance on the *Tales of Long Ago*, an exceptional work of Croatian and world literature.

Keywords: *Tales of Long Ago, Croatian customary-ritual practices, Croatian oral literature*

Bakić Stanislava

OŠ Ive Andrića

Ivana Brlić-Mažuranić kao vječno nadahnuće i inspiracija u odgojno-obrazovnom radu

Izlaganjem će se prikazati neke od mogućnosti metodičkih predložaka pri obradi lektirnih djela Ivane Brlić-Mažuranić u osnovnoj školi (*Čudnovate zgode šegrta Hlapića* i *Priče iz davnine*). Neosporno je da je današnjoj generaciji učenika umjetnički rad Ivane Brlić-Mažuranić teže prihvatljiv zbog velikog vremenskog odmaka od suvremenog načina života, arhaičnog rječnika i drugih razloga te je neophodno stalno pronalaziti nove načine kako vrijedno stvaralaštvo približiti današnjoj djeci i mladeži. Likovi iz *Priča iz davnine*, izrađeni od ostataka drveta, svoje su mjesto pronašli u poetskom atriju u *Osnovnoj školi Ive Andrića*, gdje su se zatim u njihovu društvu čitali dijelovi iz stvaralaštva Ivane Brlić-Mažuranić, ali i ostalih književnika za djecu. U djelima naše najznačajnije književnice za djecu mnogo je simbolike, tradicije i etike te su stoga prikladna za korelaciju među predmetima Hrvatski jezik, Vjeronauk, Sat razrednika i Likovna kultura. Sve su to i odgojno-obrazovna polazišta koja proizlaze iz književnoga rada Ivane Brlić-Mažuranić.

Ključne riječi: inspiracija, svevremenost, korelacija, odgoj, obrazovanje

Ivana Brlić-Mažuranić as an Everlasting Inspiration in Education

The presentation will show some of the possibilities of methodological templates when reading the works of Ivana Brlić-Mažuranić in the elementary school (*The Strange Adventures of Hlapić the Apprentice* and *Croatian Tales of Long Ago*). It is indisputable that the artistic work of Ivana Brlić-Mažuranić is more difficult to accept for today's generation of students due to the large time gap from the modern way of life, archaic vocabulary and other reasons, and it is necessary to find some new ways to bring these valuable works closer to today's children and youth. The characters from *Croatian Tales of Long Ago*, made of wood scraps, found their place in the poetic atrium of *Ivo Andrić Elementary School*, where the works of Ivana Brlić-Mažuranić, as well as other writers for children, were read in their company. In the works of our most important writer for children, there is a lot of symbolism, tradition and ethics, which makes them suitable for correlation between the courses Croatian Language, Religious Education, Homeroom Class and Fine Arts. All of these are the educational starting points that arise from the literary work of Ivana Brlić-Mažuranić.

Keywords: inspiration, timelessness, correlation, upbringing, education

Banković-Mandić Ivančica

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Durđević Ranka

Odsjek za povijest hrvatske književnosti, Zavod za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti

Šarić Iva

Katolički bogoslovni fakultet u Đakovu

Recepcija *Šume Striborove* i *Ribara Palunka* među učenicima hrvatskoga kao inog jezika

Aktualnost ideja koje u svojim djelima promiče Ivana Brlić-Mažuranić rezultirala je i uvrštavanjem prilagođenih tekstova u nastavu hrvatskog kao inog jezika (HIJ). Tako je u udžbeniku za poučavanje na razini B2.1. prema Zeroju obrađena *Šuma Striborova*, a *Čudnovate zgode šegrta Hlapića* prilagođene su inojezičnim učenicima na razini B1. Također, priče Ivane Brlić-Mažuranić poticajne su i vizualnim umjetnicima pa je, primjerice, animacija *Ribara Palunka* u režiji francuske redateljice Laurence Arcadias mogući metodički predložak u radu s inojezičnim učenicima na višim razinama poučavanja. U radu će se predstaviti različita čitanja priča *Ribar Palunko i njegova žena* te *Šuma Striborova* među inojezičnim učenicima s posebnim osvrtom na problematiku tradicionalnih vrijednosti. Naime, tijekom obrade tih djela uočeno je da većina polaznika slavenskoga podrijetla prepoznaje tradicionalne vrijednosti (muško-ženska podjela poslova), ali i univerzalne vrijednosti kao što su vjernost i požrtvornost nasuprot nepromišljenosti, lakomosti i nezasitnosti – osobina predstavljenih Palunkovim likom. S druge strane, učenici sjevernoameričke, ali i zapadnoeuropske kulturne pozadine skloni su u djelu Ivane Brlić-Mažuranić (ponajprije) iščitavati rodne i stereotipne elemente. U radu će se na primjeru pisanih studentskih osvrta o djelima *Ribar Palunko i njegova žena* te *Šuma Striborova* predstaviti glavne ideje Ivane Brlić-Mažuranić kroz prizmu horizonta očekivanja (Jauss 1978), tj. sustava predodžbi i preduvjerenja s kojima čitatelj pristupa književnom tekstu, a na temelju različitih dobnih, jezičnih i kulturnih pozadina.

Ključne riječi: hrvatski kao ini, *Ribar Palunko i njegova žena*, *Šuma Striborova*, recepcija tradicije

Reception of *Šuma Striborova* and *Ribar Palunko* Among Students of Croatian as a Second Language

The topicality of the ideas promoted by Ivana Brlić-Mažuranić in her works resulted in the inclusion of adapted stories in the teaching of Croatian as L2. Therefore, in the textbook for teaching at level B2.1. according to CEFRL, the story *Šuma Striborova* (*Stribor's Forest*) was

processed, and the story *Čudnovate zgrade šegrta Hlapića* (*The Strange Adventures of Hlapić the Apprentice*) was adapted for foreign language speakers at B1 level. Furthermore, Ivana Brlić-Mažuranić's stories motivated visual artists, so, for example, the animation *Ribar Plunko i njegova žena* (*Fisherman Plunk and His Wife*) directed by French director Laurence Arcadias is a possible methodical template for working with foreign language students at higher levels. The paper will present different readings of the stories *Ribar Palunko i njegova žena* i *Šuma Striborova* among students of Croatian as L2 with a special focus on the issue of traditional values. During the processing of Brlić-Mažuranić's stories, it was observed that the majority of participants of Slavic origin recognize the traditional values (stereotypical division of labor), but also the universal values such as loyalty and sacrifice, as opposed to recklessness, levity and insatiability – human characteristics represented by the character of Plunk. On the other hand, students of North American and Western European cultural backgrounds tend to read (primarily) gender and stereotypical elements in the work of Ivana Brlić-Mažuranić. Using the example of written student reviews of the stories *Ribar Palunko i njegova žena* and *Šuma Striborova*, the paper will present the main ideas of Ivana Brlić-Mažuranić through the prism of the horizon of expectations (Jauss 1978), i.e. the system of ideas and preconceptions with which the reader approaches the literary text, and based on different age, language and cultural backgrounds.

Keywords: Croatian as L2, *Ribar Palunko i njegova žena* (*Fisherman Plunk and His Wife*), *Šuma Striborova* (*Stribor's Forest*), reception of tradition

Ana Batinić

Odsjek za povijest hrvatske književnosti

Zavod za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti

Vanja Budišćak

Zavod za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe

Odsjek za povijest hrvatske književnosti

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti

Ivaninim tragovima u arhivu Akademijina Odsjeka za povijest hrvatske književnosti

U bogatoj, no izrazito rascjepkanoj ostavštini Ivane Brlić-Mažuranić, koja je danas u posjedu nekoliko hrvatskih ustanova, po svojoj se jedinstvenosti ističe osobni fond Ivane Brlić-Mažuranić pohranjen u arhivu Odsjeka za povijest hrvatske književnosti Zavoda za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe HAZU u Zagrebu. Nakon uvodnoga arhivističkog osvrtu na nastanak, sastav i strukturu toga segmenta stvarateljčine ostavštine, koji je u Zavod dospio nakon njegova preuzimanja od supruge Ivanina sina Ive Brlića, u drugome će dijelu izlaganja podrobnije biti riječi o korespondenciji Ivane Brlić-Mažuranić sačuvanoj u nekoliko osobnih fondova hrvatskih književnika pohranjenih u arhivu Odsjeka, točnije o pismima, dopisnicama i razglednicama koje je Ivana slala A. G. Matošu, Branku Vodniku, Vladimiru Nazoru, Zdenki Marković i Anti Dukiću. Zahvaljujući tome moguće je barem donekle rekonstruirati ne samo Ivanin odnos sa suvremenicima iz ondašnjega kulturnog miljea, nego potencijalno i njihov suodnos ako nas posluži istraživački špurijus pa se među korespondencijom upućenoj Ivani, koja se pak nalazi u brodskom Arhivu Brlić, pronađu i odgovori spomenutih uglednika. Taj će dijalog ujedno biti i svojevrsan uvod u buduće sveske nastavka projekta izdavanja sabranih djela naše književnice, koji se, s podnaslovom *Ostavština*, upravo priređuju u okviru ogranka *Matice hrvatske* u Slavonskome Brodu.

Ključne riječi: *Ivana Brlić-Mažuranić, arhivska građa, korespondencija, književni suvremenici*

Following Ivana Brlić-Mažuranić's Traces in the Archive of the Academy's Department for the History of Croatian Literature

In the rich but extremely fragmented literary bequest of Ivana Brlić-Mažuranić, which is today in the possession of several Croatian institutions, the personal fund of the author, kept in the

Archive of the Department for the History of Croatian Literature of the Institute for the History of Croatian Literature, Theater and Music of the Croatian Academy of Sciences and Arts in Zagreb, stands out for its uniqueness. After an introductory archival review of the origin, composition and structure of that segment of the author's legacy, which came to the Institute after it was taken over from the wife of Ivo Brlić, the author's son, the second part of the lecture will discuss in more detail the correspondence of Ivana Brlić-Mažuranić preserved in several personal funds of Croatian writers stored in the archives of the Department, specifically about the letters and postal cards that Ivana sent to A. G. Matoš, Branko Vodnik, Vladimir Nazor, Zdenka Marković and Ante Dukić. Due to this, it is at least to some extent possible to reconstruct not only Ivana's relationship with her contemporaries from the cultural milieu of that time, but potentially also their mutual relationship – if the research hunch will serve us, then among the correspondence addressed to Ivana, which is kept in the Brlić Archive in Slavonski Brod, we will also find the letters of the mentioned authors. This dialogue will also be a kind of an introduction to the future volumes of the continuation of the project of publishing the collected works of Ivana Brlić-Mažuranić, which, with the subtitle *Legacy*, are being prepared by the Branch of *Matica hrvatska* in Slavonski Brod.

Keywords: *Ivana Brlić-Mažuranić, archival material, correspondence, literary contemporaries*

Ivan Benaković

Katolički bogoslovni fakultet u Đakovu

Teološki motivi u priči *Polje milosrđa* Ivane Brlić-Mažuranić

Autor u ovome radu traga za teološkim motivima priče Ivane Brlić-Mažuranić – *Polje milosrđa*. Naime, nije nikakva tajna da su brojni hrvatski pisci u svojim spisima prebirali po drevnim kršćanskim, odnosno teološkim motivima koji su predajom postali dio kulturne baštine naroda diljem svijeta pa tako i hrvatskoga naroda. Već sam naslov pripovijesti daje naslutiti kako se autorica želi pozabaviti temeljnim teološkim konceptom, a to je milost. Naravno, ona nema pretenziju pisati teološki manual, no u pripovijestima kao da ga stvara i ne sluteći da to čini jer evanđeoski narativi nisu ništa drugo nego pričanje priče o odnosu Boga i njegova naroda. Odnos je to koji se ocrtava kroz prizmu milosti, odnosno Božje naklonosti prema čovjeku. Milost je pak snažan teološki motiv koji uvijek iznova dolazi u središte promišljanja teologa, ali i onih koji to nisu. Ona objašnjava neobjašnjivo u ljudskome životu, baš kao i pripovijesti Ivane Brlić-Mažuranić u kojima se djeci, ali i odraslima, nastoji približiti ono što je teško shvatljivo, a tiče se ljudske svakodnevnice i života na zemlji.

Ključne riječi: *teologija, Polje milosrđa, Ivana Brlić-Mažuranić, Biblija, pripovijest*

Theological Motifs in the Short Story *Polje milosrđa* (*The Field of Mercy*) by Ivana Brlić-Mažuranić

In this paper, the author searches for the theological motifs in the short story by Ivana Brlić-Mažuranić – *Polje milosrđa* (*The Field of Mercy*). It is no secret that in their writings, numerous Croatian writers choose theological motifs, which through tradition became part of the cultural heritage of peoples all over the world, including the Croatian people. The very title of the story suggests that the author wants to deal with a fundamental theological concept, which is grace. Of course, she has no pretensions to write a theological manual, but in the short stories she seems to be creating one without realizing that she is doing it, since the gospel narratives are nothing more than telling the story of the relationship between the God and his people. It is a relationship that is outlined through the prism of grace, that is, God's favor towards man. Grace is a strong theological motif that comes to the center of the thinking of theologians, as well as those who are not. It explains the inexplicable in human life, just like the stories of Ivana Brlić-Mažuranić, in which she tries to bring closer to children, but also to adults, what is difficult to understand, and concerns our everyday life.

Keywords: *theology, Polje milosrđa* (*The Field of Mercy*), *Ivana Brlić-Mažuranić, Bible, short story*

Romana Benić Brzica

Tehnička škola Karlovac

***Priče iz davnine* u predmetnome području kulture i medija u srednjoj školi**

Rad će prikazati različite mogućnosti primjene zbirke *Priče iz davnine* u jednome od predmetnih područja kurikula Hrvatskoga jezika u srednjoj školi, kulturi i medijima. Bajke Ivane Brlić-Mažuranić, odnosno njihovo semantičko i jezično bogatstvo, omogućuju niz nastavnih aktivnosti u planiranju tema i razradi nastavnih jedinica, kojima se učenike stavlja u situacije u kojima aktivno uče: usvajaju sam sadržaj, rješavaju problem, vrednuju, suradnički uče, razvijaju kritičko mišljenje te se međupredmetno povezuju. Mogući primjeri spomenutih aktivnosti u nastavi bili bi: dramatizacija teksta, debata, istraživačko učenje u digitalnom okružju, proučavanje konteksta bajki, reinterpetacija mita, izrada stripa i filma, likovna ostvarenja motiva iz književnoga teksta, pisanje osobnoga pisma autorici ili liku, usvajanje jezičnih sadržaja i slično.

Ključne riječi: *Hrvatski jezik, bajke, kontekst, mediji, kultura*

***Croatian Tales of Long Ago* in the Subject Area of Culture and Media in the Secondary School**

The paper will show different possibilities of applying the collection *Croatian Tales of Long Ago* in one of the subject areas of the Croatian language curriculum in high school, culture and media. Ivana Brlić-Mažuranić's fairy tales, i.e. their semantic and linguistic richness, enable a series of teaching activities in the planning of topics and elaboration of teaching units, which put students in situations in which they actively learn; they acquire the content itself, solve the problem, evaluate, learn collaboratively, develop critical thinking and make cross-curricular connections. Possible examples of the mentioned activities in the class would be: dramatization of the text, debate, research learning in a digital environment, study of the context of fairy tales, reinterpretation of myths, making comics and films, artistic creations of motifs from a literary text, writing a personal letter to the author or a character, acquiring the language content and similar.

Keywords: *Croatian language, fairy tales, context, media, culture*

Ivana Brlić -Mažuranić i njezino književno djelo u likovnoj umjetnosti

Već je za svojega života Ivana Brlić-Mažuranić bila motiv likovnim umjetnicima, slikarima, crtačima, fotografima i ilustratorima. Važno je skrenuti pozornost na činjenicu da se taj interes, unatoč stilskim oscilacijama i skokovitom intenzitetu, pokazuje aktualnim sve do danas, o čemu najbolje svjedoče njezini brojni portreti u različitim likovnom medijima: ulju na platnu, crtežu i skulpturi. Ovome u prilog govori i spomeničko kiparsko djelo Marije Ujević Galetović kojim je, već poslovičnim umijećem, portretirala književnicu u sjedećem položaju postavljenu/ustoličenu na tronu 2017. godine, nedaleko kuće u kojoj je živjela i pisala, na središnjem trgu/Korzu u Slavonskom Brodu. Kipar Kuzma Kovačić oblikovao je ribara Palunka i postavio u prostoru u blizini Korza, a i druge likove koje je u svojim knjiženim djelima oblikovala Ivana Brlić-Mažuranić koncipirali su, osim spomenutoga kipara, i drugi kipari, i postavili u prostoru Slavanskoga Broda i Hrvatske.

Ključne: riječi. *Ivana Brlić-Mažuranić, likovna umjetnost, portret, ribar Palunko, Kuzma Kovačić, Marija Ujević Galetović, Slavonski Brod*

Ivana Brlić-Mažuranić and Her Literary Work in Fine Arts

Already during her lifetime, Ivana Brlić-Mažuranić was a source of inspiration for the artists, painters, photographers and illustrators. It is important to point out the fact that this interest, despite some stylistic oscillations and different intensity, proves to be relevant to this day, which is best evidenced by her numerous portraits in different art media: oil painting, drawing and sculpture. This is also evidenced by the monumental sculpture by Marija Ujević Galetović, who portrayed the writer in a sitting position placed/enthroned in 2017, not far from the house where she lived and wrote, on the central square (*Korzo*) in Slavonski Brod. The sculptor Kuzma Kovačić sculpted Fisherman Plunk and placed the sculpture near *Korzo*, and other characters, that Ivana Brlić-Mažuranić created in her works, were made by other sculptors, and placed in Slavonski Brod and other cities in Croatia.

Keywords: *Ivana Brlić-Mažuranić, fine arts, portrait, Fisherman Plunk, Kuzma Kovačić, Marija Ujević Galetović, Slavonski Brod*

Uršula Bešlić

Muzej Brodskog Posavlja

Nasljednici Ivane Brlić-Mažuranić – Baština obitelji Milčić

Povodom 150. obljetnice rođenja najpoznatije hrvatske književnice, Ivane Brlić-Mažuranić, u Muzeju Brodskog Posavlja, uoči književničina rođendana 18. travnja, bit će otvorena izložba pod nazivom *Baština Ivane Brlić-Mažuranić, ALEKSANDAR I ZORA MILČIĆ – VEĆ ODAVNA TEBI NAMIJENJENA*, posvećena obitelji Milčić, njezinim nasljednicima i čuvarima te baštine.

Obitelj Milčić važna je za kulturnu i društvenu povijest Slavenskog Broda, kao i njezini prethodnici i preci, obitelj Brlić. Članovi obitelji, skupljajući i čuvajući svoje naslijeđe, zaslužni su da se baština tih obitelji sačuvala sve do danas.

Radi Zore, kćeri Ivane Brlić-Mažuranić, budući Zorin suprug Aleksandar Milčić, porijeklom iz Klanjca, odabire Slavoniju i Brod kao mjesto u kojem će osnovati obitelj i djelovati na poslovnom planu kao odvjetnik. Također potomak stare obitelji koja u Zagorje dolazi u 18. stoljeću, a po majci koja se djevojački prezivala Iveković, u rodu je s jednim od najvećih hrvatskih slikara, Otonom Ivekovićem.

Povezivanjem ovih dviju obitelji, spajanjem sudbina Zore i Aleksandra, ispričana je i proživljena topla obiteljska priča čiji nasljednici i danas nose baštinu svojih predaka.

Živuci članovi obitelji Milčić, praunuci Ivane Brlić-Mažuranić i unuci Zore i Aleksandra, tijekom 2023. godine Muzeju Brodskog Posavlja poklonili su predmete koji su pripadali njihovoj obitelji, prvenstveno djedu i baki, a onda i naslijeđe obitelji Brlić i Milčić.

Predmeti koji pripadaju svakodnevici građanske obitelji kao i predmeti koji pripadaju obiteljskomu arhivu (dokumenti, fotografije) najbolji su pokazatelj povijesti, prošloga vremena i nekadašnjega obiteljskog života.

Poklonjeni predmeti Muzeju svojevrsan su *genius loci* koji nastanjuje posebne kuće i obitelji, koji se ne može opipati, ali se prenosi generacijama kako članova obitelji, tako i onima koji se s njima susretnu i upoznaju.

Ključne riječi: *obitelj, baština, muzej, predmet, genius loci (duh mjesta)*

The Heirs of Ivana Brlić-Mažuranić –The Legacy of the Milčić Family

On the occasion of the 150th anniversary of birth of the most famous Croatian writer, Ivana Brlić-Mažuranić, in the Museum of Brod Posavina, shortly before the writer's birthday on April 18th, an exhibition titled *Legacy of Ivana Brlić Mažuranić, ALEKSANDAR AND ZORA MILČIĆ – FOR LONG INTENDED FOR YOU*, dedicated to the Milčić family, her heirs and keepers of this heritage, will be opened.

The Milčić family is important for the cultural and social history of Slavonski Brod, just as much as their predecessors and ancestors, the Brlić family. The family members, by collecting and preserving their heritage, are responsible for preserving the heritage of these families until this day.

Because of Zora, the daughter of Ivana Brlić-Mažuranić, Zora's future husband Aleksandar Milčić, originally from Klanjec, chose Slavonia and Brod as the place in which he would start a family and work as a lawyer. He was also a descendant of an old family that came to Zagorje in the 18th century, and through his mother, whose maiden name was Iveković, he was related to one of the greatest Croatian painters, Oton Iveković.

By connecting these two families and joining the destinies of Zora and Aleksandar, a warm family story was told and lived, whose heirs still carry the heritage of their ancestors.

In 2023, the living members of the Milčić family, the great-grandchildren of Ivana Brlić-Mažuranić and the grandchildren of Zora and Aleksandar donated the items that belonged to their family, primarily to their grandparents, and as heirlooms from the Brlić and Milčić families, to the Museum of Brod Posavina.

The items that belong to the everyday life of a bourgeois family, as well as the items that belong to the family archive (documents, photographs) are the best indicator of history, the past and the foregone family life.

The donated items are a kind of *genius loci (spirit of the place)* that dwells in special houses and families, which cannot be felt, but is passed down through the generations of both family members and of those who meet and get to know them.

Keywords: *family, heritage, museum, item, genius loci (spirit of the place)*

Iva-Matija Bitanga

Odjel za medijski dizajn, Sveučilište Sjever, Koprivnica

Leo Vukelić

Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku, Sveučilište J.J. Strossmayera Osijek

Arhiv i pohrana materijalne i nematerijalne kulturne baštine nastale prema djelima Ivane Brlić-Mažuranić

Djela Ivane Brlić-Mažuranić od svojega su nastanka neiscrpan izvor mašte svake nove generacije koja ih čitajući upija. Na temelju njezinih priča nastale su dosad brojne vizualizacije autoričinih svjetova. Mnoge su danas svima poznate slikovnice i knjige, a dio njih oživio je u kazališnim i lutkarskim predstavama, animiranim i igranim filmovima i drugim medijima. Cilj je arhiva istražiti, prikupiti, katalogizirati i učiniti poznatima i dostupnima sve autorske interpretacije svjetova koje je svojim pisanjem svijetu otkrila Ivana Brlić-Mažuranić. Također je cilj stvaranje digitalne platforme za pretraživanje i pohranu sakupljenih materijala i dokumentacije, te pokretanje prezentacija putem izložbi plakata, pojedinih posuđenih artefakata ili dijelova kostima, rekvizita ili scenskih elemenata, videoisječaka, fotodokumentacije, fotoprojeksija. Tim koji je pokrenuo ovaj projekt čine Leo Vukelić i Iva-Matija Bitanga, a planirana je suradnja s Kućom Ivane Brlić Mažuranić u Slavonskome Brodu.

Ključne riječi: *Arhiv, Ivana Brlić-Mažuranić, kronologija, popis, artefakti, digitalna platforma, baština*

Archive and Storage of Tangible and Intangible Cultural Heritage Created According to the Works of Ivana Brlić-Mažuranić

The works of Ivana Brlić-Mažuranić are a source of imagination for every new generation that absorbs them by reading. Based on her stories, numerous visualizations of author's worlds have been created so far. Today, many picture books and books are familiar to everyone, and some of them have come to life through theater and puppet shows, animated and feature films and other media. The aim of the archive is to research, collect, catalogue and make known and accessible all the author's interpretations of the worlds that Ivana Brlić-Mažuranić revealed to the world through her writing. Furthermore, the aim is the creation of a digital platform for searching and storing collected materials and documentation, and launching presentations through exhibitions of posters, individual borrowed artefacts or parts of costumes, props or scenic elements, video clips, photo documentation, and photo projections. The team that initiated this project consists of Leo Vukelić and Iva-Matija Bitanga, and the cooperation with the House of Ivana Brlić-Mažuranić in Slavonski Brod is planned.

Keywords: *Archive, Ivana Brlić-Mažuranić, chronology, list, artefacts, digital platform, heritage*

Ivana Blekić Petričević

OŠ „Ivan Goran Kovačić“, Slavonski Brod

Novi metodički pristupi interpretaciji lektirnih djela Ivane Brlić-Mažuranić

Metodički pristupi ovise o odabiru metoda, metodičkih postupaka i strategija koje će pridonijeti uspješnom ostvarivanju zadanih ishoda te su usko povezani s metodičkim sustavima. Kontekst poučavanja u okviru metodičkoga pristupa važno je postaviti u službu povezivanja prethodnih znanja učenika s onima koja tek treba naučiti kao i sa stvarnim učeničkim svijetom i okruženjem. Upravo u tom zahtjevnom okviru značajan doprinos i rješenja u okviru nastave Hrvatskoga jezika donosi rad na lektirnim djelima.

Problem je današnje lektire taj što djeca lektiru, i čitanje uopće, doživljavaju kao dodatnu školsku obvezu za koju će ih se još i ocijeniti. Stoga nije neobično da je učenički stav prema lektiri negativan i prije nego se lektirom počnu baviti. U ovome će se radu prikazati različiti metodički pristupi obradi i interpretaciji lektirnih djela Ivane Brlić-Mažuranić u nižim razredima osnovne škole s ciljem motivacije učenika za čitanje i upoznavanje lektirnih djela.

Ključni pojmovi: *izvannastavna aktivnost, lektira, metodički pristupi, učenici primarnog obrazovanja*

New Methodical Approaches to the Interpretation of the Works of Ivana Brlić-Mažuranić

Methodical approaches depend on the selection of methods, methodical procedures, and strategies that will contribute to the successful achievement of the set outcomes and are closely related to the methodical systems. It is important to place the teaching context within the framework of the methodical approach in the service of connecting students' previous knowledge with what has to be learned, as well as with the real world and environment of the students. It is precisely within this demanding framework that the work on the required reading brings significant contributions and solutions to the teaching of the Croatian language.

The problem with today's required reading is that children perceive required reading, and reading in general, as additional school obligations for which they will also be evaluated. Therefore, it is not surprising that students' attitudes toward required reading are negative even before they start reading. In this paper, different methodical approaches to the processing and interpretation of Ivana Brlić-Mažuranić's works in the lower grades of elementary school will be presented with the aim of motivating students to read and familiarize themselves with the works of required reading.

Keywords: *extracurricular activity, required reading, methodical approaches, primary education students*

Ivana Brkić Klimpak

OŠ „Antun Mihanović“ Slavonski Brod

Ivana Brlić-Mažuranić i osnovnoškolska lektira: nekad i sad

Neosporne jesu činjenice da je Ivana Brlić-Mažuranić veliko ime hrvatske dječje književnosti i da su popisi lektire, odnosno književnih djela za cjelovito čitanje nezamislivi bez njezinih naslova kao što su *Čudnovate zgode šegrta Hlapića* i *Priče iz davnine*. U radu će se komparativnom metodom dati povijesni presjek kurikula nastavnoga predmeta Hrvatski jezik s osvrtom na zastupljenost djela Ivane Brlić-Mažuranić te s posebnim naglaskom na kurikule nastale nakon osamostaljenja Republike Hrvatske. Osim povijesnoga presjeka zastupljenosti autoričinih djela u popisima lektire, u radu će se progovoriti i o tome čitaju li današnje generacije učenika osnovnih škola rado njezina djela i razumiju li svedremenske etičko-odgojne poruke koje im djela šalju. Kako bi se dobio točan uvid provest će se kratko anketno istraživanje među učenicima koji će neposredno prije ankete za lektiru čitati *Priče iz davnine* ili *Čudnovate zgode šegrta Hlapića*. U radu će se također problematizirati odnos prema ostalim njezinim djelima kao što su pjesme, priče i basne te roman *Jaša Dalmatin, potkralj Gudžerata* koji nisu uvršteni u Nacionalni kurikulum i ne nalaze se na popisu književnih djela za cjelovito čitanje. Na kraju rada istaknut će se važnost utjecaja školske knjižnice kao promicatelja čitanja lokalnih autora i njihove uporabe za razne projekte, školske priredbe i slično u okviru suradnje s ostalim odgojno-obrazovnim djelatnicima. Zaključak rada odnosit će se na odgovornost cjelokupnoga odgojno-obrazovnoga sustava za promicanje i razumijevanje djela naše sugrađanke Ivane Brlić-Mažuranić i prenošenja odgojno-etičke dimenzije njezinih djela na buduće generacije

Ključne riječi: *lektira, književna djela za cjelovito čitanje, kurikulum nastavnoga predmeta Hrvatski jezik, školska knjižnica*

Ivana Brlić-Mažuranić and Primary School Reading: Then and Now

It is an indisputable fact that Ivana Brlić-Mažuranić is a big name in Croatian children's literature and that reading lists, that is, literary works for comprehensive reading, are unthinkable without her titles such as *The Marvellous Adventures of Hlapić the Apprentice* and *Croatian Tales of Long Ago*. The paper will use a comparative method to give a historical cross-section of the Croatian language curriculum with reference to the representation of the works of Ivana Brlić-Mažuranić and with a special emphasis on the curricula created after the independence of the Republic of Croatia. In addition to the historical cross-section of the representation of author's works in the reading lists, the paper will talk about whether today's generations of primary school students enjoy reading her works and whether they understand the timeless ethical and educational messages they send. In order to get an accurate insight, a short survey will be conducted among the students who will have read *Croatian Tales of Long*

Ago or *The Marvellous Adventures of Hlapić the Apprentice* prior to its completion. The paper will also question the relationship to her other works, such as poems, stories and fables, as well as the novel *Jaša Dalmatin, Viceroy of Gujarat*, which are not included in the National Curriculum and are not on the list of literary works for comprehensive reading. At the end of the paper, the importance of the influence of the school library as a promoter of reading local authors and using them for various projects and school events through cooperation with other educational staff will be highlighted. The conclusion of the paper will refer to the responsibility of the entire educational system to promote and understand the works of our fellow citizen Ivana Brlić-Mažuranić and to convey the educational and ethical dimension of her works to the future generations.

Keywords: *reading, literary works for comprehensive reading, Croatian language curriculum, school library*

Iva Brkić

Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti, Sveučilište J. J. Strossmayera

Vedrana Živković Zebec

Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

Lektirni klasici na suvremeni način – učenička recepcija romana *Čudnovate zgode šegrta Hlapića* kroz kreativni pristup lektirnom djelu

Djela Ivane Brlić Mažuranić *Čudnovate zgode šegrta Hlapića* i *Priče iz davnine* već su desetljećima na popisu obveznih književnih djela za cjelovito čitanje. Navedena djela prema proučavateljima dječje književnosti imaju neospornu književnu vrijednost, ali današnjoj je djeci recepcija otežana zbog udaljenijeg pripovjednog vremena, stila pisanja te arhaičnog rječnika, a njihovu približavanju učenicima mogu pridonijeti kreativni pristupi lektirnom djelu. Kreativni pristupi lektiri omogućuju stvaranje novih ideja, produbljivanje ideja, otvorenost i u konačnici hrabrost za istraživanje te ih je važno uključiti u nastavu. Pred učenike se stavljaju različiti tipovi zadataka koji od njih traže promišljanje o pročitano djelu, povezivanje i zaključivanje, razvijanje sposobnosti izražavanja i stvaranja, timski rad, snalaženje u rješavanju problema i drugi zadatci koji pridonose razvijanju učeničke kreativnosti, ali koji imaju i važnu motivacijsku ulogu. U radu će se istražiti učenička recepcija romana *Čudnovate zgode šegrta Hlapića* koji će u nastavi lektire biti obrađen kreativnim nastavnim metodama u kojima će učenici biti aktivni sudionici učenja te učenička recepcija primijenjenih kreativnih metoda.

Ključne riječi: *Ključne riječi: lektira u razrednoj nastavi, Čudnovate zgode šegrta Hlapića, kreativni pristupi lektiri, čitanje, suvremena nastava*

Book Classics in a Contemporary Way – Student Reception of the Novel *The Strange Adventures of Hlapić the Apprentice* through Creative Approach to Compulsory Reading

The works of Ivana Brlić-Mažuranić *The Strange Adventures of Hlapić the Apprentice* and *Croatian Tales of Long Ago* have been on the list of compulsory reading for decades. According to the researchers of children's literature, these literary works have undeniable literary value, but today's children find the reception difficult due to a more distant narrative time, writing style and archaic vocabulary. Better reception can be affected by creative approaches to compulsory reading. Creative approaches to reading enable the creation of new ideas, deepening of ideas, openness and ultimately, courage for research, and it is important to include them in teaching. Students are presented with various types of tasks that require them to reflect on the work they read, connect and conclude, develop their ability to express and create, team work, problem solving and other tasks that contribute to the development of student creativity, but also play an important motivational role. The student reception of the novel *The Strange Adventures of Hlapić the Apprentice*, which will be interpreted by using

creative teaching methods in which students will be active participants in the learning process, and the student reception of the applied creative methods, will be examined in this paper.

Keywords: *compulsory reading, The Strange Adventures of Hlapić the Apprentice, creative approaches to compulsory reading, reading, contemporary teaching*

Cobović Mirko

Sveučilište u Slavanskom Brodu

Ekonomске značajke multimedijjskih djela Ivane Brlić-Mažuranić

Književno stvaralaštvo Ivane Brlić-Mažuranić zasigurno je ostavilo traga u književnosti, kako u Republici Hrvatskoj tako i u široj okolici. Sama književna djela nadživjela su Ivanu Brlić-Mažuranić te su doživjela određene transformacije. Književna su djela prepričana, prevedena, ekranizirana i digitalizirana te su također postala i nadahnuće za digitalne sadržaje kao što su računalne igre i pomagala za učenje. U ovom se radu analiziraju književna djela Ivane Brlić-Mažuranić kao i multimedijjske izvedenice s ekonomskoga gledišta. Daje se pregled književnih djela s poveznicama na multimedijjske izvedenice te njihov utjecaj na okolinu. Također dana je analiza istraživanja stavova vezanih uz književna i multimedijjska djela Ivane Brlić-Mažuranić te ekonomskih značajki vezanih uz ta djela.

Ključne riječi: ekonomske značajke, Ivana Brlić-Mažuranić, multimedij, istraživanje

Economic Characteristics of Multimedia Works of Ivana Brlić-Mažuranić

The literary works of Ivana Brlić-Mažuranić have certainly left a mark on the literature both in the Republic of Croatia and in the wider region. The literary works have outlived Ivana Brlić-Mažuranić and have undergone certain transformations. The literary works have been retold, translated, adapted for the screen, digitalized, and have also become an inspiration for the digital content such as the computer games and learning aids. This paper analyses the literary works of Ivana Brlić-Mažuranić, as well as the multimedia adaptations from an economic perspective. An overview of literary works is given with the links to multimedia adaptations and their impact on the environment. An analysis of the attitudes towards the literary and multimedia works of Ivana Brlić-Mažuranić, and the economic characteristics of those works, is also provided.

Keywords: economic characteristics, Ivana Brlić-Mažuranić, multimedia, research

Figura Strossmayera – Govornika u autobiografskim zapisima Ivane Brlić-Mažuranić

Hrvatski i strani književnici i prigodničari oblikuju niz figura kojima određuju đakovačkog ili bosanskog i srijemskog biskupa Josipa Jurja Strossmayera. Interpretacijski obrazac koji bi išao u prilog ovih teza izdvaja kao najvažnije oblikotvorne figure antonomaziju, epitet i sinegdohu. One grade figure biskupa Strossmayera prvenstveno kao: Biskupa (Vladike), Mecene, Graditelja, Utemeljitelja, Nositelja identiteta, Govornika (Zlatoustog)... Meyer (2008: 250) tvrdi kako je popis figura i tropa *igra u kojoj se razlika pretvara u identitet, prebacujući tako izbrisano pitanje na teret primatelja (...)*, te da cilj figure nije uvjeriti nego podsjetiti na odgovore koji *zblžavaju sugovornike zajedništvom što ga pretpostavljaju*. Stoga se figure J. J. Strossmayera mogu smatrati i figurama zajedništva. U ovom radu će se prvenstvo analizirati pitanja koja si postavlja Ivana Brlić-Mažuranić nakon prvog susreta s biskupom Strossmayerom u biskupskom domu u Đakovu 1892., tražeći odgovore na pitanja o Strossmayeru kao svjetski poznatom govorniku, odnosno potvrdu ranije formiranih stavova. Upravo je figura Govornika (Zlatoustog) antonomazija koja se u velikoj mjeri vezuje za biskupa Strossmayera, poglavito nakon njegovoga nastupa na Prvom vatikanskom saboru, kada postaje svjetski relevantnom osobom te dobiva mogućnost afirmiranja svojih programa, ali i vlastite osobnosti u međunarodnom kontekstu, što nedvojbeno zadivljuje mladu Ivanu Brlić-Mažuranić.

Ključne riječi: Ivana Brlić-Mažuranić, Josip Juraj Strossmayer, figure, govornik

The Figure of Strossmayer – the Speaker in the Autobiographical Texts of Ivana Brlić-Mažuranić

Croatian and foreign writers and poets of occasional poems create a series of figures with which they designate the Bishop of Đakovo or Bosnia and Srijem, Josip Juraj Strossmayer. The interpretation pattern that would support these theses singles out antonomasia, epithet and synecdoche as the most important formative figures. They build the figures of Bishop Strossmayer primarily as: Bishop (*Vladika*), Maecenas, Builder, Founder, Identity Bearer, Orator (*Silvertongue*)... Meyer (2008: 250) claims that the list of figures and tropes is *a game in which the difference is transformed into identity, thus shifting the deleted question to the burden of the recipient (...)*, and that the goal of the figure is not to convince, but to remind of the answers that *bring the interlocutors closer by the commonality they assume*. Therefore, the figures of J. J. Strossmayer can also be considered as the figures of community. This paper will primarily analyse the questions that Ivana Brlić-Mažuranić asked herself, after the first meeting with Bishop Strossmayer in the bishop's house in Đakovo in 1892, seeking answers to the questions about Strossmayer as a world-famous speaker, that is, a confirmation of the

previously formed views. It is precisely the figure of the Orator (Silver-tongue) the *antonomasia* which is largely associated with Bishop Strossmayer, especially after his performance at the First Vatican Council, when he became a globally relevant person and got the opportunity to affirm his programs, but also his own personality in an international context, which undoubtedly amazed the young Ivana Brlić-Mažuranić.

Keywords: Ivana Brlić-Mažuranić, Josip Juraj Strossmayer, figures, speaker

Dragun Dragica

Filozofski fakultet Osijek

Sjećanje i/ili čitanje (Ivana Brlić-Mažuranić i starija životna dob)

Tko su osobe starije životne dobi, složeno je pitanje. Jedan od mogućih odgovora jest da su to osobe koje napuštaju svijet rada, preuzimaju položaj starijeg građanina, hvataju se u koštac sa smislom života te se konačno pripremaju za kraj svojega tjelesnog postojanja. Uvriježeno je čuti kako se upravo u vremenu približavanja kraja tjelesnog postojanja čovjek vraća u djetinjstvo, sjećanja na nj ožive. U radu će se promatrati sjećanje na književne tekstove Ivane Brlić-Mažuranić, tj. čitanje. Istražit će se i recepcija autoričinih tekstova. Cilj je istraživanja (terenskog, kojega će rezultati biti statistički prezentirani) uvidjeti koliko su ispitanici upoznati s njima, posebice s književnim tekstovima namijenjenima djeci.

Ključne riječi: čitanje, dječja književnost, Ivana Brlić-Mažuranić, sjećanje, starija životna dob

Memory and/or Reading (Ivana Brlić-Mažuranić and Old Age)

Determining the category of old age is a complex question. One possible perspective is that it refers to all individuals who have left their professional lives, are assuming the role of elderly citizens, grappling with the meaning of life, and preparing for the end of their physical existence. It is often observed that in the period nearing the end of life, people may revisit their childhood, with memories becoming more alive. The study will focus on the recollection of literary works by Ivana Brlić-Mažuranić, particularly in relation to reading. The paper aims to examine the reception of the author's texts, intending to assess, through field research with statistical presentation, how well the respondents are acquainted with the author's works, especially those written for children.

Keywords: reading, children's literature, Ivana Brlić-Mažuranić, memory, old age

Lidija Dujić

Odjel za komunikologiju, medije i novinarstvo, Sveučilište Sjever

O pragovima i granicama ženske naracije u kanonskim tekstovima Ivane Brlić-Mažuranić

Rad se bavi primjerima ženske naracije u kanonskim tekstovima Ivane Brlić-Mažuranić: *Čudnovatim zgodama šegrta Hlapića* i *Pričama iz davnine*. Istražuje prekoračenja – pragove fikcije i granice faksije – u kojima se rodno označena cirkularna naracija *sudara* s patrijarhalnom linearnošću i njezinim *prirodnim* biološkim determinizmom te utvrđuje socijalno prihvatljive modele funkcionalne ženske naracije. Uzimajući u obzir teorijska razmatranja odnosa roda, moći i pisanja (Michelle Perrot, Joan Wallach Scott, Toril Moi i dr.), cilj je rada evidentirati i definirati žensku narativnu praksu u ovim tekstovima u rasponu od subalterne preko subverzivne do disciplinirane – ne zaobilazeći pritom ni narativne maske kojima paratekst upućuje na autoricu.

Ključne riječi: *Ivana Brlić-Mažuranić, naracija, prag, granica, rod*

About the Thresholds and Boundaries of the Female Narrative in the Canonical Texts of Ivana Brlić-Mažuranić

The paper deals with the examples of female narration in the canonical texts of Ivana Brlić-Mažuranić: *The Brave Adventures of Lapitch the Apprentice* and *Tales of Long Ago*. It explores transgressions – the thresholds of fiction and the boundaries of faction – in which gendered circular narrative *collides* with patriarchal linearity and its *natural* biological determinism and establishes socially acceptable models of functional female narrative. Taking into account the theoretical considerations of gender, power and writing relations (Michelle Perrot, Joan Wallach Scott, Toril Moi, etc.), the aim of the paper is to record and define the women's narrative practice in these texts ranging from subaltern to subversive to disciplined – also having in mind the narrative masks with which the paratext refers to the author.

Keywords: *Ivana Brlić-Mažuranić, narrative, threshold, boundary, gender*

Đerd Zdenka

Lutkarsko kazalište "Za bregom", Zagreb

Lutkarske inscenacije dramatizacija proznih djela Ivane Brlić-Mažuranić hrvatskih lutkarskih kazališta od 1940. do 2020.

Umjetnički vrijedan korpus lutkarskih igrokaza hrvatskih autora dramatizacije su klasika dječje književnosti pa glavnina priča i romana Ivane Brlić-Mažuranić potvrđuje svoju aktualnost i u osamdesetogodišnjem kontinuitetu igranja na pozornicama lutkarskih kazališta u Splitu, Zagrebu, Osijeku, Zadru i Rijeci. U pričama i bajkama I. Brlić-Mažuranić pojavljuju se likovi stvarnoga i nestvarnoga svijeta, različite životinje te fantastična mitološka bića. Unatoč različitostima, likovi izravno komuniciraju, a njihovi međusobni odnosi naizgled odijeljene stvarne, nestvarne, životinjske i mitološke svjetove oblikuju u jedinstvenu cjelinu. U toj i takvoj cjelini supostoje divovi, vile, dobri kućni duhovi (*Domaći, Bagan*), ali i zli duhovi (*Bjesovi, Bjesomar*), nadzemaljski gospodari poput *Stribora, Kralja Morskoga, Svarožića, Regoča* te ovozemaljske majke, očevi, bake, djedovi, sinovi, snahe, kćeri i unuci. Svi su oni upućeni jedni na druge te svojim djelovanjem ili različitim odnosima stvaraju ugodno ili neugodno, zasebno – pojedinačno, ali i zajedničko okružje. U tim odnosima i u tom okružju posebno mjesto zauzimaju životinjski likovi (guja ili otrovna zmija, jelen, ptice) te fantastično-mitološka bića poput zmije i ptice orijaške, zlatne pčele, morskih djevica. Mnoštvo likova i odnosa pretežito stvarno-nestvarnog sadržaja proze Ivane Brlić-Mažuranić upućuje na njezinu recentnu aktualnost, a i poticajnu dramaturšku invenciju promišljanja iste teme od drugih, manje glasnih likova izvornika ili svjesno nenapisanih podataka o životima glavnih likova. Navedene autoričine prozne odlike očituju se u povremenim glumačkim novim postavama ili češće, u posve novom redateljskom, dramaturškom i likovnom čitanju generacijama poznate priče Ivane Brlić-Mažuranić.

Ključne riječi: Ivana Brlić-Mažuranić, lik lutka, dramatizacija, lutkarski igrokaz, animacija lika lutke

Puppet Productions of Dramatizations of Ivana Brlić-Mažuranić's Prose Works of Croatian Puppet Theatres from 1940 to 2020

The artistically valuable corpus of puppet plays by Croatian authors are dramatizations of classics of children's literature, so the majority of stories and novels by Ivana Brlić-Mažuranić show their relevance in eighty years of continuous performances on the stages of puppet theatres in Split, Zagreb, Osijek, Zadar and Rijeka. In the stories and fairy tales of Ivana Brlić-Mažuranić, the characters from the real and unreal world, different animals, and fantastic mythological creatures appear. Despite their differences, the characters communicate directly, and their mutual relations shape the seemingly separate real, unreal, animal and mythological worlds into a unique whole. In such an entity there coexist giants, fairies, good household

spirits (*Domaći, Bagan*), but also evil spirits (*Bjesovi, Bjesomar*), otherworldly lords such as *Stribor, King of the Sea, Svarožić, Regoč*, and earthly mothers, fathers, grandmothers, grandfathers, sons, daughters-in-law, daughters and grandchildren. All of them depend on each other and through their actions or different relationships create a pleasant or unpleasant, separate – individual, but also common environment. In these relationships and in this environment, a special place is occupied by the animal figures (viper or poisonous snake, deer, birds) and the fantastic-mythological creatures such as snakes and giant birds, golden bees, mermaids. The multitude of characters and relationships of the predominantly realistic-unrealistic content of Ivana Brlić-Mažuranić's prose points to its recent topicality, as well as the stimulating dramaturgical invention of thinking about the same theme from other, less vocal characters of the original, or consciously unwritten information about the lives of the main characters. The mentioned author's prose qualities are manifested in occasional new actors' performances, or, more often, in a completely new directorial, dramaturgical and artistic reading of the story of Ivana Brlić-Mažuranić, known to generations.

Keywords: Ivana Brlić-Mažuranić, puppet character, dramatization, puppet show, puppet character animation

Željka Flegar

Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku

Teorija mjesta i adaptacije svjetova Ivane Brlić-Mažuranić

Interdisciplinarnе studije mjesta proučavaju fizičke lokacije, mjesta radnje, kartografiju, znakove i znamenitosti koje se pojavljuju u književnom djelu ili su na njega utjecale. U najvećoj mjeri bave se odnosima ljudi i mjesta kroz povezanost i kulturu koja to mjesto obilježava i daje mu značenje, kako tvrdi ljudski geograf Tim Cresswell. Život i djelo Ivane Brlić-Mažuranić snažno su obilježila mjesta na kojima je živjela i kulture s kojima se susretala čitanjem, istraživanjem, učenjem i korištenjem stranih jezika. Ovaj rad koristit će se pojmovima *konceptualizacije mjesta* i *imaginativne geografije* kako bi se definirali prostori i mjesta djelovanja Ivane Brlić-Mažuranić te njihova transformacija i transponiranje u nove prostore, mjesta i medije. Promatrat će se tri kategorije adaptacije života i djela Ivane Brlić-Mažuranić: 1) biografije, 2) kazališne izvedbe i 3) književni turizam. Od spisateljičinih kognitivnih procesa, kao što su pjesničke slike i konceptualna integracija, do kreativnih zahvata drugih umjetnika i stručnjaka, mjesta, prostori i krajolici djelovanja Ivane Brlić-Mažuranić transformiraju se kroz prostor i vrijeme i tvore jedinstvenu kulturnu geografiju. Istraživanje će se fokusirati primarno na bajke Ivane Brlić-Mažuranić kao primjere fantastičnih sekundarnih svjetova koji se manifestiraju na razinama od fizičke do virtualne, također i na djela realističnog žanra i poezije. U opusu Ivane Brlić-Mažuranić očituju se kolaborativne strategije konceptualizacije mjesta koje su doprinijele njezinu vrijednom i trajnom utjecaju na dječju književnost i globalnu kulturu.

Ključne riječi: *teorija mjesta, adaptacija, imaginativna geografija, književni turizam, fantastični svjetovi*

Place Theory and Adaptations of the Worlds of Ivana Brlić-Mažuranić

Interdisciplinary place studies may focus on the physical locations, settings, cartography, signs, and landmarks that affect a work of literature or are its integral part. Mostly, place studies deal with the relationships between people and place through attachment and culture that marks that place and gives it meaning, as defined by the human geographer Tim Cresswell. The life and work of Ivana Brlić-Mažuranić was significantly affected by the places in which she lived and the cultures that she encountered through reading, research, and foreign language studies. This paper will use the concepts of *placemaking* and *imaginative geography* to define the spaces and places of Ivana Brlić-Mažuranić's existence and how they are transformed and transposed into new spaces, places, and media. For this reason, we will observe three categories of adaptation of the life and work of Ivana Brlić-Mažuranić: 1) biography; 2) theatrical performance; 3) literary tourism. From the author's cognitive processes, such as the mental images and conceptual integration up to the creative endeavors of other artists and experts, the

places, spaces, and landscapes of Ivana Brlić-Mažuranić's creation have accumulated over space and time to produce a unique cultural geography. This study will focus primarily on Ivana Brlić-Mažuranić's fairy tales as examples of fantastic secondary worlds that are manifested in physical, literary, and virtual places and spaces, but also other works of fiction and poetry. In Ivana Brlić-Mažuranić's oeuvre, it is possible to detect the collaborative processes of placemaking that have resulted in her valuable and permanent contribution to children's literature and global culture.

Keywords: *place theory, adaptation, imaginative geography, literary tourism, fantastic worlds*

Gaicometti Kristina

Osnovna škola Ivana viteza Trnskog, Nova Rača

Pripovjedni prostor u *Pričama iz davnine: Bratac Jaglenac i sestra Rutvica* kao poveznica bajke i fantastične priče

Pripovjedni prostor u bajci nije detaljno razveden te se stoga u starijoj književnoteorijskoj literaturi pojednostavljavao i poistovjećivao s jednodimenzionalnom, donekle univerzalnom pasivnom pozadinom na kojoj se odvija radnja. Za razliku od bajke, pripovjedni prostor fantastične priče (*fantasy*) temeljito je razrađen i često dvodimenzionalan, odnosno obuhvaća realistični i fantastični svijet koji su razdvojeni granicama i/ili portalima. Isto tako, prostor *fantastične priče* obogaćen je detaljnim opisima toponima te snažno utječe na razvoj priče i likova. U skladu s navedenim suprotnostima, pripovjedni se prostor u literaturi o bajci i *fantastičnoj priči* donedavno rabio kao jedna od žanrovskih specifičnosti za naglašavanje različitosti tih dviju vrsta. Oslanjajući se na dosadašnje teorijske spoznaje o pripovjednome prostoru u radu se pristupa detaljnoj analizi strukture prostora u bajci *Bratac Jaglenac i sestra Rutvica*. Cilj je rada identificirati sličnosti i naglasiti različitosti između bajke i *fantastične priče* u okviru organizacije prostora. Stavljajući poseban naglasak na razdvojenost realističnog (ljudskog) i čudesnog (fantastičnog) prostora u spomenutoj bajci I. Brlić-Mažuranić, pokazuje se da prostor u kontekstu bajke i *fantastične priče* ne bi trebalo promatrati isključivo kao element distinkcije, već kao područje u kojem se ove dvije vrste međusobno prožimaju. Na temelju dobivenih rezultata u radu se razmatra moguće situiranje ove bajke u širi kontekst fantastične književnosti.

Ključne riječi: bajka, fantastična priča (*fantasy*), *Priče iz davnine*, pripovjedni prostor

Narrative Space in *Croatian Tales of Long Ago: Little Brother Primrose and Sister Lavender* as the Link between Fairy Tale and Fantasy

The narrative space in the fairy tales is not developed in detail and therefore the space was often simplified and identified as a one-dimensional, generic passive background for the action in the older literary theory. Unlike the fairy tales, the narrative space in a fantasy is thoroughly developed and frequently two-dimensional, that is, it consists of a clearly demarcated realistic and fantastic world. The narrative space in the fantasy is enriched by providing a detailed description of the toponyms and it strongly influences the story development and characters. In accordance with the stated contrasts, within the existing literature on fairy tales and fantasy, the narrative space has been used as one of the specific genre elements for emphasising the difference between these two genres. Based on the previous theoretical insights about the narrative space, the paper offers a detailed analysis of the spatial structure in one of the fairy tales from *Croatian Tales of Long Ago, Little Brother Primrose and Sister Lavender*. The aim of the paper is to identify the similarities and to emphasize the differences between the fairy

tale and fantasy considering the narrative space. By putting a special emphasis on the separation of realistic (human) and marvellous (fantastic) space on the example of I. Brlić-Mažuranić's fairy tale, it is shown that in the context of fairy tales and fantasy, the narrative space should not be observed exclusively as the element of distinction, but also as the zone in which these two genres are mutually intertwined. Additionally, the paper discusses the possible positioning of this fairy tale in a wider context of fantasy literature.

Keywords: fairy tale, fantasy, *Croatian Tales of Long Ago*, narrative space

Glušac Maja

Filozofski fakultet u Osijeku

Stilska izražajnost vremenskih izraza u *Pričama iz davnine*

Vrijeme je uz prostor „*aprioran uvjet čovjekova iskustva*“ (*Opća i nacionalna enciklopedija*, 2007, XX: 296), stoga ne iznenađuje brojnost jezičnih sredstava kojima se u hrvatskome jeziku mogu izricati vremenski odnosi i to na morfološkoj, sintaktičkoj, leksičkoj i tekstnoj razini. U ovome se radu analizira izricanje vremena u *Pričama iz davnine* Ivane Brlić-Mažuranić, i to na morfosintaktičkoj razini uporabom besprijedložnih i prijedložnih izraza. Stilski neutralno vremenska se točka izriče besprijedložnim genitivnim izrazima (npr. *jednoga dana*), a vremenska mjera akuzativnim izrazima (npr. *cijelu noć*). Analizom uporabe besprijedložnih izraza u *Pričama* ukazat će se na odmake od navedene raspodjele s ciljem ostvarivanja određenoga funkcionalnostilskog učinka. Analiza prijedložnih vremenskih izraza, osim s funkcionalnostilskoga stajališta, promatrat će se i u odnosu na pripadajuću jezičnu normu kako bi se utvrdilo u kojoj mjeri Ivana Brlić-Mažuranić, kako je sama navela, ostvaruje „*taj naš literarni jezik budućnosti – da bude lagan, gibak, tako reći 'iskričav', a da ipak nigdje ne zataji svoju drevnu klicu*“. (navedeno prema Šicel, *Književno djelo Ivane Brlić-Mažuranić*, zbornik *Ivana Brlić-Mažuranić*, Mladost, Zagreb, 1970, str. 14).

Ključne riječi: vrijeme, besprijedložni izrazi, prijedložni izrazi, *Priče iz davnine*

Stylistic Expressiveness of Time Expressions in *Croatian Tales of Long Ago*

Along with space, time is an *a priori condition of human experience*“ (*Opća i nacionalna enciklopedija*, 2007, XX: 296), so it is not surprising that there are many linguistic means by which time relations can be expressed in the Croatian language at the morphological, syntactic, lexical and textual levels. The paper analyses the expressions of time in Ivana Brlić-Mažuranić's *Croatian Tales of Long Ago*, at the morphosyntactic level using the nonprepositional and prepositional phrases. Stylistically neutral time point is expressed by the nonprepositional genitive phrases (*jednoga dana*), and time measure by the accusative phrases (*cijelu noć*). An analysis of the use of prepositional phrases in the *Tales* will point out the deviations from the above-mentioned distribution with the aim of achieving a certain functional-stylistic effect. The analysis of prepositional time phrases, apart from the functional-stylistic point of view, will also be observed in relation to the corresponding linguistic norm in order to determine to what extent Ivana Brlić-Mažuranić, as she stated herself, makes *this future literary language of ours - to be light, flexible, 'sparkling', and yet not to hide its ancient spring anywhere* (cited according to Šicel, *Književno djelo Ivane Brlić-Mažuranić*, anthology *Ivana Brlić-Mažuranić*, Mladost, Zagreb, 1970, p. 14)

Keywords: time, nonprepositional phrases, prepositional phrases, *Croatian Tales of Long Ago*

Sanda Ham

Filozofski fakultet, Osijek

Jezik Ivane Brlić Mažuranić od 1885. do 1902.

Zahvaljujući *Sabranim djelima Ivane Brlić-Mažuranić* koje je objavila MH u Slavonskom Brodu (2010. – 2020.), prvi smo put mogli čitati pravopis i jezik kojim je ona rukopisno stilizirala svoja djela. Navedeno izdanje upućuje čitatelja u jezične i stilske promjene koje su doživjela njezina djela u svojim prvim izdanjima; te se promjene potanko popisuju, govori se o naravi i razlozima tih promjena.

Ovaj je rad posvećen do sada neopisanom jeziku Ivane Brlić Mažuranić, od prvih njezinih zapisa iz 1885. do posljednjega njezinoga djela objavljenog stilizacijom zagrebačke škole – pravopisnom i morfološkom – knjižice *Valjani i nevaljani* iz 1902.

Ključne riječi: *Ivana Brlić Mažuranić, rukopisi Ivane Brlić-Mažuranić, hrvatski književni jezik u 19. st., zagrebačka filološka škola, morfonološki pravopis, padežni sustav.*

The Language of Ivana Brlić Mažuranić from 1885 to 1902

Thanks to *The Collected Works of Ivana Brlić-Mažuranić* published by MH in Slavonski Brod (2010-2020), for the first time we were able to read the orthography and language in which she styled her works in the manuscript. The aforementioned edition directs the reader to the orthographic, linguistic and stylistic changes that her works underwent in their first editions, and these changes are listed in detail, and the nature and reasons for these changes are discussed.

This work is dedicated to the language of Ivana Brlić-Mažuranić, which has not been described so far, from her first records from 1885 to the last of her works published with the stylization of the Zagreb school - orthographic and morphological - in the booklet *Valjani i nevaljani (The Good and the Naughty)* from 1902.

Keywords: *Ivana Brlić-Mažuranić, manuscripts of Ivana Brlić-Mažuranić, Croatian literary language in the 19th century, Zagreb philological school, morphonological spelling, case system*

Tomislav Hrebak

Osnovna škola "Grigor Vitez" Sveti Ivan Žabno

Lik djeteta koje stvara i spašava – ideal dobrote u proznom stvaralaštvu Ivane Brlić-Mažuranić

Ivana Brlić-Mažuranić klasik je hrvatske dječje književnosti u kojoj je često nazivana i *hrvatskim Andersenom*. Odraž je to iznimno popularnih *Priča iz davnine*, po ocjeni kritike najuspjelijih autorskih bajki u povijesti hrvatske dječje književnosti, ali i mnogih drugih pripovijedaka u kojima djetetov lik izvire kao nositelj i predstavljatelj svih pozitivnih civilizacijskih vrijednosti kojima su djeca ujedno i najveći zaštitnici i čuvari.

Ovim će se radom prikazati temeljni gradbeni obrazac većine autoričinih pripovijedaka koji se ogleda u dvama žarištima zaplitanja fabulativne linije priča: likovi djece ili stvaraju ili spašavaju, ili oboje istodobno. Dječje stvaralačko umijeće ogleda se u obavljanju poslova kojima ih podučavaju stariji i u kojima djeca vrlo uspješno participiraju, dapače nerijetko nadilazeći očekivana postignuća vođena neugasivim načelima uzorne radne etike te privrženosti i odanosti obitelji. Jednako tako djeca osmišljavaju vlastite igre u prostoru koji ih okružuje, služeći se pritom različitim predmetima i prirodnim materijalima koji u njihovim vještim i spretnim rukama na najdomišljatije načine postaju generatori živosti igre u kojoj će nedvojbeno uživati svi njezini sudionici.

S druge strane, liku djeteta umjetnički je podaren i blagoslov spasa – ako igra pođe po zlu ili nekome zatreba pomoć, dijete ne uzmiče, nego odlučno i požrtvovno pomaže te na koncu biva nagrađeno pozitivnim ishodom, neovisno o težini situacije ili prirodnim nepogodama kojima je izloženo. U prozi Ivane Brlić-Mažuranić djeca spašavaju svoje vršnjake, odrasle osobe, životinje – pomažu im da se oporave od zadobivenih ozljeda ili ih izbavljaju iz neposredne opasnosti, ublažavaju im tjelesnu bol ili im razgovorom i empatičnošću olakšavaju duhovnu patnju, nezadovoljstvo, tugu. Da bi iscijelili druge, sami podnose žrtve, za što bivaju višestruko nagrađeni, a odlučno se bore i protiv nepravde.

Vječno stvaralačko-spasiteljski pozicionirani između zapleta i kulminacije pripovjednog procesa, likovi djeteta izvanredni su primjeri fantastične kreativnosti i osobite spretnosti; dijete će uvijek pronaći način kako predmete u svojoj okolini iskoristiti za trenutačni cilj. Praćenjem dječjih protagonista autoričinih djela ujedno se prate i manifestacije ideala dobrote – lik djeteta utjelovljenje je najplemenitijih osobina i najviših stupnjeva dobrote, što je ideal koji i sama književnica posebno naglašava u jednom od svojih obraćanja omladini. Ovim će se istraživanjem stoga odrediti i analizirati modeli po kojima se ideal dobrote beziznimno ostvaruje u likovima djece koja stvaraju i spašavaju, čineći time fundamentalnu jezgru proznog stvaralaštva Ivane Brlić-Mažuranić.

Ključne riječi: *Ivana Brlić-Mažuranić, lik djeteta stvaratelja, lik djeteta spašavatelja, ideal dobrote*

The Character of a Child Who Creates and Saves – the Ideal of Goodness in the Prose Work of Ivana Brlić-Mažuranić

Ivana Brlić-Mažuranić is a classic author of Croatian children's literature, in which she is often called the *Croatian Andersen*. This is a reflection of her extremely popular *Tales of Long Ago*, according to the critics the most successful author's fairy tales in the history of Croatian children's literature, but also of many other stories in which the character of a child emerges as the bearer and representative of all positive civilizational values, of which children are also the greatest protectors and guardians.

This paper will show the basic construction pattern of most of the author's stories, which is reflected in two foci of entanglement of the story line: the children's characters either create or save, or both at the same time. Children's creativity is reflected in the performance of tasks taught by their elders and in which the children participate very successfully, indeed often surpassing the expected achievements guided by the inextinguishable principles of exemplary work ethics and attachment and loyalty to the family. Likewise, children create their own games in the space that surrounds them, using various objects and natural materials that, in their skilful and dexterous hands, in the most inventive ways become the generators of the liveliness of the game, which will be enjoyed by all its participants without reservation.

On the other hand, the character of the child is artistically gifted with the blessing of salvation – if the game goes wrong or someone needs help, the child does not back down, but resolutely and selflessly adheres to help and in the end is rewarded with a positive outcome, regardless of the severity of the situation or natural disasters it is exposed to. In Ivana Brlić-Mažuranić's prose, children save their peers, adults, animals – they help them recover from the injuries or rescue them from an immediate danger, relieve their physical pain or ease their spiritual suffering, dissatisfaction, and sadness through conversation and empathy. In order to heal others, they make sacrifices themselves, for which they are rewarded many times over, and they also fight resolutely against injustice.

Eternally creative-salvific positioned between the plot and the culmination of the narrative process, the child characters are outstanding examples of fantastic creativity and enviable dexterity; the child will always find a way to use the objects in its environment for the current goal. By following the child protagonists of the author's works, the manifestations of the ideal of goodness are also followed – the character of a child is the embodiment of the noblest qualities and the highest degrees of goodness, which is an ideal that the writer herself emphasizes in one of her addresses to the youth. This research will therefore determine and analyze the models according to which the ideal of goodness is realized without exception in the characters of children who create and save, thereby forming the fundamental core of Ivana Brlić-Mažuranić's prose work.

Keywords: *Ivana Brlić-Mažuranić, the character of a child who creates, the character of a child who saves, the ideal of goodness*

Hudeček Lana

Institut za hrvatski jezik, Zagreb

Neke sintaktičke značajke djela Ivane Brlić-Mažuranić

U izlaganju će se upozoriti na neke sintaktičke osobitosti djela Ivane Brlić-Mažuranić. To su, primjerice, sročnost, osobito predikatna, s imenicama kod kojih se spol osobe koju označuju ne podudara s njezinim gramatičkim rodom (*Momak se poslije vjenčao s onim ubogim i milim djevojčedom, što im bijaše dovela Domaće u kuću.; Uto vidje ona, kako k njoj ide neko ubogo djevojče, na njemu samo izderana rubina, a rame pomodrilo od studeni, jer joj se rukav iskinuo. E, hvala ti, djevojče, reče baka Mokoš bit ću ti na pomoći, kud god budeš nogom prolazila, kad nisi čuvala nožice od ledene vodice, niti ruke od neplaćene muke. (...)*), česta uporaba modifikatora (*Donese dakle jelen baku pred Stribora. Stribor pak bijaše šumski starješina.*) i veznika *pak* (*A snaha i sin došuljali se do duba, pak kroz crvotoč gledaju i slušaju, što će biti.*), učestala uporaba aorista i imperfekta, pa i svršenih glagola, uporaba konstrukcije *da + prezent* tamo gdje današnja norma preporučuje uporabu infinitiva (*No kako ne bijaše ni jedan od njih još nikada izašao iz one šume, nijesu jedan drugome znali da pripovijedaju o svijetu...*), uporaba posljedičnih rečenica bez gornjega suodnosnog veznika (*Pucketa led pod bakom, plače ona, da joj se one suze po licu mrznu.*) te vremenskih suodnosnih rečenica (*Kako izlaze, tako se smiju i vrište, prebacuju se po ognjištu, cikću od veselja i hvataju se u kolo.*). Sve će se zamijećene pojave staviti u kontekst njezina doba te će se usporediti sa sintaktičkim značajkama nekih drugih pisaca i autora istoga doba te s ondašnjim gramatikama, a također i sa suvremenim stanjem.

Ključne riječi: Ivana Brlić-Mažuranić, sintaksa, sročnost, čestica *pak*, posljedične rečenice, vremenske rečenice

Some Syntactic Features of the Works of Ivana Brlić-Mažuranić

In the lecture, some syntactic characteristics of the works of Ivana Brlić Mažuranić will be pointed out. These are, for example, predicate agreement with nouns where the sex/gender of the person they denote does not match their grammatical gender (*Momak se poslije vjenčao s onim ubogim i milim djevojčedom, što im bijaše dovela Domaće u kuću.; Uto vidje ona, kako k njoj ide neko ubogo djevojče, na njemu samo izderana rubina, a rame pomodrilo od studeni, jer joj se rukav iskinuo. E, hvala ti, djevojče, reče baka Mokoš bit ću ti na pomoći, kud god budeš nogom prolazila, kad nisi čuvala nožice od ledene vodice, niti ruke od neplaćene muke. (...)*), frequent use of modifier (*Donese dakle jelen baku pred Stribora. Stribor pak bijaše šumski starješina.*) and conjunction *pak* (*A snaha i sin došuljali se do duba, pak kroz crvotoč gledaju i slušaju, što će biti.*), frequent use of aorist and imperfect, even of perfective verbs, the use of the construction *da + present* where today's norm recommends the use of the infinitive (*No kako ne bijaše ni jedan od njih još nikada izašao iz one šume, nijesu jedan*

drugome znali da pripovijedaju o svijetu...), the use of sentences with consecutive clause without the upper correlative conjunction (*Pucketa led pod bakom, plače ona, da joj se one suze po licu mrznu.*), and correlative sentences with temporal clause (*Kako izlaze, tako se smiju i vrište, prebacuju se po ognjištu, cikću od veselja i hvataju se u kolo.*). All observed phenomena will be placed in the context of her era and compared with the syntactic features of some other writers and authors of the same era and the grammars of that time, and also with the contemporary situation.

Keywords: Ivana Brlić-Mažuranić, syntax, congruence, particle *pak*, sentences with consecutive clause, sentences with temporal clause

Ivanović Grgurić Sanja

Filozofski fakultet u Osijeku, Odsjek za njemački jezik i književnost

Engler Tihomir

Filozofski fakultet Sveučilišta u Osijeku

Radosna majka – dobra pjestinja: Ivanin (prijevodni) doprinos (pjesničkom) pjestinjstvu

Premda *Radosna majka - dobra pjestinja* zauzima rubni status u opusu Ivane Brlić-Mažuranić, radi se o u ono doba značajnom priručniku za majke koji, utemeljen na liječničkom i znanstvenom autoritetu, donosi moderne primjere odgojno-njegovateljske prakse s jasnom didaktično-pragmatičnom namjenom. Tekst priručnika nastaje po narudžbi zagrebačkog pedijatra Švarca, pri čemu Ivana Brlić-Mažuranić s jedne strane, prvenstveno uslijed preopterećenosti obiteljskim dužnostima, sumnja u vlastitu sposobnost izvršenja povjerenoga joj zadatka, a s druge - bavljenje takvim temama smatra silaskom s književnih visina. No Švarc je zadovoljan tekstem te u predgovoru knjižice hvali kako lakoću stila, vedrinu i humor teksta, tako i njegovu stručnu utemeljenost. Polazeći od ručno unesene naznake u impresumu knjižice da je riječ o prijevodu *sestre Behrens*, u radu se iznose podatci o prijevodnom predlošku i njegovoj autorici, Marie Margarete Behrens (1883. – 1958.), da bi se potom detaljnije razmotrile prijevodne strategije koje je Ivana Brlić-Mažuranić primijenila prilikom prijenosa izvornika u hrvatski jezik. U završnom se dijelu rada iznose zaključci o adekvatnosti prijevodnog teksta izvorniku te vrsti i načinu odstupanja od njemačkoga predloška.

Ključne riječi: adaptacija, Ivana Brlić-Mažuranić, pjestinjstvo, prijevodne strategije, *Radosna majka*

A Joyful Mother – a Good Caregiver: Ivana's (Translational) Contribution to (Poetic) Caregiving

Although *Radosna majka - dobra pjestinja* (*A Joyful Mother – a Good Caregiver*) occupies a marginal status in the oeuvre of Ivana Brlić-Mažuranić, it was an important manual for mothers at the time, which, based on the medical and scientific authority, provides modern examples of educational and nursing practice with a clear didactic and pragmatic purpose. The text of the manual was commissioned by a paediatrician from Zagreb, Švarc, whereby Ivana Brlić-Mažuranić, on the one hand, primarily due to her being overloaded with family duties, doubts her own ability to carry out the task she had been entrusted with, while on the other hand, she considers dealing with such topics a descent from the literary heights. However, MD Švarc is very pleased with the text, and in the preface of the booklet, he praises both the lightness of the style, the cheerfulness and humour of the text, as well as its scientific foundation. Starting from the manually written remark in the impressum of the booklet that it is a translation of the *sister*

Behrens, the paper presents information about the translation template and its author, Marie Margarete Behrens (1883 – 1958), in order to then consider in more detail the translation strategies that Ivana Brlić-Mažuranić applied when transferring the original into the Croatian language. In the final part of the paper, the conclusions are presented regarding the adequacy of the translated text compared to the original and the type and manner of deviation from the German template.

Keywords: adaptation, Ivana Brlić-Mažuranić, caregiving, translation strategies, *Radosna majka (A Joyful Mother)*

Josip Jagodar

Državni arhiv u Slavonskom Brodu

Poljski časopisi o Ivani Brlić-Mažuranić (1934. – 1938.)

U radu će se analizirati članci tiskani u nekoliko poljskih časopisa od 1934. do 1938. godine u kojima su urednici ili autori članaka obrađivali život i književni rad Ivane Brlić-Mažuranić. Na temelju članaka moći će se zaključiti koje su osobe bile zainteresirane za hrvatsku književnost te prepoznale rad književnice poznate po djelima za djecu. Spomenut će se i značaj Wiktora Bazielicha te djelatnost i suradnja s poljsko-jugoslavenskim društvima koja su djelovala u nekoliko poljskih gradova: Krakov, Varšava, Katowice, Poznanj i drugima te njihov doprinos promociji hrvatske književnosti na području Poljske u međuratnome razdoblju, osobito od 1930. do 1938. godine kada je u jugoslavenskome veleposlanstvu u Varšavi radio i Julije Benešić.

Ključne riječi: *Poljska, 1934. – 1938., Ivana Brlić-Mažuranić, Wiktor Bazielich, Julije Benešić*

Polish Magazines about Ivana Brlić-Mažuranić (1934-1938)

The paper will analyse the articles printed in several Polish magazines from 1934 to 1938, in which the editors or authors of the articles discussed the life and literary work of Ivana Brlić-Mažuranić. Based on the articles, it will be possible to conclude which people were interested in Croatian literature and recognized the work of the writer known for her works for children. The importance of Wiktor Bazielich and the activity and cooperation with the Polish-Yugoslav societies that operated in several Polish cities: Krakow, Warsaw, Katowice, Poznanj and others will be mentioned, as well as their contribution to the promotion of Croatian literature in Poland in the interwar period, especially from 1930 until 1938, when Julije Benešić also worked in the Yugoslav embassy in Warsaw.

Keywords: *Poland, 1934-1938, Ivana Brlić-Mažuranić, Wiktor Bazielich, Julije Benešić*

Martina Jularić

Filozofski fakultet u Osijeku

Iva Klarić

Filozofski fakultet u Osijeku

Metodički pristup djelima Ivane Brlić-Mažuranić u radu s djecom s teškoćama u razvoju

Metodički pristupi u radu s djecom s teškoćama u razvoju preferiraju individualni pristup djetetu te korištenje suvremenih oblika nastave. Autoričina su djela prožeta elementima bajke koji kod djece ostavljaju dojam ushićenosti, potiču maštu te potiču djecu na povezivanje simbola i mišljenja te na taj način razvijaju asocijativno mišljenje. Cilj je ovoga istraživanja utvrditi koje metodičke pristupe u radu s djecom s teškoćama u razvoju koriste učitelji pri obradi djela Ivane Brlić-Mažuranić. U tu svrhu, metodom nestruktuiranoga intervjua ispitano je 8 učiteljica razredne i predmetne nastave u osnovnim školama na području Brodsko-posavske županije. Intervju je proveden putem *Zoom* aplikacije. Sudionice su upoznate s ciljem i svrhom istraživanja te je na taj način uvažen etički aspekt istraživanja. Odgovori su potom kodirani pri čemu je korišten *Nvivo* program kodiranja. Rezultati istraživanja upućuju na korištenje suvremenih metodičkih pristupa u radu s djecom s teškoćama u razvoju pri obradi bajki Ivane Brlić-Mažuranić koji uključuju poticanje kreativnoga i kritičkoga mišljenja. Nadalje, rezultati istraživanja daju uvid u nastavnikove kompetencije koje su usmjerene k suvremenome poučavanju i prepoznavanju potreba djece s teškoćama u razvoju.

Ključne riječi: *djeca s teškoćama, djela Ivane Brlić-Mažuranić, metodički pristup, suvremeni pristup*

A Methodical Approach to Ivana Brlić-Mažuranić's Literary Works in Working with Children with Developmental Disabilities

Methodical approaches in working with children with developmental disabilities prefer an individual approach to the child and the use of modern forms of teaching. Ivana Brlić-Mažuranić's works are imbued with fairy tale elements that leave children with an impression of cheerfulness, encourage imagination and encourage children to connect symbols and thoughts, thus developing associative thinking. The goal of this research is to determine which methodical approaches the teachers use when working with children with developmental disabilities when processing Ivana Brlić-Mažuranić's works. For this purpose, 8 teachers of the homeroom and subject classes of elementary schools in Brod-Posavina County were questioned using the unstructured interview method. The interview was conducted via the *Zoom* application. The participants were informed about the aim and purpose of the research, and in this way the ethical aspect of the research was respected. The responses were then coded

using the *Nvivo* coding program. The results of the research point to the use of modern methodological approaches in working with children with developmental disabilities when processing Ivana Brlić-Mažuranić's fairy tales, which include encouraging creative and critical thinking. Furthermore, the results of the research provide an insight into the teacher competences that are focused on modern teaching and respect for the needs of children with developmental disabilities.

Keywords: *children with disabilities, Ivana Brlić-Mažuranić's literary works, methodical approach, contemporary approach*

Jurkić Sviben Tamara

Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet

***Šuma Striborova* Ivane Brlić-Mažuranić – poticaj za glazbeno-umjetnička djela**

Slikovitost i živopisnost bajke *Šuma Striborova* Ivane Brlić-Mažuranić te jezična ritmičnost i intonacija hrvatskog jezika kojim se služila književnica početkom 20. stoljeća desetljećima su umjetnički poticaj hrvatskim skladateljima za kreaciju njihovih glazbeno-umjetničkih djela. Cilj je ovoga rada, temeljem dostupnih medijskih i arhivskih podataka te podataka prikupljenih od samih živućih hrvatskih skladatelja, dati uvid u broj, vrste i žanrove glazbenih ostvaraja kojima je *Šuma Striborova* temeljna ideja za glazbena djela. Uvidom u dosadašnje podatke moguće je zaključiti da je ova bajka, prepuna slikovitih prizora, ali i emocionalnih obiteljskih i međuljudskih odnosa te moralnih pouka, najčešće poticaj za glazbeno-scenska djela poput opera i mjuzikla, no u djelima suvremenih hrvatskih skladatelja moguće je pronaći i instrumentalna djela za razne grupe instrumenata kojima se dočaravaju maštovite scene iz bajke i zvučno karakteriziraju njezini likovi, dramatski zapleti i emocionalno ozračje. Strukturalnom analizom dostupnih glazbenih djela поближе će se ispitati glazbeni doživljaj cjelovite bajke i zastupljenost ključnih elemenata uvodnih, zapletnih i raspletnih scena. Posebna pozornost u sagledavanju glazbeno-scenskih djela bit će usmjerena na propitivanje u kolikoj su mjeri skladatelji pridavali pažnju na zadržavanje originalnosti i zvučnosti jezičnog izraza književnice Ivane Brlić-Mažuranić.

Ključne riječi: hrvatska bajka, hrvatska glazbena baština, hrvatski skladatelji, mjuzikl, opera

***Stribor's Forest* by Ivana Brlić-Mažuranić – an Incentive for Musical and Artistic Works**

The picturesqueness and vividness of the fairy tale *The Stribor's Forest* by Ivana Brlić-Mažuranić and the linguistic rhythm and intonation of the Croatian language used by the writer at the beginning of the 20th century have for decades been an artistic incentive for the Croatian composers to create their musical and artistic works. The aim of this paper is, based on the available media and archival data and data collected from living Croatian composers, to give an insight into the number, types and genres of musical achievements for which *Stribor's Forest* is the fundamental idea for the musical works. By examining the data so far, it is possible to conclude that this fairy tale is full of picturesque scenes, but also emotional family and interpersonal relationships and moral lessons, most often an incentive for the musical and stage works, such as operas and musicals, but in the works of contemporary Croatian composers it is possible to find instrumental works for various groups of instruments that evoke imaginative scenes from the fairy tales, and, through sounds, characterize its characters, dramatic plots and emotional atmosphere. The structural analysis of the available musical works will more closely examine the musical experience of the complete fairy tale and the representation of key elements of the introductory, plot and denouement scenes. Special attention in the

consideration of musical and stage works will be focused on questioning the extent to which the composers paid attention to retaining the originality and sonority of the linguistic expression of the writer Ivana Brlić-Mažuranić.

Keywords: Croatian fairy tale, Croatian musical heritage, Croatian composers, musical, opera

Monika Jurkovic

Fakultet hrvatskih studija, Zagreb

Zajedničke odrednice bajki i ljubavnih romana na primjeru djela *Priče iz davnine* Ivane Brlić-Mažuranić

Rad nastoji ispitati poveznicu između bajki i ljubavnih romana temeljenu na pretpostavkama kako uistinu postoje značajke i elementi koji povezuju bajke i ljubavne romane, među kojima bismo mogli izdvojiti obvezan sretan kraj, pobjedu dobra nad zlom ili slične formulne završetke. Neda Todorović-Uzelac autorica je koja zastupa navedenu teoriju te u djelu *Ženska štampa i kultura ženstvenosti* (1987.) ljubavni roman naziva *bajkom za odrasle*, potičući nas na promišljanje o poveznici između bajke i ljubavnoga romana kao dvama naizgled potpuno različitim proznim djelima. Teorijski dio ovoga rada dotaknut će najvažnije značajke i odrednice bajke i ljubavnoga romana, a zatim i zajedničke odrednice i značajke bajke i ljubavnoga romana što će nadalje biti prikazano na temelju djela *Priče iz davnine* (1916.), hrvatske književnice Ivane Brlić-Mažuranić. Cilj je ovoga rada i pronalazak tropa ljubavnih romana prikazanih na primjeru *Priča iz davnine*, kao i analiza poimanja partnerske ljubavi te nastajanja i razvoja ljubavnih odnosa na primjeru navedenoga djela.

Ključne riječi: *bajka, ljubavni roman, Priče iz davnine, Ivana Brlić-Mažuranić, ljubavni odnosi*

Common Characteristics of Fairy Tales and Romance Novels in *Priče iz davnine* (Croatian Tales of Long Ago) by Ivana Brlić-Mažuranić

The paper examines the connection between the fairy tales and romance novels based on the idea that the fairy tales and romance novels have certain characteristics and elements in common, such as the happy ending, the victory of good over evil, or similar endings. In the book *Ženska štampa i kultura ženstvenosti* (*Women's Press and the Culture of Femininity*) (1987), Neda Todorović-Uzelac refers to the romance novels as *fairy tales for adults*, encouraging us to think about the connection between the fairy tale and romance novel, which seem to be completely different prose works. This paper will discuss the key elements and factors of fairy tales and romance novels, as well as the common key elements and factors of fairy tales and romance novels, which will be shown on the example of *Priče iz davnine* (*Croatian Tales of Long Ago*) by the Croatian author Ivana Brlić-Mažuranić. The aim of this paper is to find the tropes of romance novels in the book *Priče iz davnine* (*Croatian Tales of Long Ago*), as well as to analyse the concept of love, the creation and development of love relationships using *Priče iz davnine* (*Croatian Tales of Long Ago*) as an example.

Keywords: *fairy tales, romance novels, love relationships, Ivana Brlić-Mažuranić, Priče iz davnine (Croatian Tales of Long Ago)*

Davorka Kalčić

Dječji vrtić Rapčiči, Žminj

Emili Stojimanov

Dječji vrtić Rapčiči, Žminj

Lucija Nadinić

DV Rapčiči, Žminj

Stavovi roditelja o čitanju i razvijanju komunikacijskih vještina djece rane i predškolske dobi kroz djela Ivane Brlić-Mažuranić

Ovo istraživanje fokusirano je na utjecaj redovitog čitanja, od najranije dobi, na govorno-jezični razvoj djece u ranom i predškolskom odgoju. Posebno se istražuje sposobnost samostalnog čitanja u godini pred školu u odnosu na djecu najranije dobi koja priče interpretiraju putem ilustracija. U istraživanju će se pratiti čitanje književnih djela prije i nakon upoznavanja s istim djelima autorice Ivane Brlić-Mažuranić, te će se obuhvatiti navike čitanja kod kuće, uključujući učestalost, preferirane oblike (knjige, slikovnice, e-knjige ili audiopriče), te vrijeme provedeno u čitanju. Sukladno *Preporukama o ključnim kompetencijama za cjeloživotno učenje*, istraživanjem će se posebno istražiti kako roditelji vrednuju čitanje i razvijanje komunikacijskih vještina na materinskom jeziku, što je ujedno i ključan aspekt cjeloživotnog učenja. Istraživanje će biti provedeno u jasličkoj i vrtičkoj skupini kako bi se dobili relevantni podaci iz obje faze djetinjstva. Kombinacija kvalitativnih i kvantitativnih metoda istraživanja omogućit će dublje razumijevanje veze između čitanja u ranoj dobi i govorno-jezičnog razvoja. Kvalitativnom metodom promatrat će se djeca tijekom korištenja književnih djela kako bi se dobio što cjelovitiji uvid u istraživački problem. Kvantitativna će se metoda primijeniti u anketi s roditeljima. Konačni je cilj rada pružiti konkretne informacije i preporuke kako bi se podržao razvoj dječje pismenosti i komunikacijskih vještina od najranije dobi, s naglaskom na ulogu roditelja i okoline u tom procesu.

Ključne riječi: *govorno-jezični razvoj, Ivana Brlić-Mažuranić, rano djetinjstvo, roditelji, navike čitanja*

Parental Attitudes Toward Reading and Developing Communication Skills in Early and Preschool-Aged Children Through the Works of Ivana Brlić-Mažuranić

This research focuses on the impact of regular reading, from the earliest age, on the speech and language development of children in early and preschool education. Specifically, it explores the ability of independent reading in the year before school in comparison to the younger children who interpret stories through illustrations. The study will track the reading of literary works before and after becoming familiar with the works of the author Ivana Brlić-Mažuranić. It will also cover the reading habits at home, including frequency, preferred formats (books,

picture books, e-books, or audio stories), and time spent reading. In accordance with the *Recommendations on Key Competences for Lifelong Learning*, the research will particularly investigate how parents value reading and the development of communication skills in the mother tongue, which is a crucial aspect of lifelong learning. The study will be conducted in both nursery and kindergarten groups to obtain the relevant data from both childhood phases. A combination of qualitative and quantitative research methods will allow for a deeper understanding of the link between the early-age reading and speech-language development. Qualitative methods will be used to observe children during the use of literary works to gain a more comprehensive insight into the research problem. Quantitative methods will be applied in the surveys with parents. The ultimate goal is to provide concrete information and recommendations to support the development of children's literacy and communication skills from the earliest age, with an emphasis on the role of parents and the environment in this process.

Keywords: *speech-language development, Ivana Brlić-Mažuranić, early childhood, parents, reading habits*

Svetlana Kalezić-Radonjić

Univerzitet Crne Gore

Ivana Brlić-Mažuranić kao teoretičarka omladinske književnosti

Rad se bavi analizom teksta *Omladini o idealima* Ivane Brlić-Mažuranić, nastalog kao uvodni tekst njezine *Knjige omladini* (1923.). Iako je u spomenutom tekstu naglasak na antičkom idealu kalokagatije – istine, dobrote i ljepote, uz dodatak patriotizma i ljubavi prema vlastitom jeziku, Brlić-Mažuranić darom analitične i moderne teoretičarke označuje i ključne odrednice adolescentske književnosti sa suvremenih motrišta (pripovijedanje *in medias res*, iskrenost, neposrednost obraćanja...). U radu će se spomenuti pjesme i priča koje ulaze u sastav *Knjige omladini* da bi se na konkretnim primjerima pokazalo podudara li se u tom djelu implicitna i eksplicitna poetika Ivane Brlić-Mažuranić sa stajalištima adolescentske književnosti.

Ključne riječi: *Ivana Brlić-Mažuranić, mladež, ideali, adolescentska književnost*

Ivana Brlić-Mažuranić as a Theoretician of YA Literature

This paper deals with the analysis of the text *Omladini o idelima* (*To Youth on Ideals*) by Ivana Brlić-Mažuranić, created as the introductory text of her *Knjiga omladini* (*A Book for Youth*) (1923). Although in the mentioned text the accent is on the ancient ideal of kalokagathia – truth, goodness and beauty, with the addition of patriotism and love for one's own language, Brlić-Mažuranić, with the gift of an analytical and modern theoretician, also marks the key determinants of adolescent literature from the contemporary point of view (narration *in medias res*, sincerity, immediacy of address...). The poems and stories that are included in the *Book for Youth* will also be analysed in the paper in order to show on concrete examples whether the implicit and explicit poetics of Ivana Brlić-Mažuranić coincide in that work, from the point of view of YA literature.

Keywords: *Ivana Brlić-Mažuranić, youth, ideals, YA literature*

Amir Kapetanović

Institut za hrvatski jezik, Zagreb

Jezična slika svijeta u *Pričama iz davnine*

Rad je posvećen aksiološkoj dimenziji jezika u *Pričama iz davnine* Ivane Brlić-Mažuranić, pa će se na taj način dati etnolingvistički pogled na to djelo. Analiza je usredotočena na otkrivanje dijela jezične slike svijeta koja je ucijepljena u autoričin diskurz. Tako će se razotkrivati vrijednosne prosudbe i stereotipi društva u kojem je autorica živjela i o svijetu koji je izmaštala, a o tom je progovorila jezičnom uporabom izravno ili neizravno.

Ključne riječi: *hrvatski jezik, Priče iz davnine, aksiologija, etnolingvistika, stereotipi*

The Linguistic Worldview in *Priče iz davnine (Tales of Long Ago)*

The paper analyses the axiological dimension of the language of Ivana Brlić-Mažuranić's *Priče iz davnine (Tales of Long Ago)*, thus providing an ethnolinguistic view of the work. The analysis focuses on revealing the part of the linguistic view of the world built into the author's discourse, thus revealing the value judgments and stereotypes of the society in which the author lived and of the world she imagined and described through her language usage, both directly and indirectly.

Keywords: *Croatian, Priče iz davnine (Tales of Long Ago), axiology, ethnolinguistics, stereotypes*

Katolik Kovačević Andreja

Sveučilište u Slavonskom Brodu

Paradžik Leonarda

Sveučilište u Slavonskom Brodu

Blažević Dević Ivona

Sveučilište u Slavonskom Brodu

Utjecaj *influence* marketinga u digitalnom dobu

U današnjem digitalnom dobu, *influence* marketing postao je dominantan koncept u oglašavanju. U ovom se radu analizira njegova evolucija, strategije, utjecaj i etička razmatranja. Vrjednuje se njegov put od tradicionalnih potpora slavni do suvremenih kampanja vođenih *influencerima* (utjecajnicima). Nadalje, istražuju se vrste *influencera* (utjecajnika) koji su se pojavili na različitim platformama društvenih medija, uključujući makro-*influencere* i mikro-*influencere*, razjašnjavajući njihove uloge i učinkovitost u različitim marketinškim scenarijima. Prikazana je evaluacija njihove autentičnosti i vjerodostojnosti koje sinergijski oblikuju povjerenje potrošača i namjere kupnje. Također se raspravlja o etičkim i regulatornim pitanjima, s naglaskom na transparentnost i otkrivanje podataka. Cilj je ovoga rada spoznati kako *influence* marketing utječe na živote ljudi danas. Istraživanje je provedeno na 130 ispitanika. Zaključno, ovo istraživanje naglašava značajan utjecaj *influence* marketinga koji, kao vrijedan izvor, može služiti u promicanju kulturnih vrijednosti, što je konkretizirano na primjeru Ivane Brlić-Mažuranić.

Ključne riječi: marketing, *influenceri* (utjecajnici), digitalno doba, Ivana Brlić-Mažuranić

Influence of Influence Marketing in the Digital Age

In today's digital age, influence marketing has become a dominant concept in advertising. This paper analyses its evolution, strategy, influence and ethical considerations. It is evaluated by its path from traditional support for the celebrities to the contemporary campaigns guided by the influencers. Furthermore, the aim is to investigate the types of influencers who appeared on the various social media platforms, including macro-influencers and micro-influencers, clarifying their roles and efficiency in various marketing scenarios. The evaluation of their authenticity and credibility, which synergistically form consumer trust and intention to buy, is shown. Ethical and regulatory issues are also discussed, with an emphasis on transparency and data detection. The aim of this paper is to show how influence marketing affects people's lives today. The study was conducted on 130 respondents. Finally, this study emphasizes the

significant influence of influence marketing that, as a valuable resource, can serve to promote the cultural values, which is shown on the example of Ivana Brlić-Mažuranić.

Keywords: marketing, influencers, digital age, Ivana Brlić-Mažuranić

Katarina Kolaković

OŠ "Vladimir Nazor", OŠ "Antun Mihanović", Slavonski Brod

Modernizacija scenskog prikaza djela Ivane Brlić-Mažuranić u sklopu slavonskobrodske manifestacije *U svijet bajki Ivane Brlić-Mažuranić*

Dobro je poznata činjenica da je Ivana Brlić-Mažuranić dio svojega bogatoga književnog opusa napisala u Slavonskom Brodu, gradu kojega već godinama krase titula *prijatelja djece*. Povezujući te dvije tvrdnje, valja istaknuti da Slavonski Brod već više od pedeset godina organizira dječju i književnu manifestaciju *U svijetu bajki Ivane Brlić-Mažuranić*. Za trajanja Manifestacije, u dječjim su rukama ključevi grada, a da bi im se što bolje približila autoričina ingenioznost u stvaranju djela namijenjenih upravo njima, prikazuje se scenska adaptacija književnoga opusa Ivane Brlić-Mažuranić koja obiluje modernim načinima čitanja djela Ivane Brlić-Mažuranić. Posebno je važno napomenuti da spomenute scenske adaptacije priređuju upravo djeca. Cilj je ovoga rada istražiti načine slavonskobrodske adaptacije prozih djela Ivane Brlić-Mažuranić s naglaskom na proučavanje alata kojima se ona moderniziraju kako bi bila razumljivija i prihvatljivija suvremenom čitatelju – djetetu. U radu će biti riječi o nekoliko scenskih prikaza - *Regoč* (2008.), *Ribar Palunko i njegova žena* (2009. i 2023.), *Žabe traže kralja* (2012.) i *Šegrt Hlapić* (2013.). Budući da svaki od navedenih naslova u kazališnom uprizorenju znatno odstupa od rukopisa u vidu kontekstualizacije radnje u suvremene situacije bliske današnjoj djeci, u radu će se analizirati svevremenske teme prikazane i u djelima i u predstavama, a bliske djeci ranih godina dvadesetoga stoljeća i današnjem djetetu.

Ključne riječi: *U svijetu bajki Ivane Brlić-Mažuranić, scenska adaptacija, dječja manifestacija, Slavonski Brod*

The Modernization of the Stage Presentation of Ivana Brlić-Mažuranić's Works Within the Slavonski Brod Event *In the World of Fairy Tales of Ivana Brlić-Mažuranić*

It is well-known that Ivana Brlić-Mažuranić wrote a significant part of her rich literary oeuvre in Slavonski Brod, a city that holds the title of a *friend of the children* for many years. Connecting these two statements, it is worth noting that for over fifty years, Slavonski Brod has been organizing a children's and literary event, called *In the World of Fairy Tales of Ivana Brlić-Mažuranić*. During the event, the keys to the city are in the hands of children, and to better acquaint them with the writer's ingenuity in creating the works specifically for them, a stage adaptation of the literary works of Ivana Brlić-Mažuranić is presented, incorporating the modern ways of interpreting the author's works. It is important to emphasize that these stage adaptations are prepared by children themselves. The aim of this paper is to explore the methods of adaptation of the prose works of Ivana Brlić-Mažuranić, with a focus on studying the tools used to modernize them for better understanding and acceptance by the contemporary readers – children. The paper will discuss several stage presentations, including *Regoč (Reygoch)* (2008), *Fisherman Plunk and His Wife* (2009 and 2023), *The Frogs Are Searching for a King* (2012), and *The Strange Adventures of Hlapić the Apprentice* (2013). Since each of these titles, in theatrical performance, deviates significantly from the manuscript by contextualizing the plot in contemporary situations close to today's children, the paper will

analyse timeless themes presented in both the works and the performances, appealing to children from the beginning of the twentieth century and today's children alike.

Keywords: *In the World of Fairy Tales of Ivana Brlić-Mažuranić, stage presentation, children's event, Slavonski Brod*

Ljiljana Kolenić

Filozofski fakultet Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku, u mirovini

Jezik Ivane Brlić-Mažuranić iz *Pisama majci* (1892. – 1901.)

Pisma majci (1892. – 1901.) prema izvornim rukopisima Ivane Brlić-Mažuranić priredili su 2020. Jasna Ažman i Vinko Brešić. Izlaganje govori o pravopisnome, fonološkome, morfološkom, sintaktičkom i leksičkom obilježju autoričinih pisama koje je pisala svojoj majci od 1892. do 1901. U izlaganju se uspoređuje jezik privatnih pisama s jezikom književnih djela iste književnice. Razvidna je razlika između jezika književnih djela i pisama majci. U privatnim pismima majci Ivana Brlić-Mažuranić uglavnom piše jezikom zagrebačke filološke škole, rabi neizjednačene padeže dativa, lokativa i instrumentala množine, piše tada propisanim pravopisom. No, ponekad umeće u pismu koju njemačku rečenicu, ponekad i francusku, rabi dijalektalne elemente zagrebačkoga i broskog govora. U pismima su česte umanjnice, posebno u oslovljavanju. Tako se, primjerice, majci obraća s *draga mamica*, *zlatni mamek* i *mili mamec* što pokazuje bliskost s osobom kojoj piše jer rabi tvorbene dočetke tipične za sredinu u kojoj je boravila dok se nije udala. I inače u pismima rabi brojne deminutive koji odražavaju emotivan odnos s majkom i ostatkom obitelji i prijatelja koje spominje. Pismima majci Ivana Brlić-Mažuranić obraća se bliskoj osobi, a književnim djelima obraća se čitateljstvu pa je tomu prilagođen i jezik.

Ključne riječi: *Ivana Brlić-Mažuranić, Pisma majci, jezik, dijalektizmi, leksik, frazemi*

Language of Ivana Brlić-Mažuranić in *Letters to her Mother* (1892 – 1901)

Jasna Ažman and Vinko Brešić edited in 2020 the book *Letters to her Mother* (1892-1901) according to the original manuscripts of Ivana Brlić-Mažuranić. The lecture is about the orthographical, phonological, morphological, syntactic and lexical linguistic features of the authors letters which she wrote to her mother from 1892 to 1901. The language of private letters is compared with the language of the literary work of the same author. There is a difference between the language of literary works and the private letters. In the private letters to her mother, Ivana Brlić-Mažuranić writes in the language of Zagreb philological school with unequal plural cases and in the proscribed spelling for that time. However, she sometimes inserts a German or French sentence in the letter or dialectal elements of Zagreb or Brod speech. Diminutives are very common in the letters, especially in addressing. So, for example, she addresses her mother as *draga mamica* (*dear mommy*), but also as *zlatni mamek* (*golden mommy*) or *mili mamec* (*dear mommy*) and this shows closeness with the person she is writing to because she uses suffixes typical of the environment in which she lived until she got married. Furthermore, she often uses diminutives to express an emotional relationship with her mother and the rest of her family members and friends whom she mentions in her letters. In the letters

to her mother, she addresses one close person, and in her literary works, she addresses many readers, so the language is adapted accordingly.

Keywords: *Ivana Brlić-Mažuranić, Letters to her Mother, language, dialectisms*

Kolundžić Julijana

OŠ "Dr. Stjepan Ilijašević", Oriovac

Krijan Marijana

OŠ Sibirskih žrtava, Sibinj

Novo medijsko ruho djela Ivane Brlić-Mažuranić

Moć novih, suvremenih medija, osobito interneta, neosporiva je te zadire duboko u sve životne segmente, pa tako i u obrazovanje. Da bi se današnjim učenicima proces učenja učinio zanimljivim i atraktivnim, učitelji moraju ići ukorak s događanjima u svijetu informacijsko-komunikacijske tehnologije. Djela Ivane Brlić-Mažuranić, koja su univerzalna, s uvijek važećim moralnim i idejnim porukama, dobro razrađenom radnjom i jasno opisanim likovima, treba današnjim učenicima ponuditi zamotane u prekrasan omot novih medija. Upravo AI - *artificial intelligence* (umjetna inteligencija) nudi niz djeci primamljivih i zanimljivih aplikacija kojima se jednostavnije i brže ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi vezani za temeljne jezične djelatnosti slušanja, govorenja, čitanja i pisanja. Koristeći se alatima koje nudi umjetna inteligencija, suvremenim načinom interpretacije i konzumacije arhaičnih djela Ivane Brlić-Mažuranić, učenici od najranije dobi razvijaju svoj književni ukus, maštu, kritičko promišljanje, razumijevanje konteksta, samostalno rješavanje problema, njeguju kulturno-povijesnu baštinu te moralne i estetske vrijednosti. U radu su predstavljeni neki alati umjetne inteligencije koji su istovremeno djeci motivirajući, prilagođeni njihovim razvojnim sposobnostima, a od njih traže ili razvijaju znanja i vještine za koje učitelji drže da ih je potrebno izgraditi ili nadograditi koristeći se djelom *Čudnovate zgode šegrta Hlapića* Ivane Brlić-Mažuranić.

Ključne riječi: novi mediji, umjetna inteligencija, književna djela Ivane Brlić-Mažuranić

A New Media Interpretation of the Literary Works of Ivana Brlić-Mažuranić

The power of new, contemporary media, especially the internet, is undeniable as it deeply infiltrates all aspects of life, including education. In order to make the learning process interesting and engaging for today's students, teachers must keep pace with the developments in the world of information and communication technology. The works of Ivana Brlić-Mažuranić, which are universal with their timeless moral and conceptual messages, well-developed plots, and clearly described characters, should be presented to today's students wrapped in the beautiful packaging of new media. Artificial intelligence (AI) precisely offers a range of enticing and interesting applications for children, enabling the easier and faster achievement of educational outcomes related to the fundamental language activities such as listening, speaking, reading, and writing. By utilizing the tools provided by artificial

intelligence, adopting a modern approach to the interpretation and consumption of the archaic works of Ivana Brlić-Mažuranić, students develop their own literary taste, imagination, critical thinking, understanding of context, independent problem-solving skills, and a cultivation of cultural-historical heritage, as well as the moral and aesthetic values from an early age. The paper introduces some artificial intelligence tools that are both motivating for children, tailored to their developmental abilities, and require them to develop knowledge and skills that teachers have identified as necessary to build or enhance by using the work *The Strange Adventures of Hlapić the Apprentice* by Ivana Brlić-Mažuranić.

Keywords: new media, artificial intelligence, literary works of Ivana Brlić-Mažuranić

Irena Krumes

Sveučilište u Slavonskom Brodu

Luka Pongračić

Sveučilište u Slavonskom Brodu

Mogućnosti korelacijsko-integracijskog povezivanja Hrvatskog jezika i Prirode i društva u razrednoj nastavi temeljene na djelima Ivane Brlić-Mažuranić

U okviru suvremene metodike radom se želi predstaviti jedan od novijih okvira organizacije odgojno-obrazovnog procesa utemeljen na modelu interpretacije književnoumjetničkoga teksta Ivane Brlić-Mažuranić *Lutonjica Toporko i devet župančića*. Fleksibilnijim pristupom metodama poučavanja i kombinacijom novijih strategija, cilj je razraditi pristupe oslonjene na teoriju međupredmetnih veza. Ta je teorija utemeljena na povezivanju zajedničkih sadržaja, ciljeva, ishoda i zadataka, a u radu će biti riječ o povezivanju dvaju predmeta: Hrvatskoga jezika i Prirode i društva. S obzirom da prema teoriji međupredmetnih veza predmet, transponiran u didaktički kontekst, nadilazi vlastite granice i uspostavlja smislene veze s drugim predmetom u smislu sadržaja, strukture i metodologije, ovim se radom želi prikazati metodologija povezivanja tema dvaju različita predmeta na različitim razinama, od korelacije do tematske mreže i integracije. Taj organizacijski okvir uključuje istovremeno proučavanje materijala iz različitih predmeta, što omogućuje istraživanje teme u različitim disciplinama u razrednom kontekstu. Provedba inovativnih pedagoških strategija i projektnog poučavanja otvara mogućnost aktivnije uloge učenika u nastavnom procesu. U takvu okružju učenje se ostvaruje istraživanjem i praktičnim radom, dajući prednost procesu učenja u odnosu na pamćenje činjenica. Bajke Ivane Brlić-Mažuranić prava su riznica znanja, iskustava i životnih pouka i zato je važno prikazati mogućnosti koje se mogu ostvariti integracijom sadržaja predmeta Hrvatskoga jezika i Prirode i društva u razrednoj nastavi.

Ključne riječi: *korelacijsko-integracijski sustav, metodika, Priroda i društvo, Hrvatski jezik, Lutonjica Toporko i devet župančića, Ivana Brlić-Mažuranić, aktivno učenje*

Possibilities of Correlation-integration of the Subjects Croatian Language and Science and Social Studies in Classroom Teaching Based on the Works of Ivana Brlić-Mažuranić

Within the framework of contemporary methodology, the paper aims to present one of the newer frameworks for the organization of the educational process based on the model of interpretation of the literary and artistic text of Ivana Brlić-Mažuranić *Lutonjica Toporko i devet župančića* (*Toporko the Wanderer and the Nine Princes*). With a more flexible approach to teaching methods and a combination of newer strategies, the goal is to develop the approaches based on the theory of cross-curricular connections. This theory is based on connecting the

common contents, goals, outcomes and tasks, and the paper will deal with the problem of connecting the two subjects, i.e. the Croatian Language and Science and Social Studies. Given that, according to the theory of cross-curricular connections, a subject, transposed into a didactic context, transcends its own boundaries and establishes meaningful connections with another subject in terms of content, structure and methodology, this paper aims to show the methodology of connecting the topics of two different subjects at different levels, from correlation to thematic network and integration. This organizational framework includes the simultaneous study of material from different subjects, which allows for the exploration of a topic in different disciplines in a classroom context. The implementation of innovative pedagogical strategies and project-based teaching opens up the possibility of a more active role for students in the teaching process. In such an environment, learning is achieved through research and practical work, prioritizing the learning process over the memorization of facts. The fairy tales of Ivana Brlić-Mažuranić are truly a treasure trove of knowledge, experiences and life lessons, and that is why it is important to show the possibilities that can be achieved by integrating the content of the Croatian language and Science and social studies in classroom teaching.

Keywords: *correlation-integration system, methodology, Science and Social Studies, Croatian Language, Lutonjica Toporko i devet župančića (Toporko the Wanderer and the Nine Princes), Ivana Brlić-Mažuranić, active learning*

Irena Krumes

Sveučilište u Slavonskom Brodu

Književna i neknjiževna ostavština Ivane Brlić-Mažuranić u kulturno-povijesnom životu grada Slavnskoga Broda

Ivana Brlić-Mažuranić svojom je udajom i dolaskom u Brod na Savi (od 1892. do 1935. godine živjela je u Slavonskom Brodu) ostavila trajni trag u kulturnom životu Broda na Savi. Svojim spisateljskim umijećem dosegla je vrhunce pišući gotovo sva svoja poznata djela u malom gradu na Savi. Utjecala je na kulturni život grada Broda, ne samo pisanjem, nego i svojim djelovanjem, društvenim aktivnostima, prijateljstvima. Njezina neknjiževna i književna ostavština reflektira se do danas u znanstveno-istraživačkim pristupima, u društveno-povijesnim analizama, u kritičkoj i metodičkoj literaturi, našavši svoj odraz i u raznovrsnim medijima. U radu će se dati pregled isključivo odraza njezina lika i djela u kulturnom životu grada. Lik i djelo Ivane Brlić-Mažuranić odražava se u nekoliko faza. Prvo, razdoblje za njezina života kada tiska i izdaje svoja djela; drugo, razdoblje kada postaje popularna krajem tridesetih; treće, razdoblje *zaborava*; četvrto, razdoblje prihvaćanja i kanonizacije u udžbenicima; peto, razdoblje devedesetih i novog pristupa književnoj baštini; šesto, razdoblje afirmacije. Obilježavanjem značajnijih obljetnica ili godišnjica objavljivanja nekih njezinih važnijih djela, kulturna i znanstvena scena pokazuje privrženost i odanost njezinoj pojavi, ali u različitim fazama i različitim intenzitetom. Znanstvene konferencije i zbornici koji se tiskaju tom prilikom pokazuju kako se mijenjaju pristupi, znanstvena misao ili proširuju istraživačke teme. U kulturno-znanstvene aktivnosti mogu se ubrojiti i raznovrsne kulturne manifestacije i literarni natječaji koji slijede književne ideje Ivane Brlić-Mažuranić. Znanstvene aktivnosti obično do danas možemo podijeliti na one usmjerene na stvaralaštvo Ivane Brlić-Mažuranić (periodizacija, književno-teorijska klasifikacija, valorizacija), biografski pristup usmjeren na njezinu osobu i obitelj ili metodičku interpretaciju.

Ključne riječi: *Ivana Brlić-Mažuranić, kulturni život grada, neknjiževna baština, grad Slavonski Brod, kulturna baština*

The Literary and Non-literary Legacy of Ivana Brlić-Mažuranić in the Cultural-historical Life of the City of Slavonski Brod

With her marriage and arrival in Brod on Sava (she lived in Slavonski Brod from 1892 to 1935), Ivana Brlić-Mažuranić left a lasting mark on the cultural life of Brod on Sava. She reached the pinnacle of her writing skills, writing almost all of her famous works in a small town on the Sava. She influenced the cultural life of the city of Brod not only through her writing, but also through her actions, social activities, and friendships. Her non-literary and literary legacy is reflected to this day in the scientific-research approaches, in socio-historical analyses, critical literature, methodical literature, finding its reflection in various media. The paper will give an

overview exclusively of the reflection of her character and work in the cultural life of the city. The character and work of Ivana Brlić-Mažuranić is reflected in several phases. First, the period of her life when she prints and publishes her works; second, the period when she becomes popular at the end of the thirties; third, the period of *oblivion*; fourth, the period of acceptance and canonization in textbooks; fifth, the period of the nineties and the new approach to literary heritage; sixth, the period of affirmation. By marking significant anniversaries or the anniversaries of the publication of some of her most important works, the cultural and scientific scene shows attachment and loyalty to her appearance, but in different phases and with different intensity. The scientific conferences and the proceedings published on the occasion show how the approaches, scientific thought or research topics are being expanded. Various cultural events and literary contests that follow the literary ideas of Ivana Brlić-Mažuranić can also be included in the cultural-scientific activities. To this day, the scientific activities can usually be divided into those focused on the work of Ivana Brlić-Mažuranić (periodization, literary-theoretical classification, valorisation), the biographical approach focused on her person and family, or the didactical interpretation.

Keywords: *Ivana Brlić-Mažuranić, cultural life of the city, non-literary heritage, city of Slavonski Brod, cultural heritage*

Biljana Lončarić

Turistička zajednica područja "Slavonski Brod-Posavina"

Milan Stanić

Sveučilište u Slavonskom Brodu

Maja Vretenar Cobović

Sveučiliste u Slavonskom Brodu

Ekonomski aspekti Ivane Brlić-Mažuranić kao turističkoga brenda grada Slavnskoga Broda

Ivana Brlić-Mažuranić zasigurno je jedan od najjačih turističkih brendova grada Slavnskoga Broda, a njezino su ime i djelo česti motivi dolaska organiziranih, uglavnom učeničkih, turističkih skupina u grad Slavonski Brod. U isto su vrijeme gradski lokaliteti na kojima se promiče duh spisateljčina stvaralaštva jedan od ključnih razlikovnih elemenata na temelju kojih se grad Slavonski Brod kao turistička destinacija može uspješno diferencirati od konkurencije. Institut za turizam je u suradnji s Turističkom zajednicom grada Slavnskoga Broda, u rujnu 2010., na uzorku od 706 ispitanika, uključujući i turiste, proveo primarno istraživanje, i to u sklopu realizacije strategije brendiranja. Rezultati toga istraživanja su pokazali da udio onih kojima je, kad su pomislili na Slavonski Brod, prvo pala na pamet Ivana Brlić-Mažuranić iznosi 4,1 %; da 9,1 % njih smatra da Ivana Brlić Mažuranić najbolje predstavlja Slavonski Brod, dok je 6,7 % od ukupnog broja ispitanika iznijelo stav da bi svojim prijateljima i rođacima koji posjećuju Slavonski Brod prvenstveno preporučilo lokalitete vezane uz Ivanu Brlić-Mažuranić. U ovome će se radu, s odmakom od 14 godina, provesti novo istraživanje s istim anketnim pitanjima i uzorkom sličnih obilježja, kako bi se utvrdilo je li se u međuvremenu percepcija kako lokalnog stanovništva, tako i turista o Slavnskome Brodu kao *Ivaninu gradu iz bajke* intenzivirala ili reducirala.

Ključne riječi: *ekonomski aspekti, Ivana Brlić-Mažuranić, turistički brend, Slavonski Brod*

Economic Aspects of Ivana Brlić-Mažuranić as a Tourist Brand of the City of Slavonski Brod

Ivana Brlić-Mažuranić is certainly one of the strongest tourist brands of the city of Slavonski Brod, and her name and work are a frequent motive for the arrival of organized tourist groups, mostly of students, in Slavonski Brod. At the same time, the city locations where the spirit of the writer's creativity is being promoted are one of the key distinguishing elements on the basis of which the city of Slavonski Brod as a tourist destination can be successfully differentiated from the competition. In September 2010, the Institute for Tourism, in cooperation with the Tourist Board of Slavonski Brod, conducted a primary research on a sample of 706 respondents, including tourists, as part of the implementation of the branding strategy. The

results of that research showed that the share of those who first thought of Ivana Brlić-Mažuranić, when they thought of Slavonski Brod in general, was 4.1%; that 9.1% of them believe that Ivana Brlić-Mažuranić best represents Slavonski Brod, while 6.7% of the total number of respondents stated that they would primarily recommend localities related to Ivana Brlić-Mažuranić to their friends and relatives visiting the city of Slavonski Brod. In the paper, with a time lag of 14 years, a new research will be conducted with the same questions in the questionnaires and a sample of similar characteristics, in order to determine whether the perception of both local residents and tourists about Slavonski Brod as *Ivana's city from a fairy tale* has intensified or reduced in the meantime.

Keywords: *economic aspects, Ivana Brlić-Mažuranić, tourist brand, Slavonski Brod*

Mirko Lukaš

OŠ"Antun Mihanović", Slavonski Brod

Iva Šlogar

Osnovna škola Matija Gubec, Jarmina

Odgojne vrijednosti u djelu *Ribar Palunko i njegova žena* Ivane Brlić-Mažuranić

Rad prikazuje djelo *Ribar Palunko i njegova žena* Ivane Brlić-Mažuranić iz zbirke *Priče iz davnine* nastale 1916. godine, s naglaskom na analizu odgojnih vrijednosti prikazanih u djelu. Rad također donosi kratak prikaz stvaralaštva Ivane Brlić-Mažuranić, teorijski uvid u pojam vrijednosti kao i poveznicu s odgojnim vrijednostima koje predlaže *Nacionalni okvirni kurikulum Republike Hrvatske*. U navedenom je djelu vrijednost *obitelji* prikazana kao temeljna pedagoška vrijednost, što će biti potkrijepljeno citatima iz književnoga teksta. U ovome će se radu primijeniti metoda analize sadržaja na književnome tekstu *Ribar Palunko i njegova žena*. Analiza sadržaja široko je primjenljiva tehnika kvalitativnoga istraživanja koja omogućuje nekoliko pristupa, a u ovome će se radu primijeniti sumativna analiza sadržaja koja uključuje brojenje i usporedbe ključnih riječi u ovome tekstu: *obitelj, žena, sin, put, dobro, Zora-djevojka, Morski kralj*, nakon čega će uslijediti tumačenje temeljnoga konteksta s pomoću istaknutih riječi.

Ključne riječi: *Ivana Brlić-Mažuranić, vrijednosti, obitelj*

Educational Values in the Work *Ribar Palunko i njegova žena* (Fisherman Plunk and His Wife) by Ivana Brlić-Mažuranić

The paper presents the work *Ribar Palunko i njegova žena* (Fisherman Plunk and His Wife) written by Ivana Brlić-Mažuranić from the collection *Priče iz davnine* (Croatian Tales of Long Ago) created in 1916, with an emphasis on the analysis of educational values that are presented in the work. The paper also provides a brief overview of Ivana Brlić-Mažuranić's oeuvre, a theoretical insight into the concept of values, as well as a link to the educational values proposed by the *National Curriculum of the Republic of Croatia*. In the mentioned work, the value of the *family* is presented as a fundamental pedagogical value, which will be supported by the quotations from the literary text. In this paper, the method of content analysis will be applied to the literary text *Ribar Palunko i njegova žena* (Fisherman Plunk and His Wife). Content analysis is a widely used qualitative research technique that distinguishes several approaches, and in this paper, a summative content analysis will be applied, which includes counting and comparing the keywords in this text: *family, wife, son, road, good, Zora-djevojka* (the main character), *Morski kralj* (the main character), followed by an interpretation of the underlying context through the highlighted words.

Keywords: *Ivana Brlić-Mažuranić, values, family*

Lukić Milica

Filozofski fakultet u Osijeku

Šuster Lana

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Kineziološki fakultet Osijek

Novoselac Katica

Osnovna škola "Vladimir Nazor", Komletinci

Stopama Ivane Brlić-Mažuranić slavenskomitološkim stazama

U radu se analizira slavenskomitološki korpus tekstova književnice i znanstvenice Jasne Horvat koji čine zbirka igrokaza *Izgubljena vila* (2002), niz priča *Alemperkina kazivanja* (2005), roman *Krijesnice* (2009) i slikovnica *Perunika* (2023) – iz ciklusa tekstova za djecu – te eksperimentalni romani *Vilikon* (2012) i *Vilijun* (2016). *Ta suvremena hrvatska autorica u imenovanom korpusu dosljedno, poput Ivane Brlić-Mažuranić, svjetove svojih tekstova i za djecu i za odrasle gradi oko imena i likova preuzetih iz slavenske mitologije* (Skok – Crnković 1995), što je potvrdila i znanstvenim utvrđivanjem izvora i metodologije kojima se Ivana Brlić-Mažuranić služila (2011). Cilj je rada pokazati da je praslavenska/staroslavenska odnosno starohrvatska mitologija u navedenim tekstovima J. Horvat medij popularizacije baštinske kulture među različitim skupinama recipijenata, a u okviru projektno orijentiranoga i mrežno postavljenoga korpusa koji književna znanost danas poznaje pod nazivom *Ars Horvatiana* (Oraić-Tolić 2016) te dokazati u tom postupku funkcioniranje *principa povratne sprege* (Lukić 2016.) koji počiva na žanrovskom prekodiranju, tj. suodnosu medija ograničene komunikativnosti (znanost) i medija pojačane komunikativnosti (književnost).

Ključne riječi: Ivana Brlić-Mažuranić, Jasna Horvat, praslavenska/staroslavenska/starohrvatska mitologija, baštinska kultura, popularizacija znanosti

In the Footsteps of Ivana Brlić Mažuranić on Slavic Mytological Paths

The paper analyses the Slavic mythological corpus of texts by the writer and scientist Jasna Horvat, which consists of a collection of plays *The Lost Fairy* (2002), a series of *Stories by Alemperka* (2005), the novel *Fireflies* (2009) and the picture book *Perunika (Iris)* (2023) – from the cycle of texts for children – and the experimental novels *Vilikon* (2012) and *Villion* (2016). *This contemporary Croatian author, like Ivana Brlić-Mažuranić, consistently builds the worlds of her texts in the named corpus, both for children and adults, around the names and characters taken from the Slavic mythology* (Skok – Crnković 1995), which she also confirmed by scientifically determining the sources and methodology used by Ivana Brlić-Mažuranić (2011). The aim of the paper is to show that Proto-Slavic/Old Slavic or Old Croatian

mythology in the mentioned texts by J. Horvat is a medium of popularizing the heritage culture among different groups of recipients, and within the project-oriented and networked corpus, known today in the literary science as *Ars Horvatiana* (Oraić-Tolić 2016) and to prove the functioning of the *feedback principle* in this process (Lukić 2016), which is based on the genre transcoding, i.e. the correlation between the media of limited communicativeness (science) and the media of enhanced communicativeness (literature).

Keywords: Ivana Brlić-Mažuranić, Jasna Horvat, Proto-Slavic/Old Slavic/Old Croatian mythology, heritage culture, popularization of science

Marina Mađarević

Katolička osnovna škola u Virovitici

Dijete kao nositelj odgojne ideje u književnim djelima Ivane Brlić-Mažuranić

Ivana Brlić-Mažuranić u današnjoj književnoj historiografiji percipirana je kao kanonska književnica hrvatske književnosti s osobito značajnim doprinosom posvećenim dječjoj književnosti. Njezini tekstovi, osim što su tematski i sadržajno smatrani literaturom za djecu, izuzetan su nositelj odgojne ideje, promicanja kršćanskih i moralnih vrijednosti te općedruštveno prihvaćenih ponašanja utkanih u tradiciju. Veliku ulogu pritom ima lik djeteta koje je medij za prenošenje poruke, koji se pojavljuje u protagonističkoj ulozi u većini autoričinih djela. Analizom proznih i poetskih književnih vrsta Ivane Brlić-Mažuranić prikazat će se različite karakterizacije dječjih likova, motivi koji se vezuju uz njihovu pojavu te simbolička protkanost biblizama i folkloru koja se ostvaruje i dječjem diskursu prilagođava upravo u liku djeteta. Nadalje, u pitanje će se dovesti i metaforičnost dječjega junaka unutar tekstova te razlikovanje nestvarnoga (bajkovitog i mitologemskog) djeteta i stvarnoga (realnijega, čovječnijega i ovozemaljskoga) djeteta.

Ključne riječi: *Ivana Brlić-Mažuranić, lik, karakterizacija, odgoj*

A Child as a Bearer of Educational Idea in Literary Works of Ivana Brlić-Mažuranić

In the modern history of literature, Ivana Brlić-Mažuranić is regarded as a canonical author of Croatian literature with an exceptional contribution to children's literature. Her written works, apart from being thematically and content-wise considered literature for children, are a distinct bearer of educational ideas, advocating Christian and moral values and socially acceptable behaviors woven into tradition. A major role is portrayed by a child character as a medium for conveying the message, and who undertakes the role of a protagonist in the majority of the author's works. The analysis of Ivana Brlić-Mažuranić's prose and poetic literary genres unveils different characterizations of children's characters, the motifs associated with their appearance and the symbolic interweaving of biblical expressions and folklore which is adapted to the children's discourse precisely in the form of a child character. Furthermore, the metaphorical nature of the child hero within the texts and the distinction between an unreal (fairy tale and mythological) child and a real (more realistic, human and mundane) child, are also discussed.

Keywords: *Ivana Brlić-Mažuranić, character, characterization, education*

Majdenić Valentina

Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti, Sveučilište J.J. Strossmayera u Osijeku

Ivana Brlić-Mažuranić u udžbenicima za Hrvatski jezik od prvog do osmog razreda osnovne škole – nekada i sada

Ivana Brlić-Mažuranić najizrazitija je predstavница hrvatske književnosti u razdoblju moderne, no svakako je poznatija po svom nazivu *hrvatski Andersen* jer je naš najbolji dječji pisac. Svojim djelima duboko je ušla u dječju psihu te je stvorila svoj svijet bajki blizak djeci, kojoj je i posvetila svoj život. U njezinim je djelima naglasak na dobroti i plemenitosti, odlikama koje jedine mogu donijeti pobjedu, poboljšati čovjeka i doprinijeti njegovoj sreći te je bez njih nemoguće zamisliti školske udžbenike, popise lektirnih djela, školske programe/ kurikul. U radu će se promatrati mjesto i uloga književnoga opusa Ivane Brlić-Mažuranić u osnovnoškolskim udžbenicima književnosti (čitankama) od 1970. do 2014. godine i od 2014. godine do danas. Analizirani udžbenici književnosti odgovorit će na pitanje kojim je književnim vrstama Ivana Brlić-Mažuranić zastupljena u čitankama, na pitanja njihove tematsko-motivske slojevitosti te na problem adaptacija njezinih djela u druge medije.

Ključne riječi: Ivana Brlić-Mažuranić, udžbenici književnosti, književne vrste, tematsko-motivski sloj, mediji

Ivana Brlić-Mažuranić in Textbooks for the Croatian Language from the First to the Eighth Grade of Elementary School – Then and Now

Ivana Brlić-Mažuranić is the best known representative of Croatian literature in the modern period, but she is certainly better known by her nickname *Croatian Andersen*, because she is our best children's writer. With her works, she deeply entered the children's psyche and created her own world of fairy tales, close to children, to which she dedicated her life. In her works, there is an emphasis on kindness and nobility, the qualities that alone can bring victory, improve a person and contribute to his happiness, and without them it is impossible to imagine school textbooks, lists of reading works, school programs/curriculum. The paper will examine the place and role of the literary work of Ivana Brlić-Mažuranić in the elementary school literature textbooks (reading books) from 1970 to 2014 and from 2014 to the present day. The analysed literature textbooks will show the type of literary genres that represent Ivana Brlić-Mažuranić in the reading books, their thematic-motif layering, and the problem of adaptation of her works into other media.

Marković Darijo

OŠ Voltino, Zagreb

Ivana Brlić-Mažuranić u katoličkom tisku

Književnost je oduvijek bila prikladan prostor za izražavanje religioznog iskustva. Tako se i u književnoj ostavštini Ivane Brlić-Mažuranić (1874. – 1938.) mogu prepoznati, osim umjetničkog i kulturnog, i oni aspekti koji pripadaju području moralnoga, a posebno religioznoga usmjerenja i odgoja. Zato je o životu, djelu, talentu i uspjehu slavne književnice bilo govora i u katoličkom tisku, koji je na svoj način pratio njezin životni i literarni put. Od Prvoga svjetskog rata pa do Ivanine smrti u publikacijama katoličkog predznaka (*Hrvatska straža*, *Hrvatska prosvjeta*, *Obitelj*, *Danica*, *Selo i grad*, *Franjevački vjesnik*, *Dom i škola*, *Mala mladost*, *Krijes*, *Luč* i dr.) pisalo se o autoričinu kršćanskom svjetonazoru i oblicima njegove tekstualne manifestacije u pjesmama, pričama, romanima, bajkama, basnama, člancima, igrokazima, intervjuima i korespondenciji. Cilj je istraživanja prikazati kako je katolički tisak pratio i vrjednovao Ivanin opus, posebice kakav su stav imali katolički svećenici i redakcije o njezinoj fantastici, pretkršćanskim vjerovanjima, slavenskoj mitologiji i sl. Na temelju ovakvoga istraživanja recepcije moguće je opisati svjetonazornu i poetičku matricu na kojoj počiva identitet autorice koju i danas smatramo najvećom u hrvatskoj književnoj tradiciji.

Ključne riječi: Ivana Brlić-Mažuranić, katolički tisak, recepcija, kršćanstvo, identitet

Ivana Brlić-Mažuranić in the Catholic Press

Literature has always been a suitable place for expressing religious experience. Thus, in the literary legacy of Ivana Brlić-Mažuranić (1874 – 1938) one can recognize not only the artistic and cultural aspects, but also those belonging to the field of moral, and especially religious orientation and education. That is why the life, work, talent and success of the famous writer were discussed in the Catholic press, which in its own way followed her life and literary journey. From the First World War until Ivana's death, the publications of Catholic significance (*Hrvatska straža*, *Hrvatska prosvjeta*, *Obitelj*, *Danica*, *Selo i grad*, *Franjevački vjesnik*, *Dom i škola*, *Mala mladost*, *Krijes*, *Luč* and others) wrote about the author's Christian worldview and the forms of its textual manifestation in the poems, stories, novels, fairy tales, fables, articles, plays, interviews and correspondence. The aim of this research is to show how the Catholic press followed and evaluated Ivana's work, especially what attitude the Catholic priests and editors had about her fiction, pre-Christian beliefs, Slavic mythology, etc. Based on this kind of research of the reception, it is possible to describe the worldview and poetic matrix that make the identity of the female author, whom we still consider to be the greatest in the Croatian literary tradition.

Keywords: Ivana Brlić-Mažuranić, Catholic press, reception, Christianity, identity

Tatjana Melnik

Hrvatski institut za povijest - Podružnica za povijest Slavonije, Srijema i Baranje

Gordana Potnar Matković

Sveučilište u Slavanskom Brodu

Pisma Ivane Brlić-Mažuranić kćeri Zdenki u Arhivu obitelji Brlić

U radu se predstavlja i problemski analizira korpus pisama koje je Ivana Brlić-Mažuranić pisala svojoj kćeri Zdenki Brlić, udanoj Benčević, koja se nalaze u rukopisnoj ostavštini Arhiva obitelji Brlić u Slavanskom Brodu. Prijepiska sa Zdenkom obuhvaća preko 300 pisama i trajala je od Zdenkinih mladenačkih školskih dana do Ivanine smrti 1938. godine. Pisma su razmatrana kroz sadržajni, stilski i intimni aspekt te su se pokazala važnima za rekonstrukciju biografije Ivane Brlić-Mažuranić. S druge strane, pisma daju uvid u niz društvenih zbivanja obitelji Brlić između dva svjetska rata.

Ključne riječi: *Ivana Brlić-Mažuranić, Zdenka Benčević, korespondencija, arhivska građa*

Letters of Ivana Brlić-Mažuranić to Her Daughter Zdenka in the Brlić Family Archive

The paper presents and problematically analyzes the corpus of letters that Ivana Brlić-Mažuranić wrote to her daughter Zdenka Brlić, married Benčević, which are in the manuscript legacy of the Brlić Family Archives in Slavonski Brod. The correspondence with Zdenka includes over 300 letters and lasted from Zdenka's youthful school days until Ivana's death in 1938. The letters were considered through the content, style and intimate aspect, and they proved to be important for the reconstruction of the biography of Ivana Brlić-Mažuranić. On the other hand, the letters also give an insight into a series of social events of the Brlić family between the two world wars.

Keywords: *Ivana Brlić-Mažuranić, Zdenka Benčević, correspondence, archival material*

Martina Mičija Palić

Učiteljski fakultet, Sveučilište u Zagrebu

Glazba u obitelji Ivane Brlić-Mažuranić

Iako se u postojećoj znanstvenoj i stručnoj literaturi o spisateljici Ivani Brlić-Mažuranić sporadično spominje tek njezino amatersko bavljenje glazbom kao svojevrsna biografska činjenica, ne postoje značajnija istraživanja o navedenoj temi. Stoga će se analizom primarne arhivske građe, poglavito dnevnčkih i drugih zapisa, nastojati pokazati na koji je način glazba bila prisutna u svakodnevici Ivane Brlić-Mažuranić, koja je još od rane mladosti svirala glasovir, kao i njezina sestra Alka, a često je izvodila i komornu glazbu sa suprugom Vatroslavom, violinistom amaterom. Prvu je glasovirsku poduku dobila vjerojatno, kao i njezina sestra, kod Emilije pl. Makanec, prve žene nastavnice glasovira na glazbenoj školi Hrvatskoga glazbenog zavoda u Zagrebu, a zanimljivo je istaknuti da je upravo glasovir na kojemu je Ivana svirala u roditeljskom domu bio i njezin svadbeni poklon. To je omogućilo da kuća Brlićevih u Slavonskom Brodu, kao i vinograd Brlićevac, budu mjesta glazbenih susreta. Uzimajući u obzir činjenicu da je glazbeno muziciranje bilo svojstveno onodobnim građanskim obiteljima, ovim će se istraživanjem, u navedenome kontekstu, prezentirati spoznaje o prisutnosti i značaju glazbe i glazbenoga muziciranja u obiteljima Mažuranić i Brlić, a pokušat će se iščitati i spisateljčine stavove o glazbi i muziciranju

Ključne riječi: *Emilija pl. Makanec, glazba, glasovir, Ivana Brlić-Mažuranić, komorna glazba*

Music in Ivana Brlić-Mažuranić's Family

Although the existing scientific and professional literature on the writer Ivana Brlić-Mažuranić sporadically mentions only her amateur involvement in music as a kind of biographical fact, there is no significant research on this topic. Therefore, the analysis of primary archival material, especially diaries and other documents, will try to show how music was present in the everyday life of Ivana Brlić-Mažuranić, who played the piano from an early age, as well as her sister Alka, and often performed chamber music with her husband Vatroslav, an amateur violinist. She probably received her first piano lessons, as did her sister, with Emilia Makanec, the first female piano teacher at the Music School of the Croatian Music Institute in Zagreb, and it is interesting to point out that the piano on which Ivana played in her parents' home was also her wedding gift. Subsequently, this enabled the Brlić house in Slavonski Brod and the Brlićevac vineyard to be places of musical encounters. Considering the fact that music playing was characteristic of the prominent Bourgeois families of the time, this research will, in this context, present knowledge about the presence and importance of music and music playing in the Mažuranić and Brlić families, and will try to expose the writer's attitudes about music and music making.

Keywords: *Emilija pl. Makanec, music, piano, Ivana Brlić-Mažuranić, chamber music*

Milković Ivana

Učiteljski fakultet, Sveučilište u Zagrebu

Transformacija lika majke u *Šumi Striborovoj*

U *Šumi Striborovoj*, jednoj od najpoznatijih priča hrvatske dječje književnosti, nositelji su radnje tri odrasla lika: mladić, njegova majka i njegova žena. Dok je mladić pasivan, ženski su likovi aktivni i međusobno sukobljeni. S jedne strane je guja – snaha, simbol svega zloga i začaranoga. S druge je strane požrtvovna majka, stara i mudra, simbol kršćanske žrtve i veze s Bogom. O razrješenju njihova sukoba ovisi sve u fikcionalnom svijetu: sudbine likova i sudbina cijele začarane Striborove šume. Cilj je ovoga rada istražiti transformacije lika majke s pomoću metodološkoga okvira modusa fikcionalne književnosti koji je ponudio Northrop Frye (1957.), a Maria Nikolajeva uspješno prenijela u teorijske okvire dječje književnosti (2001.). S obzirom na bitna obilježja intertekstualnosti te usmjerenosti na mitološki i usmenoknjiževni diskurs (Engler i Kos-Lajtman, 2011), na prvi je pogled u djelu prisutna tradicionalna kategorizacija ženskih likova koja prevladava u hrvatskoj književnosti gotovo do kraja 19. stoljeća: ženski su likovi prikazani ili kao ideal (majka), ili kao grijeh (guja – snaha). Ipak, u ovoj se priči ogleda i novi smjer prikazivanja ženskih likova prisutan početkom 20. stoljeća, u kojemu majka, čuvarica obiteljskog ognjišta, prisilno izlazi iz sigurnosti vlastitoga doma u fikcionalni svijet gdje pronalazi svoju konačnu individualnost. Analiza lika prati fikcionalne prostore i transformacije lika s obzirom na moć djelovanja junakinje te na arhetip prisutan na početku priče i individualni tip autsajdera koja samostalno odlučuje o svojoj sudbini na kraju priče.

Ključne riječi: analiza ženskih likova, Ivana Brlić-Mažuranić, *Priče iz davnine*, *Šuma Striborova*

Transformations of the Character of Mother in *Šuma Striborova* (*Stribor's Forest*)

In *Šuma Striborova* (*Stribor's Forest*), one of the most renowned stories in Croatian children's literature, the narrative is carried by three adult characters: a young man, his mother, and his wife. While the young man remains a passive character, the female characters are active and in conflict with each other. On one side is the serpent – the daughter-in-law, a symbol of all that is evil and enchanted. On the other side is the self-sacrificing mother, old and wise, a symbol of Christian sacrifice and connection with God. The resolution of their conflict determines everything in the fictional world: the fates of the characters and the destiny of the enchanted Stribor's forest. The aim of this paper is to explore the transformations of the mother's character using the methodological framework of the mode of fictional literature proposed by Northrop Frye (1957), successfully adapted to the theoretical frameworks of children's literature by Maria Nikolajeva (2001). Considering the essential features of intertextuality and the orientation toward mythological and oral discourse (Engler and Kos-Lajtman, 2011), at first

glance, the work displays the traditional categorization of female characters prevalent in Croatian literature until the end of the 19th century: female characters are portrayed either as ideals (mothers) or as sinners (serpent – daughter-in-law). However, this story also reflects a new direction in the portrayal of female characters emerging in the early 20th century, in which the mother, the guardian of the family hearth, is compelled to step out of the safety of her own home into the fictional world, where she finds her ultimate individuality. The analysis of the character follows fictional spaces and transformations, taking into account the heroine's agency and the archetype present at the beginning of the story, as well as the individual type of an outsider who autonomously decides her fate at the end of the story.

Keywords: analysis of female characters, Ivana Brlić-Mažuranić, *Priče iz davnine* (*Tales of Long Ago*), *Šuma Striborova* (*Stribor's Forest*)

Tanja Momčilović

Galerija umjetnina grada Slavenskog Broda - Interpretacijski centar Ivana Brlić-Mažuranić

Aspekt tjelesne aktivnosti djevojaka u drugoj polovici 19. stoljeća na primjeru Ivane Brlić-Mažuranić

Druga je polovica 19. stoljeća obilježena većom brigom za tjelesno i mentalno zdravlje djece i mladih. Školskom reformom bana Mažuranića tjelovježba postaje obvezan predmet u djevojačkim višim školama. S vremenom postaje važan aspekt kulture elitnoga društva kojemu je pripadala mlada Ivana Mažuranić. U izvanškolskim okvirima *gombaonice* postaju mjesto okupljanja građanske adolescencije. U djevojačkim dnevničkim zapisima Ivana opisuje svakodnevicu zagrebačke omladine, posebno ističući plesove, klizanje, šetnje i izlete. Pohađala je organiziranu školu gimnastičke aktivnosti koju je pokrenuo njemački učitelj tjelesnog odgoja Miroslav Singer. No, nakon petnaeste godine *gombanje* smatra neprimjerenim. S 14 godina Ivana pohađa plesnu školu Pietra Coronellija za plemićku i građansku mladež gdje je posebno rado plesala kadrilu. Međutim, ples je u drugoj polovici 19. stoljeća često bio tema pedagoških rasprava o pogubnom utjecaju plesnih zabava o čemu je često govorila Marija Jambrišak. Obitelj Mažuranić njegovala je prijateljstvo s Franjom Bučarom, jednim od najistaknutijih sportskih radnika. Vožnja bicikla smatrala se najkontroverznijom i najopasnijom sportskom aktivnošću za djevojke. Ivana u svojim dvadesetim godinama u Brodu na Savi uživa u vožnji biciklom na opće čuđenje njezine sestre Alke o čemu Ivana s podsmjehom piše u pismu majci. Godine 1894. Ivana je oduševljena osnovanim *gombalačkim* društvom u gradu. Prakticirala je i lov puškom, uživala je u plivanju u rijeci Savi, veslanju, jahanju konja, a okušala se i u mačevanju. Iako je djevojačka tjelovježba u 19. stoljeću označavala društveni napredak, kruta i zategnuta odjeća s naglašenim korzetom uvelike je sputavala tjelesnu aktivnost djevojaka u gimnastičkim dvoranama.

Ključne riječi: *reforma, gombanje, ples, biciklizam, odjeća*

The Aspect of Physical Activity of Girls in the Second Half of the 19th Century on the Example of Ivana Brlić-Mažuranić

The second half of the 19th century was marked by greater concern for the physical and mental health of children and young people. With Ban Mažuranić's school reform, physical education

becomes a compulsory subject in girls' high schools. Over time, it became an important aspect of the culture of the elite society to which the young Ivana Mažuranić belonged. In out-of-school settings, gymnasiums become a gathering place for the civic adolescence. In her girlhood diary entries, Ivana describes the everyday life of Zagreb's youth, emphasizing dances, skating, walks and excursions. She attended an organized school of gymnastic activities started by the German physical education teacher, Miroslav Singer. However, after the age of fifteen, she considers gymnastics inappropriate. At the age of 14, Ivana attended Pietro Coronelli's dance school for noble and bourgeois youth, where she particularly enjoyed dancing the quadrille. However, in the second half of the 19th century, dance was often the subject of pedagogical debates about the destructive influence of dance parties, which Marija Jambrišak often spoke about. The Mažuranić family nurtured a friendship with Franjo Bučar, one of the most prominent sports workers. Cycling was considered the most controversial and dangerous sport for girls. In her twenties, Ivana enjoys cycling in Brod on Sava, to the general amazement of her sister Alka, about which Ivana writes with a sneer in a letter to her mother. In 1894, Ivana was delighted with the gymnastic society established in the city. She also practiced hunting with a rifle, enjoyed swimming in the Sava river, rowing, riding horses, and tried her hand at fencing. Although girls' exercise in the 19th century marked progress in the society, rigid and tight clothing with accentuated corsets greatly restricted girls' physical activity in gymnasiums.

Keywords: *reform, gymnastics, dance, cycling, clothing*

Sanela Mužar Horvat

Odjel društveno-humanističkih znanosti Sveučilišta u Slavonskom Brodu

Magdalena Mikulić

Vuksanović Petra

Sveučilište u Slavonskom Brodu

Matematičke *Priče iz davnine*

U nastavi matematike važno je mijenjati metode poučavanja i učenja. Na taj se način nastava može prilagođavati različitim mogućnostima i interesima učenika i omogućiti njihov veći angažman. Svrha je ovoga akcijskog istraživanja unaprijediti nastavu matematike rješavanjem problemskih zadataka s tematikom *Priča iz davnine* Ivane Brlić Mažuranić. U istraživanju će sudjelovati jedan odjel učenika razredne i predmetne nastave. Potaknut ćemo učenike da i sami sudjeluju u osmišljavanju matematičkih priča i njihovu ilustriranju. Učenici će tako formulirane i ilustrirane zadatke rješavati na aplikaciji MS Forms uz mogućnost dobivanja neposrednih povratnih informacija i unaprijed pripremljene pomoći ako ne budu znali riješiti zadatak. Pomoć će im davati likovi iz bajki Ivane Brlić-Mažuranić. Nastojat ćemo postići zadovoljstvo učenika nastavom te motivaciju za učenje matematike. Uvođenje promjena posebno se treba odraziti na učeničko rješavanje matematičkih problemskih zadataka. Za praćenje promjena koristit ćemo se videozapisima nastave, protokolom za strukturirano praćenje nastave, rezultatima koje učenici postižu u rješavanju matematičkih problema na aplikaciji MS Forms te njihovim odgovorima u evaluacijskim upitnicima. Nakon spoznaje kako takav pristup prihvaćaju učenici razredne i predmetne nastave, provest ćemo tematske intervju. U istraživanju će sudjelovati kritički prijatelji svojim reflektivnim komentarima.

Ključne riječi: *nastava matematike, akcijsko istraživanje, problemski zadatci, zadatci riječima*

Mathematical *Tales of Long Ago*

In teaching Mathematics, it is important to change teaching and learning methods. In this way, teaching can be adapted to the different possibilities and interests of the students and enable their greater engagement. The purpose of this action research is to improve the teaching of Mathematics by solving the problem tasks with the topic from *Tales of Long Ago* by Ivana Brlić-Mažuranić. One class of students from homeroom and subject classes will participate in the research. We will encourage the students to participate in making up mathematical stories and illustrating them. The students will solve the formulated and illustrated tasks on the MS Forms application with the possibility of receiving immediate feedback and previously

prepared help if they do not know how to solve the task. They will be helped by the characters from the fairy tales of Ivana Brlić-Mažuranić. We will try to achieve that the students are satisfied with the teaching and motivated to learn Mathematics. The introduction of changes should be especially reflected in the student's solving of mathematical problems. To monitor the changes, we will use the lesson videos, a protocol for structured lesson monitoring, the results that the students achieve in solving mathematical problems on the MS Forms application, and their answers in evaluation questionnaires. After learning how such an approach is accepted by the students of homeroom and subject classes, we will conduct thematic interviews. Critical friends will participate in the research with their reflective comments.

Keywords: *teaching Mathematics, action research, problem tasks, word tasks*

Narančić Kovač Smiljana

Učiteljski fakultet, Sveučilište u Zagrebu

Retold: the origin of three tales in *The Kingdom Under the Sea and Other Stories*

The Kingdom Under the Sea and Other Stories (1971), a largely popular book by Joan Aiken, superbly illustrated by Jan Pieńkowski, earned him the *Kate Greenaway Medal*. The book is usually described as “a collection of eleven fairy tales from eastern Europe and the Soviet Union”. More specifically, as we find on a web page dedicated to Aiken, the stories come from Jan’s memories, they are “his native stories ... which he knew as a child – retold for him by Joan Aiken” (2022). The eleven stories are often presented as *folk tales*. However, the plots of three stories are familiar to everyone acquainted with the *Tales of Long Ago* by Ivana Brlić-Mažuranić (1916), translated into English by Fanny S. Copeland and published in 1924 in London and in New York with Vladimir Kirin’s illustrations. This is a collection of artistic, original fairy tales, based on motifs from ancient and fragmentarily preserved Slavic mythology. Indeed, there is a note in tiny letters on the copyright page of *The Kingdom...* revealing that “*The Sun-God’s Castle, The Sun’s Cousin* and *The Kingdom Under the Sea* are based on stories contained in *Croatian Tales of Long Ago* by Ivana Brlić-Mažuranić”. In fact, they are retellings of *How Quest/Potjeh Sought the Truth, Bridesman Sun and Bride Bridekins/Neva Nevičica* and *Fisherman Plunk/Palunko and His Wife*, respectively. The paper aims to explain the context of this misunderstanding and to compare the plots and character names in *The Kingdom under the Sea* with the original tale about Palunko (Plunk).

Keywords: *authorship, Ivana Brlić-Mažuranić, Joan Aiken, fairy tales, Tales of Long Ago*

Prepričano: podrijetlo triju priča u *Kraljevstvu pod morem i drugim pričama*

Kraljevstvo pod morem i druge priče (1971.), vrlo popularna knjiga Joan Aiken, koju je sjajno ilustrirao Jan Pieńkowski, donijela mu je *Medalju Kate Greenaway*. Tu se knjigu obično opisuje kao „zbirku jedanaest bajki iz Istočne Europe i Sovjetskoga Saveza“. Točnije, kao što nalazimo na mrežnoj stranici posvećenoj Aiken, priče potječu iz Janovih sjećanja, to su „njegove domaće priče... koje je znao kao dijete - prepričala mu ih je Joan Aiken“ (2022.). Jedanaest priča se često predstavlja kao *narodne* priče. Međutim, zapleti triju priča znani su svima koji poznaju *Priče iz davnine* Ivane Brlić-Mažuranić (1916.), koje je na engleski prevela Fanny S. Copeland, a objavljene su 1924. u Londonu i New Yorku s ilustracijama Vladimira Kirina. Riječ je o zbirci umjetničkih, originalnih bajki, temeljenih na motivima drevne i fragmentarno sačuvane slavenske mitologije. Uistinu, postoji bilješka sitnim slovima na stranici o autorskim pravima *Kraljevstva...* koja otkriva da su „*Dvorac Boga Sunca, Sunčev rođak* i *Kraljevstvo pod morem* temeljeni na pričama sadržanim u *Pričama iz davnine* Ivane Brlić-Mažuranić“. Zapravo, riječ je o prepričavanjima priča: *Kako je Potjeh tražio istinu, Sunce djever* i *Neva Nevičica* te *Ribar Palunko i njegova žena*. U radu se želi objasniti kontekst ovoga

nesporazuma te usporediti zaplete i imena likova u *Kraljevstvu pod morem* s izvornom pričom o Palunku.

Ključne riječi: *autorstvo, Ivana Brlić-Mažuranić, Joan Aiken, bajke, Priče iz davnine*

Ljubica Nedić

Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti, Sveučilište J.J. Strossmayera u Osijeku

Marija Rašić

OŠ "Matija Gubec" Magadenovac

Srećko Nedić

Osnovna škola fra Ilije Starčevića Tolisa, Bosna i Hercegovina

Zelena pedagogija Šume Striborove Ivane Brlić-Mažuranić

Šuma Striborova Ivane Brlić-Mažuranić obvezna je lektira četvrtoga razreda osnovnih škola u Republici Hrvatskoj i školama u Bosni i Hercegovini koje rade po hrvatskome kurikulumu. Polazeći od pretpostavke o ciljanoj ekološkoj poruci Ivane Brlić-Mažuranić, u radu se analiziraju međupredmetne teme vjeronauka i hrvatskoga jezika i književnosti sedmih i osmih razreda Osnovne škole Matije Gupca iz Magadenovca i Osnovne škole fra Ilije Starčevića iz Tolise (Bosna i Hercegovina). Cilj je rada otkriti teme koje bi imale ishodište u zelenoj pedagogiji *Šume Striborove* i stvoriti ekološke aktivnosti koje bi se primjenjivale u izvannastavnim aktivnostima.

Ključne riječi: *ekologija, Ivana Brlić-Mažuranić, izvannastavne aktivnosti, lektira, Šuma Striborova*

Green Pedagogy in *Šuma Striborova (Stribor's Forest)* by Ivana Brlić-Mažuranić

Šuma Striborova (Stribor's Forest) by Ivana Brlić-Mažuranić is required reading for the fourth-grade students in the elementary schools in the Republic of Croatia and schools in Bosnia and Herzegovina following the Croatian curriculum. This paper analyzes interdisciplinary themes in religious education and Croatian language and literature for the seventh and eighth grades at *Matija Gubec Elementary School* in Magadenovac and *Fra Ilija Starčević Elementary School* in Tolisa (Bosnia and Herzegovina), with a focus on the presumed ecological message conveyed by Ivana Brlić-Mažuranić. The objective is to identify the themes rooted in the green pedagogy of *Šuma Striborova (Stribor's Forest)* and to develop ecological tasks suitable for extracurricular activities.

Keywords: *ecology, Ivana Brlić-Mažuranić, extracurricular activities, required reading, Šuma Striborova (Stribor's Forest)*

Nuhanović Sanja

Kazališno-koncertna dvorana "Ivana Brlić-Mažuranić", Slavonski Brod

Kazališna radionica *U svijetu bajki...* – pogled iz učionice u kazalište

Suvremena škola teži nastavu usmjerenu na učenika koji će svojom aktivnim sudjelovanjem u nastavi razvijati kompetencije potrebne za život. Cilj je aktivnog učenja motivirati učenika i potaknuti ga na istraživanje i učenje te ga uputiti na interdisciplinarni pristup proučavanoj temi. Jedan od oblika učenja u kojemu učenik može biti aktivan, ali i iskustveno učiti, jest izvanučionička nastava. Takva se nastava, osim izletima, ekskurzijama, terenskom nastavom i školom u prirodi, može realizirati posjetom kazalištu, galeriji, muzeju i drugim sličnim ustanovama. Osim posjete kulturnim ustanovama, učenicima se može omogućiti sudjelovanje u stvaranju programa, čime nastava poprima i oblike projekta koji izlazi iz školskih okvira i pruža mogućnost ostvarivanja suradnje na različitim razinama – od školske zajednice, roditelja, visokoškolskih institucija, institucija lokalne uprave, udruga građana, umjetnika do medija. U radu se na primjeru Kazališne radionice *U svijetu bajki Ivane Brlić-Mažuranić*, u kojoj surađuju učitelji, učenici, voditelji umjetničkih skupina i njihovi članovi, profesionalni glumci, redatelji, koreografi i ostali članovi kreativne skupine, prikazuje suradnja pri stvaranju glazbeno-scenske predstave. Književni se opus svjetski poznate i priznate spisateljice Ivane Brlić-Mažuranić na taj način oživljava na kazališnim daskama. Važno je istaknuti kako upravo djeca oživljavaju likove tih priča, doprinoseći tako afirmaciji i očuvanju umjetničkoga bogatstva koje nam je ostavila u nasljeđe. Pogled iz učionice u kazalište, bilo u izvođačkom kontekstu ili u kontekstu konzumenta kazališne predstave, omogućava tisućama djece svake godine da o tradicionalnome uče na suvremen način.

Ključne riječi: Ivana Brlić-Mažuranić, Kazališna radionica *U svijetu bajki...*, izvanučionička nastava, kazalište

Theatre Workshop *In the World of Fairy Tales...* – A View from the Classroom into the Theatre

The modern school strives for teaching aimed at students who, through their active participation in classes, will develop the competencies necessary for life. The goal of active learning is to motivate and encourage the student to research and study, and to guide the student towards an interdisciplinary approach to the studied topic. One of the forms of learning in which the student can be active, but also learn experientially, is extracurricular activity (ECA). Such classes, in addition to trips, excursions, field classes and school in nature, can be realized by visiting the theatre, gallery, museum and other similar institutions. In addition to visiting the cultural institutions, students can be enabled to participate in the creation of programs, which means that teaching also takes the form of a project that goes beyond the school framework and provides the opportunity to achieve cooperation at different levels - from the

school community, parents, higher education institutions, local government institutions, NGOs, artists to media. The paper gives an example of the theatre workshop *In the world of fairy tales* by Ivana Brlić-Mažuranić, which creates a music-stage performance through the joint work of teachers, students, leaders of artistic groups and their members, professional actors, directors, choreographers and other members of the creative team. In this way, the literary work of the world-famous and recognized writer Ivana Brlić-Mažuranić is brought to life on the stage. It is important to point out that the children bring the characters of those stories to life, thus contributing to the affirmation and preservation of the artistic wealth the author left as her legacy. The view from the classroom into the theatre, either in the context of the performer or in the context of the consumer of the theatre performance, enables thousands of children every year to learn about the tradition in a modern way.

Keywords: Ivana Brlić-Mažuranić, Theatre workshop *In the world of fairy tales...*, extracurricular activity (ECA), theatre

Plavac Morana

Visoka škola Eötvösa Józsefa u Baji (Mađarska)

Kako *Dikics* govori mađarski jezik?

Čudnovate zgode šegrta Hlapića, roman Ivane Brlić-Mažuranić, prvi je put objavljen 1913. godine, a godine 1978. objavljen je i na mađarskom jeziku pod naslovom *Dikics inas csudálatos viszontagságai*. U radu će se istražiti mađarski kontekst romana te kako se tekst izvornoga jezika transformira u tekst ciljnog jezika. Istražit će se koja je rješenja prilikom prevođenja nalazila prevoditeljica Katalin Kemény i je li uspjela prenijeti poruku u *ciljni jezik*.

Ključne riječi: roman, izvorni jezik, prijevod, *Čudnovate zgode šegrta Hlapića*

How Does *Dikics* Speak Hungarian?

Čudnovate zgode šegrta Hlapića (*The Strange Adventures of Hlapić the Apprentice*), a novel by Ivana Brlić-Mažuranić, was first published in 1913, and in 1978, it was published in Hungarian under the title *Dikics inas csudálatos viszontagságai*. The paper will investigate the Hungarian context of the novel and how the text in the original language is transformed into the text in the target language. The aim of the paper is to investigate what solutions the translator Katalin Kemény found during the translation, and whether she managed to transfer the message into the *target language*.

Keywords: novel, original language, translation, *The Strange Adventures of Hlapić the Apprentice*

Darko Prebežac

Sveučilište u Zagrebu Ekonomski fakultet

Durdana Ozretić Došen

Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet

Biljana Lončarić

Turistička zajednica područja "Slavonski Brod-Posavina"

Oblikovanje konkurentnoga turističkog proizvoda literarnoga turizma – neiskorišteni potencijali književnoga nasljeđa Ivane Brlić-Mažuranić

Literarni turizam, kao specifičan oblik turizma, od rastuće je važnosti za izgradnju imidža turističke destinacije. Iako djela i biografije književnika već dugo privlače turiste u mjesta vezana uz njihov autorski rad i/ili život, brojna takva mjesta danas su turističke destinacije koje zadovoljavaju raznovrsne potrebe modernih turista, čime turizam postaje važan dio lokalnoga gospodarstva. U okviru literarnoga turizma, onaj namijenjen djeci, prepoznat je kao jedinstvena dimenzija identiteta turističke destinacije temeljena na kulturnoj baštini te kao izniman potencijal za razvoj ponude atraktivne različitim profilima turista koji posjećuju destinaciju. Prethodna istraživanja u području literarnoga turizma ukazuju na povezanost literature i putovanja te naglašavaju ulogu mašte u doživljajima i sjećanju na turistička putovanja.

Cilj je rada kritički analizirati dosadašnje spoznaje o ulozi literarnoga turizma općenito, te specifično literarnoga turizma za djecu u oblikovanju i ponudi doživljajnih i emocionalnih turističkih proizvoda u interdisciplinarnoj znanstvenoj literaturi i na taj način ponuditi relevantan okvir znanstvenicima koji se ovim još uvijek nedovoljno istraženim područjem žele baviti u budućim istraživanjima. Nadalje, provođenjem izviđajnog kvalitativnog istraživanja primjenom metode slučaja na primjeru manifestacije *U svijetu bajki Ivane Brlić-Mažuranić*, ustanovit će se mogućnosti i preporučiti pravci djelovanja za oblikovanje atraktivne ponude turističkih proizvoda grada Slavnskoga Broda kao turističke destinacije čija je konkurentska prednost zasnovana na dimenziji literarnoga turizma za djecu. Na taj će se način svim dionicima koji sudjeluju u planiranju turističke ponude grada Slavnskoga Broda omogućiti uvid u neiskorištene potencijale literarnoga turizma za djecu zasnovanoga na književnome nasljeđu Ivane Brlić-Mažuranić za destinaciju i njezino fizičko, gospodarsko i društveno okruženje.

Ključne riječi: *literarni turizam, literarni turizam za djecu, turistički proizvod literarnoga turizma*

Shaping a Competitive Tourism Product of Literary Tourism – Unused Potentials of the Literary Heritage of Ivana Brlić-Mažuranić

Literary tourism, as a specific form of tourism, is extremely important for building the image of a tourist destination. Although the works and biographies of writers have long attracted tourists to the places related to their work and/or life, many such places are today tourist destinations that meet the diverse needs of modern tourists, which makes tourism an important part of the local economy. Within the framework of literary tourism, literary tourism for children is recognized as a unique dimension of the identity of a tourist destination based on the cultural heritage and as an exceptional potential for developing an offer attractive to different profiles of tourists visiting the destination. Previous research in literary tourism indicates the relationship between literature and travel and emphasizes the role of imagination in the experiences and memories of tourist trips.

The paper aims to critically analyze the current knowledge about the role of literary tourism in general, and specifically literary tourism for children in the design and offer of experiential and emotional tourism products in interdisciplinary scientific literature. In this way, it offers a relevant framework to scientists who want to study this insufficiently researched area in the future. Furthermore, by conducting the exploratory qualitative research using the case method on the example of the manifestation *U svijetu bajki Ivane Brlić-Mažuranić*, the possibilities and recommended courses of action will be proposed for shaping the attractive offer of tourism products of the city of Slavonski Brod as a tourist destination whose competitive advantage is based on the dimension of literary tourism for children. In this way, all stakeholders participating in the planning of the tourism offer of the city of Slavonski Brod will be able to reveal the unused potential of literary tourism for children based on the literary heritage of Ivana Brlić-Mažuranić for the destination and its physical, economic and social environment.

Keywords: *literary tourism, literary tourism for children, literary tourism product*

Vladimira Rezo

Sveučilište u Zagrebu, Fakultet hrvatskih studija

Prostor u romanu *Jaša Dalmatin potkralj Gudžerata*

Glavni lik romana za mladež *Jaša Dalmatin potkralj Gudžerata* dospio je u Carigrad kao dječak koga su Turci oteli roditeljima u Dalmaciji. Prodan novomu gospodaru, s njime je pošao brodom do Indije. Siromašno je carigradsko predgrađe zamijenio egzotičnim indijskim gradovima: Kambaja, posebice Diu, mjestima u kojima je proveo ostatak života. Osim Jašina puta, čitatelj prati i ženski dvojac prilikom bijega iz Carigrada: djevojčicu Mirjam i sljepicu Irinu. Njihova je ruta znatno kraća, kopnena je i završava u Plovdivu. Djelomična pripadnost romana pustolovnomu žanru, jamstvo je učestalih promjena mjesta radnje, a pored urbanih središta, u čitateljev obzor dolaze i nenaseljeni ili slabo naseljeni i ne osobito urbanizirani krajolici. Cilj je rada istražiti različite prostore i mjesta u romanu primjenom suvremenih teorijskih zasada. Naglasak je na peteročlanoj tipologiji narativnoga prostora književne teoretičarke Marie-Laure Ryan koja obuhvaća: spacijalne okvire, mjesto radnje (smjestište), prostor priče, pripovjedni svijet i pripovjedni univerzum. U fokusu je i *proizvedenost prostora* filozofa Henrija Lefebvrea koja uključuje namjerne ljudske intervencije kojima nastaju naselja i praznine, oboje u svrhu socijalne i ekonomske stratifikacije društva te nenamjerne posljedice ljudskoga djelovanja, primjerice prilikom ratnih sukoba. U romanu supostoje nepomična, statična mjesta i gibljivi prostori, hodogrami, rute kretanja koji se u radu istražuju iz vizure statične (panoramske) i dinamične (pješačke) perspektive filozofa svakodnevice Michela de Certeaua. Naposljetku, sinestezijske se slike prostora u romanu analiziraju iz rakursa teorije sociologinje Martine Löw koja naglašava važnost svih osjetila u oblikovanju književnih prostora.

Ključne riječi: *Ivana Brlić-Mažuranić, Jaša Dalmatin potkralj Gudžerata, spacijalnost, statična (panoramska) i dinamična (pješačka) perspektiva, proizvedenost prostora*

Space in the Novel *Jasha Dalmatin Viceroy of Gujarat*

The main character of the novel for young adults, *Jasha Dalmatin Viceroy of Gujarat*, arrived in Constantinople as a boy kidnapped by the Turks from his parents in Dalmatia. Sold to a new master, he went with him by ship to India. He replaced the poor Constantinople suburbs with the exotic Indian cities: Kambaja, and especially Diu, are the places where he spent the rest of his life. In addition to Jasha's trip, the reader also follows a female duo during their escape from Constantinople: the girl Mirjam and the blind Irina. Their route is much shorter, it is overland and ends in Plovdiv. The partial belonging of the novel to the adventure genre is a guarantee of frequent changes of the *place of action*, and in addition to the urban centers, uninhabited or sparsely populated and not particularly urbanized landscapes come into the reader's horizon. The aim of the paper is to explore different spaces and places in the novel by applying the contemporary theoretical principles. The emphasis is on the five-member

typology of narrative space by literary theorist Marie-Laure Ryan, which includes: spatial frames, place of action (location), story space, narrative world and narrative universe. Philosopher Henri Lefebvre's *production of space* is also in focus, which includes both, intentional human interventions that create settlements and voids, for the purpose of social and economic stratification of society, as well as the unintended consequences of human action, for example during war conflicts. In the novel, there coexist stationary, static places and moving spaces, movement routes that are explored in the paper from the viewpoint of the static (panoramic) and dynamic (pedestrian) perspective of the philosopher of everyday's life, Michel de Certeau. Finally, the synesthetic images of space in the novel are analyzed from the perspective of sociologist Martina Löw's theory, which emphasizes the importance of all senses in shaping literary spaces.

Keywords: *Ivana Brlić-Mažuranić, Jasha Dalmatin Viceroy of Gujarat, spatiality, static (panoramic) and dynamic (pedestrian) perspective, production of space*

Sabljak Ivana

Dječji vrtić Osijek

Berbić Kolar Emina

Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti, Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku

Postupanja odraslih i djece kao modela ponašanja i vrijednosti u djelima Ivane Brlić-Mažuranić

Ivana Brlić-Mažuranić ponosno je predstavljala titulu dječje spisateljice. Proučavajući njezina odabrana djela, uvidjela se spona prikazivanja tadašnjeg djetinjstva i dječjeg odrastanja koje je možda nastalo projiciranjem vlastitoga života u odgoju djece ili se pak to može pripisati kulturnoj pozadini i vremenu u kojem je spisateljica pisala djela. Stoga je cilj ovoga rada prikazati kakvo je opće ponašanje ljudi u društvu, pogotovo na temelju postupanja odraslih prema djeci te tipična ili vjerojatna ponašanja djece u različitim interakcijama. Vidljiva je osobnost djece i odraslih. Prikazane su temeljne vrijednosti odgoja kroz modele ponašanja. Ponašanja odraslih i djece jasno prikazuju prihvatljiva i nepoželjna ponašanja koja su važna u odgajanju djece i njihovu razvoju. Spisateljica se u djelima osvrnula i na dječju narav primjerenu fazama odrastanja, a odgojiteljima to može poslužiti kao iznimna pedagoška vrijednost u odgoju i nakon toliko godina. Čitajući takva djela djeci, odgojitelji mogu potaknuti djecu na promišljanje o osobnom djelovanju u sličnim kontekstima. Spisateljica je prikazivala i poticala dobrotu među ljudima, njihovim djelima i vraćala nadu da će uvijek sve završiti dobro, jer *dobro se dobrim vraća*. Sadašnja filozofija odgoja djece, ali vjerujem i sva buduća, trebaju se temeljiti na toj jednostavnoj frazi o dobroti.

Ključne riječi: dijete, odnosi, odrasli, ponašanja, vrijednosti

Behaviors of Adults and Children as Models of Behavior and Values in the Works of Ivana Brlić-Mažuranić

Ivana Brlić-Mažuranić proudly carried the title of children's writer. After studying her selected works, one can see the connection between the depiction of childhood and child's growing up, which may have been created by projecting her own life in raising children, or it can be attributed to the cultural background and the time in which the writer wrote her works. Therefore, the aim of this work is to show the general behavior of people in the society, especially through the behavior of adults towards children and the typical or probable behavior of children in different interactions. The personality of children and adults is visible. The fundamental values of education are presented through the models of behavior. The behaviors of adults and children clearly show acceptable and undesirable behaviors that are important in raising children and their development. In her works, the writer referred to children's nature suitable for the stages of growing up, and this can serve as an exceptional pedagogical value

for the educators even after so many years. By reading such works to children, the educators can encourage children to reflect on the personal actions in similar contexts. The writer portrayed and encouraged kindness among people, their actions, and restored hope that everything will always end well, because *one good turn deserves another*. The current philosophy of raising children, and I believe all future ones, should be based on this simple phrase about kindness.

Keywords: child, relationships, adults, behaviors, values

Sabljak Ivana

Dječji vrtić Osijek

Berbić Kolar Emina

Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti, Sveučilište J.J. Strossmayera u Osijeku

Dječja igra u odabranim djelima Ivane Brlić-Mažuranić

Ivana Brlić-Mažuranić je svoj život posvetila djeci. Pokazala je sklonost razumijevanju i shvaćanju djeteta kao i ljepoti dječjega života. Onaj koji poznaje i razumije dijete, zna kako dijete igrom stječe različita iskustva, stoga je djetetu igra najvažnija. Dječja je igra djetetovo najprirodnije djelovanje, bilo da je riječ u stvarnom vremenskom kontekstu ili pak u dječjoj mašti. Dijete u igru unosi vlastite interpretacije svojih iskustava i osjećaja. Igrajući se, dijete razvija i bogati svoju maštu te istovremeno gradi i razvija svoja znanja i vještine. Sve te sastavnice kao i mnoge druge potrebne su kako bi se postigao pravilan i cjelovit dječji razvoj. Stoga se ovim radom nastoji prikazati koje i kakve su to bile dječje igre koje je spisateljica pretočila u svoja djela. Analizom odabranih djela obuhvaća se dječja igra i igrovni elementi koji će se kategorizirati s obzirom na spoznajnu složenost, bilo da je riječ o funkcionalnoj igri, konstruktivnoj igri, igri pretvaranja ili igri s pravilima. Nadalje, analizom odabranih djela otvorit će se vrata prošlosti i zavirit će se u tadašnji dječji svijet. Dječje igre iz davnine mogu se promatrati kroz autoričina djela koja su nastala kao rezultat njezine mašte ili su pak odraz života kakvoga su vodila tadašnja djeca.

Ključne riječi: dijete, dječja igra, igrovni elementi

Children's Play in the Selected Works of Ivana Brlić-Mažuranić

Ivana Brlić-Mažuranić dedicated her life to children. She showed a tendency to understand a child, as well as the beauty of children's life. The one who knows and understands a child, essentially knows that a child acquires different experiences through play, therefore play is the most important thing for a child. Children's play is a child's most natural activity, whether it is in the real context of time or in a child's imagination. A child brings its own interpretations of experiences and feelings into the game. By playing, a child develops and enriches its imagination and at the same time builds and develops its knowledge and skills. All these components and many others are necessary in order to achieve proper and complete child's development. Therefore, this paper will show which and what kind of children's games the writer included in her works. The analysis of the selected works includes children's play and game elements that will be categorized with regard to the cognitive complexity, whether it is a functional game, a constructive game, a pretend game or a game with rules. Furthermore, the analysis of the selected works will open the door to the past and give a peek into the children's

world of that time. Children's games from ancient times can be observed through the author's works, which were created as a result of her imagination, or they are a reflection of the life that children of that time led.

Keywords: child, children's play, game elements

Sabljić Vujica Jelena

Sveučilište u Mostaru, Filozofski fakultet

Vego Marija

Filozofski fakultet Sveučilišta u Mostaru

Histerija, depresija, tekst – bajka kao arhetipska rekonfiguracija oštećene drugosti

Lacan opisuje histeriju kao strukturu koja se utjelovljuje u činu prisilnog preuzimanja tuđe želje i potom povratno upisuje u vlastiti identitet. Utoliko je histerija intimizirana interpretacija rodnog statusa. U ovom će se radu navedene postavke problematizirati u kontekstu diskurzivne prakse, točnije, pokušat će se uočiti veza između narativne i histerične strukture u bajkama Ivane Brlić-Mažuranić. Na taj će se način, u daljnjoj analizi, ukazati na prijepore koji se pojavljuju u samoj proceduri takvog strukturiranja identiteta. Ako se bajka razumije kao postupak formatiranja nesvjesnog, onda će se, u narativnom formatu Ivane Brlić-Mažuranić, ovaj postupak obrnuti u čin osvješćivanja. Njezine bajke, u konačnici, nisu dokaz postojanja histeričnog ili ženskog pisma niti su arhetipska konfiguracija histeričnog identiteta, već se radije konkretiziraju u depresiji kao očitovanju oštećene drugosti i rekonfiguraciji arhetipskih identiteta.

Ključne riječi: bajka, depresija, drugost, histerija, tekst

Hysteria, Depression, Text – Fairy Tale as the Archetypal Reconfiguration of a Faulty Otherness

Lacan describes hysteria as a structure which manifests itself through the act of hostile takeover of another's desire and its reversed entry into one's identity. Hysteria is therefore an intimate interpretation of the gender status. This paper will explore such settings within the context of discursive praxis, more precisely, it will try to establish a connection between the narrative and hysterical structures in the fairy tales of Ivana Brlić-Mažuranić. Therefore, further analysis will point out to misapprehensions in the very procedure of such a structuring. If a fairy tale is to be understood as a formation of the unconscious, then, in the narrative formation of Ivana Brlić-Mažuranić, this procedure becomes an act of gaining consciousness. Her fairy tales, thusly, serve, not as a proof of existence of a hysterical or female text, nor are they an archetypal configuration of the hysterical identity, but they rather concretize themselves in the depression as a manifestation of a faulty otherness and reconfiguration of archetypal identities.

Keywords: fairy tale, depression, otherness, hysteria, text

Skok Zdravka

Gimnazija Josipa Slavenskog, Čakovec

Uloga frazema u bajci *Kako je Potjeh tražio istinu* Ivane Brlić-Mažuranić

Bajke Ivane Brlić-Mažuranić interpretirane su poglavito u kontekstu umjetničke književnosti, usmene književnosti, mitologije te jezika i stila. Budući da je frazeologija novija jezična disciplina koja se redovito opisuje kao dio leksikologije, frazeoloških interpretacija književnih djela uvelike nedostaje. Ovim se radom stoga pokušava dati doprinos proučavanju i toga aspekta književnih djela. Na temelju bajke *Kako je Potjeh tražio istinu* iz zbirke *Priče iz davnine* sastavljen je korpus frazema koji će poslužiti kao baza za prikaz frazema kao temeljne frazeološke jedinice zastupljene u svim relevantnim oblicima. Frazemi se proučavaju na strukturnoj, sintaktičkoj te na konceptualno-semantičkoj razini. Budući da je leksik Ivane Brlić-Mažuranić vrlo osebujan, naznačit će se razlika između ustaljenih frazema (zastupljenih u frazeološkim rječnicima) i autentičnog metaforičnog izraza književnice. U skladu s time, pokušat će se utvrditi i sama uloga frazema u bogatom leksičko-stilskom izričaju Ivane Brlić-Mažuranić.

Gljučne riječi: frazem, frazeologija, leksik, *Kako je Potjeh tražio istinu*, Ivana Brlić-Mažuranić

The Role of Idioms in the Fairy Tale *How Quest Sought the Truth* by Ivana Brlić-Mažuranić

Ivana Brlić-Mažuranić's fairy tales have been interpreted primarily in the context of artistic literature, oral literature, mythology, language, and style. Since phraseology is a newer linguistic discipline that is regularly described as part of lexicology, the phraseological interpretations of literary works are largely lacking. Therefore, this paper will contribute to the study of this aspect of literary works as well. Based on the fairy tale *How Quest Sought the Truth* from the collection *Croatian Tales of Long Ago*, a corpus of idioms has been compiled to serve as a base for displaying the idioms as basic phraseological units represented in all relevant forms. Idioms were analysed on a structural, syntactic and conceptual-semantic level. Since Ivana Brlić-Mažuranić's lexis is very distinctive, a distinction will be made between the established idioms (contained in the phraseological dictionaries) and the author's authentic metaphorical expression. Accordingly, the role of idioms in the rich lexical-stylistic expression of Ivana Brlić-Mažuranić will be determined.

Keywords: idiom, phraseology, lexis, *How Quest Sought the Truth*, Ivana Brlić-Mažuranić

Andreja Smetko

Hrvatski povijesni muzej, Zagreb

Ivana Brlić-Mažuranić u Hrvatskom povijesnom muzeju

Kao dio bogate ostavštine obitelji Mažuranić koja se čuva u Hrvatskom povijesnom muzeju u radu su predstavljene i interpretirane muzejski predmeti koji su pripadali ili su povezani sa životom i djelom Ivane Brlić-Mažuranić. Ti predmeti u muzejskom kontekstu postaju višeznačan dokument ne samo o osobi, nego i o vremenu i društvu u kojem su nastali. Svojim stilskim značajkama predmeti svjedoče o ukusu i duhu građanskoga života u Hrvatskoj, obilježenim društvenopolitičkim zbivanjima na kraju 19. i u prva tri desetljeća 20. stoljeća, u vremenskom okviru unutar kojega je živjela i djelovala Ivana Brlić-Mažuranić. Primjerice, mjedena tintarnica ili drveni nož za otvaranje pisama, na kojem je Ivana ostavila svoj zapis, otvaraju tek djelomičan pogled i na onu drugu intimnu, osobnu stranu Ivane Brlić-Mažuranić kao spisateljice, supruge, majke i bake. Isto tako način na koji su predmeti dospjeli u muzej, sačuvani i darovani kao obiteljska uspomena, upućuje na obiteljske vrijednosti kojima je bila predana tijekom svojega života i spisateljskog rada. Ostavština Ivane Brlić-Mažuranić muzeološki predstavljena i vrjednovana u ovom radu doprinos je njezinoj biografiji i nadopuna drugim povijesnim svjedočanstvima.

Ključne riječi: *Ivana Brlić-Mažuranić, ostavština Mažuranić, muzejski predmet, Hrvatski povijesni muzej*

Ivana Brlić-Mažuranić in Croatian History Museum

As part of the rich heritage of the Mažuranić family, which is preserved in the Croatian History Museum, the paper presents and interprets the museum items that belonged to or are connected with the life and work of Ivana Brlić-Mažuranić. These items in the museum context become a multi-faceted document; not only about the person, but also about the time and society in which they were created. With their stylistic characteristics, the items show the taste and spirit of the bourgeois life in Croatia marked by the socio-political events at the end of the 19th and in the first three decades of the 20th century, when Ivana Brlić-Mažuranić lived and worked. For example, the brass inkstand or the wooden knife for opening the letters, on which Ivana left her note, give an insight into the other, intimate, personal side of Ivana Brlić-Mažuranić as a writer, wife, mother and grandmother. Likewise, the way in which the items ended in the museum, preserved and donated as a family keepsake, refers to the family values to which she was devoted during her life and in her writing. Museologically presented and evaluated in this paper, the heritage of Ivana Brlić-Mažuranić is a contribution to her biography and a supplement to other historical testimonies.

Keywords: *Ivana Brlić-Mažuranić, Mažuranić heritage, museum item, Croatian History Museum*

Ivan Stipić

Sveučilište u Slavonskom Brodu

Željka Rosandić

Sveučilište u Slavonskom Brodu

RADIONICA

Djela Ivane Brlić-Mažuranić u stripu kao podloga za organizaciju nastave stranih jezika

Radionica u dva dijela:

1. Ivan Stipić: Strip kao vizualno sredstvo priopćavanja, ali i kao književni žanr

U prvom će dijelu radionice biti prikazani projekti: *Mala škola stripa* i *Tinejdžeri u izradi slikovnice za djecu*. Slijedi prikaz suradnje sa stripovskim udrugama: *StripForum* (Zagreb) i *StripOs* (Osijek) s kojima su realizirani projekti publiciranja stripova: *Priče iz davnine* i *Čudnovate zgode šegrta Hlapića*. Rezultati projekta vidljivi su u osvajanju prostora djece i mladih za stvaranje i činjenje nečega što do tada nisu radili, poticanju njihove kreativnosti, razvijanju samokritičnosti i vrjednovanju vrijednosti učinjenog, usvajanju novih znanja, ali i promatranju stripa kao umjetnosti. U novije vrijeme jača kulturni, medijski i javni interes za strip kao vizualno sredstvo priopćavanja koje grafičkim tehnikama reproducira linije, plohe i boje i ima vremensku dimenziju ostvarenu nizanjem kadrova. Ne manje bitno, strip kao priča ispričana u oblačićima, uprizorena u kadrovima, smještena u kvadrate oživljene grafičkim izričajem idealna je platforma za poticanje kreativnosti i slobode izražavanja koja utječe i na cjelovit razvoj djetetove ličnosti.

2. Željka Rosandić: Djela Ivane Brlić-Mažuranić u stripu kao podloga za organizaciju nastave stranih jezika

Strip je primjeren za korištenje u nastavi stranih jezika, posebice za jezične vježbe i vježbe prevođenja jer se radi o jednostavnim rečenicama upravnoga govora. U ovoj će se radionici koristiti ulomci iz stripova nastalih prema djelima Ivane Brlić-Mažuranić (*Priče iz davnine* i *Čudnovate zgode šegrta Hlapića*). Studenti će prevoditi tekstove ulomaka s hrvatskoga jezika na engleski odnosno njemački jezik. Ova radionica služi i za popularizaciju brodske kulturne baštine, budući da djela Ivane Brlić-Mažuranić sadrže elemente tradicionalne jezične kulture (arhaizme, onomastiku, toponime, religijske i mitološke motive). Osim što se ovakvim pristupom izbjegava jednoličnost nastave te se ostvaruje zanimljivost i raznolikost, on predstavlja novitet budući da djela Ivane Brlić-Mažuranić u stripu do sada nisu korištena i kao podloga za učenje stranih jezika.

Ključne riječi: *Ivana Brlić-Mažuranić, Priče iz davnine, Čudnovate zgode šegrta Hlapića, strip, nastava stranih jezika*

The Works of Ivana Brlić-Mažuranić as Comic Books Used for Organizing Foreign Language Classes

The workshop has two parts:

1. Ivan Stipičić: Comics as a Visual Means of Communication

The first part of the workshop presents the projects: *Small School of Comics* and *Teenagers Making a Picture Book for Children*. There is a presentation of collaboration with the associations: *StripForum* (Zagreb) and *StripOs* (Osijek), which resulted in the publishing of two comics. The results of the project are visible in the following: enabling children and young people to create something they had not done before, encouraging their creativity, developing self-criticism and valorising the value of what they have done, acquiring new knowledge, but also observing comics as art. Nowadays, there is stronger cultural, media and public interest in comics as a visual means of communication that reproduces lines, surfaces and colours with graphic techniques and has a time dimension achieved by sequencing frames. Furthermore, a comic book as a story told in bubbles, staged in frames, placed in squares enlivened by graphic expression, is an ideal platform for encouraging creativity and freedom of expression, which also affects the overall development of the child's personality.

2. Željka Rosandić: The Works of Ivana Brlić-Mažuranić as Comic Books Used for Organizing Foreign Language Classes

Comics are adequate for the foreign language teaching, especially for language exercises and translation exercises, because simple sentences of direct speech are mostly used. In this workshop, the excerpts from the comics based on the works of Ivana Brlić-Mažuranić (*Croatian Tales of Long Ago* and *The Strange Adventures of Hlapić the Apprentice*) will be used. Students will translate the texts from Croatian into English or German. This workshop will popularize the cultural heritage of Brod, since the works of Ivana Brlić-Mažuranić contain elements of traditional language culture (archaisms, onomastics, toponyms, religious and mythological motifs). This approach avoids the monotony of teaching and makes it interesting and diverse, and it also represents a novelty since the works of Ivana Brlić-Mažuranić in comics have not been used as a basis for learning foreign languages until now.

Keywords: *Ivana Brlić-Mažuranić, Priče iz davnine (Croatian Tales of Long Ago), Čudnovate zgrade šegrta Hlapića (The Strange Adventures of Hlapić the Apprentice), comic book, foreign language classes*

Stijepo Stjepović

Sveučilište u Zadru

Hispanistička recepcija Ivane Brlić Mažuranić

Cilj je ovoga izlaganja predstaviti zainteresiranoj javnosti recepciju stvaralaštva Ivane Brlić-Mažuranić među hispanistima. Hispanističko zanimanje za njezin rad seže od objave prijevoda njezinih djela na španjolski jezik u više različitih izdanja, preko znanstvenoga zanimanja hispanista za njezin rad, bilo da je riječ o znanstvenim ili stručnim radovima u časopisima, izlaganjima na znanstvenim i stručnim skupovima ili je riječ o diplomskim radovima studenata hispanistike. U drugome dijelu izlaganja bit će riječi o mogućim perspektivama daljnje buduće recepcije Ivane Brlić-Mažuranić u hispanistici s posebnim osvrtom na pedagoški rad s djecom i mladima, bilo da je riječ o zemljama španjolskoga govornog područja kojima je to prvi susret s hrvatskom književnošću ili je riječ o nastavnicima književnosti koji će se njezinim tekstovima služiti u obrazovne svrhe.

Ključne riječi: *Ivana Brlić-Mažuranić, hispanistika, recepcija, prijevod*

Hispanic Reception of Ivana Brlić-Mažuranić

The aim of this lecture is to present to the interested public the reception of the work of Ivana Brlić-Mažuranić among the hispanists. The interest of hispanists in her work dates back to the publication of translations of her works into Spanish in several different editions, and expands to the scientific interest of hispanists in her work (e.g. scientific or professional papers in journals, lectures at scientific and professional conferences, or graduate theses of students of Hispanic studies). In the second part of the lecture, we will talk about the perspectives of future reception of Ivana Brlić-Mažuranić in Hispanic studies with special reference to the pedagogical work with children and young people (e.g. in Spanish-speaking countries where this is their first encounter with Croatian literature, or literature teachers who will use her texts for educational purposes).

Keywords: *Ivana Brlić-Mažuranić, Hispanic studies, reception, translation*

Jasna Šego

Sveučilište u Slavonskom Brodu

Marija Karačić

Sveučilište u Slavonskom Brodu

Životni smisao i vrijednosti u zapisima Ivane Brlić-Mažuranić

Ljubiti i biti ljubljen Ivanina je životna pokretačka snaga. Na putu za Vječnu Domovinu (Nebo) Ivana drži da nam je štovati, ljubiti i služiti Bogu. Svoju ljubav i poštovanje iskazuje bližnjima, prijateljima, domovini, tradiciji, znanju, vještinama, putovanjima, životu samome. Bližnje drži neizmjernim bogatstvom. Prema prijateljima osjeća razumijevanje i empatiju. Potiče ih i hrabri. Ponosna je na svoju domovinu i tradiciju. Divi se ljepoti krajolika (gradova, raslinja, neba, mora...). Neizmjernu ljubav iskazuje Bogu - on joj je potpora i sigurnost, okrpja i ohrabrenje, pomoć i nadahnuće, on joj daje životne smjernice – *dobrotu za jidro, poštenje za kormilo, a požrtvovnost za veslo* (*Moji zapisci*, 2016: 51). Ivanina je molitva Bogu pouzdana i snažna; prozvana za oprost grijeha, zahvalna za životnu sreću i pripadnost uglednoj hrvatskoj obitelji (*nezasluženi dar*), kao i za dar pisanja. Dotiče romantičnu ljubav i altruizam, ljubav prema umjetnosti (pisanje kao potrebu, sređivanje misli, rasterećenje), prema razonodi i zabavi (kazalištu, plesu, klizanju, glazbi, druženju). Skromnost, jednostavnost, samokritičnost krase Ivaninu nutrinu, oblikuju njezinu duhovnu ljepotu te ju otvaraju Čovjeku.

Ključne riječi: *altruizam, Bog, domovina, ljubav, molitva*

Meaning of Life and Values in the Writings of Ivana Brlić-Mažuranić

To love and be loved has been Ivana's driving force in life. On the way to the Eternal Homeland (Heaven) Ivana believes that one should worship, love and serve God. She expresses her love and respect to her relatives, friends, homeland, tradition, knowledge, skills, travels, life itself. Ivana considers her loved ones as immeasurable wealth. She feels understanding and empathy towards her friends. She also motivates and encourages them. Ivana is proud of her homeland and tradition. She admires the beauty of the landscape (cities, vegetation, sky, sea...). She expresses immense love to God – he is her support and security, invigoration and encouragement, help and inspiration, he gives her life guidelines – *goodness for the sail, honesty for the rudder, and self-sacrifice for the oar* (*Moji zapisci*, 2016: 51). Ivana's prayer to God is reliable and powerful – intercessory prayer for the forgiveness of sins, grateful prayer for the happiness and belonging to a respectable Croatian family (*an undeserved gift*), as well as for the talent of writing. She touches a romantic love and altruism, love of art (writing as a need, a way of organizing thoughts, and a catharsis), towards leisure and entertainment (theatre, dancing, skating, music, socializing). Modesty, simplicity, self-criticism adorn Ivana's inner life, shape her spiritual beauty and open her to Human.

Keywords: *altruism, God, homeland, love, prayer*

Zrinka Šimunović

Sveučilište u Slavanskom Brodu, Odsjek za izobrazbu učitelja i odgojitelja

Glazbeni potpis Ivane Brlić-Mažuranić u *Pričama iz davnine*

Glazba i književnost ili književnost i glazba dvije su umjetnosti čija se višedimenzionalna simbioza nazire još u dalekoj povijesti. Ponekad je taj odnos u jednakoj mjeri predstavljao i umjetnost glazbe i umjetnost riječi, kao što je to slučaj u umjetničkim formama poput oratorija, kantate, opere, operete, baleta i mjuzikla. No, čest je slučaj stapanja u određenim umjetničkim izrazima i djelima gdje jedna od tih umjetnosti preuzima glavnu ulogu, a druga je prati na izravan ili prikriven način.

Hrvatska književnica Ivana Brlić-Mažuranić odrasla je i živjela u obitelji u kojoj se svakodnevno mogao čuti glazbeni i književni izričaj. Nakon osnivanja vlastite obitelji ljubav prema tim umjetnostima nastojala je prenijeti i na svoju djecu. Osim instrumentalne glazbe, bila je zaljubljenica i u zbarsko pjevanje, a posebno u hrvatske skladbe toga vremena. Stvarajući svoja književna djela često ih je izravno ili prikriveno oplemenjivala glazbom, oblikujući jedinstvenu *Ivaninu partituru*. U ovom će se radu dati pregled fuzije pisane riječi i glazbe u zbirci *Priče iz davnine* kako bi se otkrio glazbeni potpis Ivane Brlić-Mažuranić.

Ključne riječi: *glazbena umjetnost, Ivana Brlić-Mažuranić, Priče iz davnine, umjetnost riječi*

Musical Signature of Ivana Brlić-Mažuranić in *Croatian Tales of Long Ago*

Music and literature, or literature and music, are two arts whose multidimensional symbiosis can be traced back to ancient history. At times, this relationship equally represented the art of music and the art of words, as seen in the artistic forms like oratories, cantatas, operas, operettas, ballets, and musicals. However, it is common to merge them in certain artistic expressions and works where one art form takes the lead, while the other complements it directly or subtly.

The Croatian writer, Ivana Brlić-Mažuranić, grew up in a family where one could daily hear musical and literary expressions. After starting her own family, she sought to instill her love for these arts in her children. Beside instrumental music, she was passionate about choral singing, especially Croatian compositions of her time. While creating her literary works, she often enriched them, either directly or covertly, with music, creating a unique *Ivana's musical score*. This paper aims to provide an overview of the fusion of written word and music in the collection *Croatian Tales of Long Ago* to unveil the musical signature of Ivana Brlić-Mažuranić.

Keywords: *music, Ivana Brlić-Mažuranić, Croatian Tales of Long Ago, art of words*

Lea Šprajc

Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Staklena gora kao usmenoknjiževni motivski poticaj u *Pričama iz davnine* Ivane Brlić-Mažuranić

O usmenoknjiževnoj i mitološkoj ukorijenjenosti stvaralaštva Ivane Brlić-Mažuranić u književnoj se znanosti mnogo pisalo. Temeljem arhivskih istraživanja koja su rezultirala nalaženjem bilježničkoga zapisa Ivane Brlić-Mažuranić iz 1934. godine, utvrđeno je da je književnica poznavala kajkavsko usmenopripovjedno gradivo koje je u Varaždinu i okolici prikupio i 1858. godine prvi put objavio Matija Kračmanov Valjavec, a čija je prisutnost u autoričinu književnome stvaralaštvu promišljena komparativnom motivskotematskom analizom usmjeravanom autoričinim rukopisnim zabilješkama (Kos-Lajtman i Turza-Bogdan, 2010.). U kontekstu autoričina poznavanja Valjavčeve zbirke usmenih kajkavskih pripovijedaka varaždinskoga kraja, u ovome će se radu sagledati pojedinačni motiv staklene gore, odnosno staklenoga brda u *Pričama iz davnine*, te istaknuti njegova pojavnost u bliskome međimurskome usmenopripovjednom gradivu, koje je u Valjavčevoj zbirci tek mjestimično signirano, kao i u usmenopripovjednome gradivu drugih hrvatskih nekajkavskih krajeva. Na podlozi dosadašnjih književnoteorijskih spoznaja o usmenoknjiževnome supstratu u stvaralaštvu Ivane Brlić-Mažuranić, nastojat će se utvrditi leksička, semantička i funkcionalna preobrazba toga fantastičnoga usmenoknjiževnog motiva u autoričinim *Pričama iz davnine*.

Ključne riječi: *Staklena gora, Priče iz davnine, Matija Kračmanov Valjavec, usmena književnost*

The Glass Mountain (*Staklena gora*) as an Oral Literary Motif in Ivana Brlić-Mažuranić's *Tales of Long Ago*

Much has been written in the literary studies about the rootedness of Ivana Brlić-Mažuranić's work in oral literary and mythological tradition. Based on the archival research, which resulted in the finding of Ivana Brlić-Mažuranić's notes from 1934, it was determined that the writer was acquainted with the Kajkavian oral literature that was collected by Matija Kračmanov Valjavec in Varaždin and its surroundings and first published in 1858. The presence of said material in the Brlić-Mažuranić's work was confirmed by a comparative analysis of themes and motifs discovered in the author's handwritten notes (Kos-Lajtman and Turza-Bogdan, 2010). In the context of the author's awareness of Valjavec's collection of the oral Kajkavian stories from the Varaždin region, this paper will analyze the individual motif of the glass mountain, i.e., the glass hill in *Tales of Long Ago*, and highlight its appearance in the similar pieces of oral literature from Međimurje, which can be only partially attested in Valjavec's collection, as well as in the oral literature from other non-Kajkavian Croatian regions. Based on the previous literary-theoretical findings about the oral literary substrate in the works of

Ivana Brlić-Mažuranić, an attempt will be made to determine the lexical, semantic and functional transformation of this fantastic oral literary motif in the author's book *Tales of Long Ago*.

Keywords: *The Glass Mountain, Tales of Long Ago, Matija Kračmanov Valjavec, oral literature*

Romana Tekić

Galerija umjetnina grada Slavenskog Broda

Maja Karić

Grafička zbirka, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu

O ilustratorima *Priča iz davnine*

Priče iz davnine zbirka su pripovijedaka za djecu autorice Ivane Brlić-Mažuranić i najznačajnije su njezino književno djelo. Autorica ga piše u svojoj 42. godini, u vrijeme kada je već književno sazrela. Zbirka je prvi put objavljena 1916. godine u izdanju Matice hrvatske iz Zagreba kao skup od šest bajki: *Kako je Potjeh tražio istinu*, *Šuma Striborova*, *Regoč*, *Ribar Palunko i njegova žena*, *Sunce djever i Neva Nevičica* te *Bratac Jaglenac i sestrice Rutvica*. Drugo, nepromijenjeno izdanje izlazi 1920. godine, a dvije su bajke: *Jagor* te *Lutonjica Toporko i devet župančića*, dodane u trećem izdanju 1926. godine, tako da cjelovita zbirka sadrži osam bajki. U radu će se dati pregled ilustratora *Priča iz davnine*, od prvog izdanja koje je ilustrirao Petar Orlić, preko trećeg i najpoznatijeg izdanja obogaćenog inicijalima, vinjetama i crtežima Vladimira Kirina, nastalima prvenstveno za prvo englesko izdanje 1924. godine, sve do suvremenih ilustracija autoričinih priča, nastalih u nakladi Galerije umjetnina grada Slavenskog Broda.

Ključne riječi: *ilustracije, Priče iz davnine, povijest ilustracije u dječjoj knjizi, grafička oprema Priča iz davnine*

About the Illustrators of *Croatian Tales of Long Ago*

Croatian Tales of Long Ago are a collection of short stories for children by the author Ivana Brlić-Mažuranić and represent her most important literary work. The author wrote it at the age of 42, at a time when she was already literary mature. It was first published in 1916, in the edition of *Matica Hrvatska* from Zagreb, as a collection of six fairy tales: *How Quest Sought the Truth*, *Stribor's Forest*, *Reygoch*, *Fisherman Plunk and his Wife*, *Bridesman Sun and Bride Bridekins*, and *Little Brother Primrose and Sister Lavender*. The second, unchanged edition was published in 1920, and two fairy tales; *Yagor* and *Toporko the Wanderer and the Nine Princesses*, were added in the third edition in 1926, so that the complete collection contains eight fairy tales. The paper will give an overview of the illustrators of *Croatian Tales of Long Ago*, from the first edition illustrated by Petar Orlić, through the third and most famous edition enriched with the initials, vignettes and drawings by Vladimir Kirin, created primarily for the first English edition in 1924, up to the contemporary illustrations of the author's stories, published by the Art Gallery of the city of Slavonski Brod.

Keywords: *illustrations, Croatian Tales of Long Ago, the history of illustration in children's books, graphics in Croatian Tales of Long Ago*

Višnja Vekić-Kljaić

Sveučilište u Slavonskom Brodu

Vesnica Mlinarević

Kineziološki fakultet, Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku

Janja Lučić

Osnovna škola "Mladost", Osijek

Odgojne i obiteljske vrijednosti u bajci *Šuma Striborova* – razvoj altruizma i morala učenika

Kao jedna od najpoznatijih hrvatskih spisateljica, Ivana Brlić-Mažuranić značajna je za razvoj dječje književnosti. U bajci *Šuma Striborova* autorica opisuje bezuvjetnu ljubav majke prema sinu, ljubav bez obzira na životne trenutke. Majka je spremna žrtvovati se za sina, iako je on nepravedan prema njoj. Autoričina djela obiluju odgojnim vrijednostima te su aktualna i danas u doba globalizacije, internacionalizacije, tehnoloških izuma, umjetne inteligencije, komunikacijskih umrežavanja kao i, nažalost, atrofiranja univerzalnih vrijednosti. Cilj je rada analiza pedagoških motrišta odgojnih vrijednosti, posebice obiteljskih vrijednosti u književnom djelu/bajci *Šuma Striborova* Ivane Brlić-Mažuranić. Kvalitativnim istraživačkim postupkom te intervjuom kao instrumentom istraživanja nastojalo se utvrditi razumijevanje bajke i odgojnih vrijednosti obitelji iz perspektive učenika četvrtoga razreda jedne osnovne škole u Osijeku. Analizom rezultata istraživanja oblikovat će se i determinirati razumijevanje obiteljskih vrijednosti iz perspektive učenika i razvoj altruizma i morala učenika kako bi se dobio jasniji uvid u odgojni pristup u hrvatskom kulturnom kontekstu vremena stvaranja bajke, kao i u autoričin vrijednosni sustav.

Ključne riječi: *bajka, intervju, pedagoška motrišta, razumijevanje, učenici*

Educational and Family Values in the Fairy Tale *Stribor's Forest* – the Development of Altruism and Morality in Students

As one of the most renowned Croatian writers, Ivana Brlić-Mažuranić is significant for the development of children's literature. In the fairy tale *Stribor's Forest*, the author depicts the unconditional love of a mother for her son, a love that persists despite life's challenges. The mother is willing to sacrifice herself for her son, even when he is unjust towards her. The author's works are rich in educational values, relevant even today in the era of globalization, internationalization, technological advancements, artificial intelligence, communication networks, and unfortunately, the atrophy of universal values. The aim of this study is to analyse the pedagogical aspects of educational values, especially family values, in the literary work/fairy tale *Stribor's Forest* by Ivana Brlić-Mažuranić. Through a qualitative research

approach and interviews as a research instrument, an attempt was made to determine the understanding of the fairy tale and family values from the perspective of fourth-grade students at an elementary school in Osijek. The analysis of the research results will shape and determine the understanding of family values from the students' perspective and the development of altruism and morality in students to gain a clearer insight into the educational approach in the Croatian cultural context at the time of the fairy tale's creation, as well as the author's value system.

Keywords: *fairy tale, interview, pedagogical perspectives, understanding*

Maja Verdonik

Sveučilište u Rijeci, Učiteljski fakultet

***Priče iz davnine* Ivane Brlić-Mažuranić na Reviji lutkarskih kazališta u Rijeci**

Počevši od 1996. godine, u Rijeci se svake godine održavaju Revije lutkarskih kazališta u organizaciji Gradskoga kazališta lutaka Rijeka. Na Revijama su svojim ostvarenjima namijenjenima publici svih dobi sudjelovala sva hrvatska lutkarska kazališta i kazališta za djecu i mlade, kao i brojna inozemna kazališta. Deveta Revija lutkarskih kazališta u Rijeci, održana 2004. godine, bila je posvećena Ivani Brlić-Mažuranić povodom 130. godišnjice književničina rođenja. Na Reviji je izvedeno pet bajki iz zbirke *Priče iz davnine* i dvije scenske interpretacije romana *Čudnovate zgode šegrta Hlapića* Kazališta lutaka iz Zadra i Gradskoga kazališta Žar ptica iz Zagreba u suradnji s Mini teatrom iz Ljubljane. Revija je pružila uvid u scenska viđenja *Priča iz davnine* tijekom dužega perioda hrvatskoga lutkarstva. Tako su mlađi naraštaji mogli vidjeti lutke Ladislava Šošterića iz 1983. godine u predstavi *Sunce djever i Neva Nevičica* Gradskoga kazališta lutaka iz Rijeke, potom likovne kreacije Branka Stojakovića za predstavu Kazališta lutaka Zadar – *Ribar Palunko i njegova žena* iz 1989. godine te ilustracije slikarice Cvijete Job oživjele u scenografiji i lutkama Vesne Balabanić u predstavi Zagrebačkoga kazališta lutaka *Potjeh*, izvedenoj prema priči *Kako je Potjeh tražio istinu* (1995). Komparativnom književno-teatrološkom analizom u radu se analiziraju scenska obilježja navedenih predstava s ciljem uvida u lutkarske interpretacije pojedinih bajki iz zbirke *Priče iz davnine* Ivane Brlić-Mažuranić, izvedene tijekom druge polovice 20. i početkom 21. stoljeća.

Ključne riječi: *Ivana Brlić-Mažuranić, Priče iz davnine, Revija lutkarskih kazališta u Rijeci*

***Tales of Long Ago* by Ivana Brlić-Mažuranić at the Puppet Theatre Review in Rijeka**

The Puppet Theatre Review in Rijeka has been organized every year since 1996. All Croatian puppet theatres and children's and youth theatres have participated in the Review with their creations aimed at audiences of all ages. The Review held in 2004, was dedicated to Ivana Brlić-Mažuranić on the occasion of the writer's 130th birthday. The Review offered an insight into the theatrical visions of *Tales* through a longer period of Croatian puppetry. The paper analyses the puppet performances of the tales: *Bridesman Sun and Bride Bridekins* (Rijeka, 1983), *Fisherman Plunk/Palunko and His Wife* (Zadar, 1989) and *Potjeh* (Zagreb, 1995) with the aim of gaining an insight into the puppet interpretations of fairy tales from the collection *Tales of Long Ago* by Ivana Brlić-Mažuranić, staged in the second half of the 20th century.

Keywords: *Ivana Brlić-Mažuranić, Tales of Long Ago, Puppet Theatre Review in Rijeka*

Jelena Vignjević

Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet

Kompetencija pismenosti u Hlapićevo doba i danas

Od početaka javnog obrazovanja pa do danas temeljna je zadaća početne nastave osposobiti učenike za čitanje i pisanje na jeziku obrazovanja, odnosno opismeniti ih. Današnjom edukacijskom terminologijom rečeno – razvijati njihovu kompetenciju pismenosti. Kompetencija pismenosti prva je u nizu ključnih kompetencija za cjeloživotno učenje (*Ključne kompetencije za cjeloživotno učenje*, Europska komisija, 2019), a stoji na mjestu prijašnje kompetencije komunikacije na materinskom jeziku. Time pokazuje odgovor europskog obrazovanja na promjene u društvu (sve izraženiju višekulturnost i višejezičnost, pojačanu mobilnosti ljudi te sve veći broj obitelji koje su dvojezične ili višejezične u svakodnevnoj komunikaciji). Naime, kompetencija pismenosti primarno se odnosi na jezik obrazovanja (koji pojedincu ne mora nužno biti materinski). Kompetencija pismenosti uključuje znanja, vještine i stavove koji pojedinca čine sposobnim za prepoznavanje, razumijevanje, izražavanje i tumačenje čega, kako govorenim tako i pisanim putem, u različitim područjima njegova djelovanja i u različitim okolnostima suživota s drugim ljudima. Kako se mijenjaju okolnosti suživota s drugima i okolnosti rada, tako se mijenja i sam sadržaj kompetencije pismenosti. Ona danas uključuje vještine koje prije nije uključivala, ali i obratno – brojne vještine koje je prije pismenost uključivala, danas izostaju. U ovome se radu donosi dijakronijski uvid u kompetenciju pismenosti u obrazovanju djece na početku 20. stoljeća i danas. Jezične vještine šegrta Hlapića poticaj su i temelj za komparativnu analizu promjena u razumijevanju fenomena pismenosti tijekom spomenutog razdoblja.

Ključne riječi: *Čudnovate zgode šegrta Hlapića, kompetencija pismenosti, odgoj i obrazovanje*

Literacy Competence in Hlapić's Time and Today

From the beginnings of public education until today, the basic task of elementary education is to teach students to read and write in the language of education, that is, to make them literate. In today's educational terminology - to develop their literacy competence. Literacy competence is the first in a series of key competences for lifelong learning (*Key Competences for Lifelong Learning*, European Commission, 2019). It stands in the place of the previous competence of communication in the mother tongue. This shows the response of European education to the changes in the society (increasing multiculturalism and multilingualism, migrations and mobility of people, growing number of families that are bilingual or multilingual in their daily communication). Literacy competence primarily refers to the language of education (which is not necessarily the mother tongue of the individual). Literacy competence includes knowledge, skills and attitudes that make an individual capable of recognizing, understanding, expressing and interpreting something, in spoken and written way, in different areas of his activity and in different circumstances of coexistence with other people. The content of literacy competence changes as the circumstances of coexistence with others and the circumstances of work change.

Today, it includes the skills that it did not include before, but vice versa - many skills that literacy used to include are missing today. This paper provides a diachronic insight into literacy competence in children's education at the beginning of the 20th century and today. Hlapić's language skills are an incentive and the basis for a comparative analysis of changes in the understanding of the phenomenon of literacy during the mentioned period.

Keywords: *Čudnovate zgode šegrta Hlapića (The Strange Adventures of Hlapić the Apprentice), literacy competence, education*

Antonija Vukašinić

Filozofski fakultet u Osijeku, Poslijediplomski studij Pedagogija i kultura suvremene škole

Perspektiva odgojitelja o pedagoškim vrijednostima djela Ivane Brlić-Mažuranić i metodičkom pristupu obradi djela u dječjem vrtiću

Djela Ivane Brlić-Mažuranić možemo promatrati kroz prizmu maštovitosti, kreativnosti i čudnovatosti. Upravo je navedeno karakteristično za dječju percepciju svijeta koji djecu okružuje. Kako bi djeci djela Ivane Brlić-Mažuranić bila što pristupačnija i razumljivija, važno je da odgojitelji posjeduju profesionalne kompetencije koje uključuju razvoj dječjega govora te poznavanje pravovaljanih metodičkih pristupa koji će omogućiti djeci sveobuhvatan doživljaj djela. Važnost pedagoških vrijednosti i njihovo prepoznavanje u djelima Ivane Brlić-Mažuranić, doprinose socijalno-emocionalnomu razvoju djece, oblikovanju uloge djeteta u društvu te uspostavljanju društvenih normi i vrijednosnih orijentacija svakoga djeteta kao pojedinca. U tu svrhu, metodom fokus-grupe u kojoj je sudjelovalo 8 odgojiteljica iz različitih krajeva Republike Hrvatske, utvrđene su perspektive odgojitelja o pedagoškim vrijednostima i metodičkome pristupu obradi djela Ivane Brlić-Mažuranić u dječjem vrtiću. Tematskom analizom fokus grupe, utvrđene su pedagoške vrijednosti prema trima osnovnim kriterijima koji se odnose na socijalne, osobne i grupne pedagoške vrijednosti. Također, utvrđeni su i deskriptivnom metodom opisani metodički pristupi odgojitelja usmjereni k integriranomu pristupu obradi djela Ivane Brlić-Mažuranić u odgojno-obrazovnome kontekstu.

Ključne riječi: *dječji vrtić, metodički pristup, pedagoške vrijednosti, bajke*

The ECE Teacher's Perspective on the Pedagogical Values of the Work of Ivana Brlić-Mažuranić and the Methodical Approach to the Processing of the Works in Kindergarten

The works of Ivana Brlić-Mažuranić can be seen through the lenses of imagination, creativity, and marvel. The above is typical of children's perceptions of the world around them. To make the works of Ivana Brlić-Mažuranić as accessible and understandable to children as possible, the ECE teachers need to possess professional competencies such as the development of children's speech and knowledge of legitimate methodological approaches that will allow children to fully experience the work. The relevance of educational values and their recognition in the works of Ivana Brlić-Mažuranić contributes to children's social-emotional development by moulding the child's position in society and developing the social norms and value orientations of each child as an individual. For this purpose, using the focus-group method in which 8 ECE teachers from different parts of the Republic of Croatia participated, the ECE teachers' perspectives on pedagogical values and methodical approach to the processing of the works of Ivana Brlić-Mažuranić in kindergarten were determined. Through the thematic analysis of the focus group, pedagogical values were determined according to 3 basic criteria related to social, personal and group pedagogical values. Furthermore, the methodical

approaches of the ECE teachers, which are aimed at an integrated approach to the processing of the works of Ivana Brlić-Mažuranić in the educational context, were determined and described using the descriptive method.

Keywords: *kindergarten, methodical approach, pedagogical values, fairy tales*

Tvrtko Vuković

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Kako je Potjeh tražio istinu: memetičko i psihoanalitičko čitanje

Memetička teorija kulturne transmisije odnedavno je uključena u bajkološke rasprave. Njome se nastoji ukazati na činjenicu da se temeljne informacije zapleta bajki – tzv. *memi* – podvostručuju u svim svojim inačicama. *Mem* je informacijski uzorak pohranjen u usmenim pričama ili umjetničkim oblicima koji ima sposobnost prenijeti se u druge usmene priče i umjetničke oblike te se na taj način replicirati. Prema tome shvaćanju, bajka je nositelj nekog mema koji se od pravremena na različite načine transportira i kopira čuvajući evolucijski i socijalno važne činjenice. Polazeći od tih pretpostavki – imajući na umu da su umjetničke bajke Ivane Brlić Mažuranić duboko povezane s usmenom i mitološkom tradicijom – radom će se pokazati da tekst *Kako je Potjeh tražio istinu* prenosi relevantna društvena znanja, upozorava na predrasude, potvrđuje i osporava norme, sučeljava moralno proturječne stavove. Budući da bajka otvara pitanja uzajamne povezanosti odrastanja, žudnje, istine, dobra, zla, autoriteta, pravde i jezika, razmatrat će se i taj konceptualni okvir koji na relevantan način postavlja teorijska psihoanaliza.

Ključne riječi: *bajka, Kako je Potjeh tražio istinu, memetička teorija, psihoanaliza*

How Quest Sought the Truth: Memetic and Psychoanalytical Reading

The memetic theory of cultural transmission has recently been included in fairy tales discussions. It tries to point out the fact that the basic information of the plot of fairy tales – the so-called *memes* – double in all their versions. A *meme* is therefore an informational pattern stored in oral stories or art forms that has the ability to be transferred to other oral stories and art forms and thus be replicated. According to this understanding, a fairy tale is the bearer of a meme that has been transported and copied in various ways since ancient times, preserving evolutionary and socially important facts. Starting from these assumptions – bearing in mind that the artistic fairy tales of Ivana Brlić Mažuranić are deeply connected with the oral and mythological tradition – the paper will show that the text *How Quest Sought the Truth* conveys relevant social knowledge, warns against prejudices, confirms and challenges norms, confronts moral conflicting views. Since the fairy tale opens up the questions of mutual connection between growing up, desire, truth, good, evil, authority, justice and language, a conceptual framework that is outlined in a relevant way by theoretical psychoanalysis will also be taken into consideration.

Keywords: *fairy tale, How Quest Sought the Truth, memetic theory, psychoanalysis*

Alicja Wang

Ivana Brlić-Mažuranić and Maria Konopnicka: Comparative Perspective

The aim of this lecture is to present a possible connection between Maria Konopnicka, a Polish representative of Modernism in Children's Literature, who revolutionized Polish children's literature at the turn of the 19th and 20th century, and Ivana Brlić-Mažuranić. This includes a comparative reflection on the literary works and biographies of two authors who made a serious impact on the history of children's literature in both nations. An attempt was made to establish whether young Ivana Brlić-Mažuranić could have known Maria Konopnicka, who was quite popular in the Southern Slavic literary environment of Modernism. The author presents both similarities and differences in their literary experiences, as well as other sources of inspiration (like Slavic mythology, local history, new ideas about childhood in Europe, appreciation of the nature).

Keywords: *Ivana Brlić-Mažuranić, Maria Konopnicka, comparative literary studies, Modernism*

Ivana Brlić-Mažuranić i Maria Konopnicka: komparativna perspektiva

Cilj je ovoga rada predstaviti moguću povezanost između Marije Konopnicke, poljske predstavnice modernizma u dječjoj književnosti, koja je revolucionirala poljsku dječju književnost na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće, i Ivane Brlić-Mažuranić. To uključuje i komparativnu refleksiju na književno djelo i biografije dviju autorica koje su imale znatan utjecaj na povijest dječje književnosti u obje nacije. Nastojat će se utvrditi je li Ivana Brlić-Mažuranić mogla poznavati Mariju Konopnicku, koja je bila prilično popularna u južnoslavenskom književnom okružju modernizma. U radu će se predstaviti sličnosti i razlike u njihovom književnom iskustvu, kao i izvanknjiževni izvori inspiracije (poput slavenske mitologije, lokalne povijesti, novih ideja o djetinjstvu u Europi te uvažavanja prirode).

Ključne riječi: *Ivana Brlić-Mažuranić, Maria Konopnicka, komparativne književne studije, modernizam*

Matea Žilić

Gradska knjižnica Slavonski Brod

***Perpetuum mobile* inspiracije: Dugoročna vrijednost Ivane Brlić-Mažuranić u djelovanju Gradske knjižnice Slavonski Brod**

U središtu Gradske knjižnice Slavonski Brod prostorija Zavičajne zbirke čuva građu od posebnoga značaja, uključujući onu o Ivani Brlić-Mažuranić. Najstarija knjiga Ivane-Brlić Mažuranić *Slike* datira iz 1912. godine. Autorica je također u nasljeđe ostavila *Ulomke dnevnika Andrije Brlića od 1848. do 1852.*, koji daju uvid u nemirna vremena u kojima su nastali. Knjižna građa čini samo dio građe; tu su i skulptura šegrta Hlapića, *brodski Oscar* Bernarda Pešorde te ilustracije Ivana Antolića, koje krase zidove knjižnice. Knjižnica također aktivno, kao jedan od prvih osnivača, podržava manifestaciju *U svijetu bajki Ivane Brlić-Mažuranić*. Ilustracije su neizostavni dio njezinoga nasljeđa, a radovi umjetnika poput Vladimira Kirina i Petra Orlića obogaćuju priče. Katalog knjižnice sadrži 238 rezultata pretrage na ključne riječi *Ivana Brlić-Mažuranić*. Knjižnica redovito provodi aktivnosti poput *Lektira u knjižnici* kao dio svojih svakodnevnih aktivnosti povezujući tako mlađe čitatelje s nasljeđem Ivane Brlić-Mažuranić. Vještim spajanjem mudrosti davnine s tehnologijom današnjice stvara se interdisciplinarnost koja je bliža čitateljskom iskustvu mlađih generacija. Gradska knjižnica Slavonski Brod čuva i promiče bogato nasljeđe Ivane Brlić-Mažuranić, prepleće fizički i digitalni prostor, manifestacije i projekte te čini Ivanu vječnim izvorom nadahnuća za buduće generacije.

Ključne riječi: *Ivana Brlić-Mažuranić, Gradska knjižnica Slavonski Brod, Zavičajna zbirka, interdisciplinarnost*

Perpetuum Mobile of Inspiration: The Long-Term Value of Ivana Brlić-Mažuranić in the Activities of the City Library of Slavonski Brod

In the heart of the City Library of Slavonski Brod, the Local Collection room preserves the materials of special significance, including those related to Ivana Brlić-Mažuranić. The oldest book by Ivana Brlić Mažuranić, titled *Slike (Pictures)*, dates back to 1912. The author also left a legacy in the form of *Ulomci dnevnika Andrije Brlića od 1848. do 1852. (Excerpts from the Diary of Andrija Brlić from 1848 to 1852)*, providing an insight into the turbulent times in which they were written. The Library's collection goes beyond books; it includes a sculpture of Šegrt Hlapić, the *Brod Oscar* by Bernard Pešorda, and the illustrations by Ivan Antolić adorning the walls. The Library actively supports the event *U svijetu bajki Ivane Brlić-Mažuranić (In the World of Fairy Tales...)* as one of its founding members. The illustrations are an integral part of her legacy, and the works by the artists, like Vladimir Kirin and Petar Orlić, enrich the stories. The library catalogue contains 238 search results for the keywords *Ivana Brlić-Mažuranić*. Regular activities such as *Lektira u knjižnici (Reading in the Library)* are conducted as part of its daily operations, connecting the younger readers with the legacy of Ivana Brlić-Mažuranić. Skilful combining of the wisdom of the past with today's technology creates an interdisciplinary approach that resonates with the younger generations in their

reading experiences. The City Library of Slavonski Brod both preserves and promotes the rich legacy of Ivana Brlić-Mažuranić, intertwining the physical and digital spaces, events, and projects. It ensures that Ivana remains an eternal source of inspiration for the future generations.

Keywords: *Ivana Brlić Mažuranić, City Library of Slavonski Brod, Local Collection, interdisciplinarity*

Tihomir Živić

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet agrobiotehničkih znanosti Osijek, Zavod za bioekonomiju i ruralni razvoj, Katedra za strane jezike i tjelesnu i zdravstvenu kulturu

Kada Hlapić progovori engleski: stvaralaštvo Ivane Brlić-Mažuranić u Sjedinjenim Američkim Državama

Rad poredbeno razmatra izvornik *Čudnovatih zgoda šegrta Hlapića*, dužega umjetničko-pripovjednog djela Ivane Brlić-Mažuranić objelodanjena 1913. u Zagrebu u nakladi Hrvatskoga pedagoško-književnog zbora u uredništvu Josipa Škavića i s oslikom Naste Šenoa-Rojc, te njegov američki prijevod *The Brave Adventures of Lapitch*, objelodanjen 1972. u New Yorku u nakladi Henryja Z. Walcka i s oslikom Harolda Bersona, uzimajući u obzir i postojanje britanskoga izdanja, naslovljena *The Brave Adventures of a Shoemaker's Boy* i objelodanjena u Londonu 1971. u nakladi Josepha M. Denta i sinova, s oslikom Roberta Bartelta. Iako je britanska stotvadesetostраниčna inačica nešto skromnijega obujma, no šarenija od stotridesetsedmostраниčne američke, rad primjećuje zanimljivost da se u oba slučaja radi o preradbenome uredništvu Lorne Wood, zasnovanome na engleskome prijevodu *hrvatskoga Andersena* izašlim ispod pera Therese Mravintz i Branka Brusara, a američkomu se čitateljstvu podastire stvarnosno nadahnut, ali zapravo bajkovito odijeljen, svijet izvrsnice Brlić-Mažuranić. Budući da je ta okolina svjetonazorski čovječna, a po svojem pripovjednom slogu djetinje jednostavna i živahna, osamdeset sedam Bersonovih crnobijelih orisa uz štivo američkoga oknjiženja svojom nenametljivošću podsjeća na crteže olovkom, odskačući time od devet urešenijih najavnih orisa prije svakoga poglavlja, koja prizivlju opremsku kitnjastost bajki. Rad se osvrće i na svijetlocrvene korice američkoga otiska, koje su također krajnje nenapadne, ali itekako zamjetljive, s prikazom Hlapića oslonjena o stablo u igri sa psom, dok naslovnica s prethodnom stranicom donosi dvostraničan crtežni prikaz brježuljkastoga zaseoka. Zaključuje se da, uz neke pravopisne razlike naspram britanskoga, newyorški prijevodni tiskopis stoga predstavlja prvorazredno oprimjerenje toga prauzora hrvatske dječje pripovijesti.

Ključne riječi: *Ivana Brlić-Mažuranić, Čudnovate zgode šegrta Hlapića, prijevod, engleski jezik, Sjedinjene Američke Države*

When Lapitch Began to Speak English: The Opus of Ivana Brlić-Mažuranić in the United States of America

The paper comparatively examines the original of *Čudnovate zgode šegrta Hlapića* (*The Strange Adventures of Hlapić the Apprentice*), a novelistic debut of Ivana Brlić-Mažuranić, published in Zagreb in 1913 by the Croatian Pedagogical Literary Association under the editorship of Josip Škavić and illustrated by Nasta Šenoa-Rojc, and its American translation as *The Brave Adventures of Lapitch*, published in New York in 1972 by Henry Z. Walck and illustrated by Harold Berson, taking into account the existence of a British edition, entitled *The Brave Adventures of a Shoemaker's Boy* and published in London in 1971 by J. M. Dent and Sons, with the illustrations by Robert Bartelt. Although the British one-hundred-and-twenty-

page version is somewhat more modest in size but more abundant in color than the one-hundred-and-thirty-seven-page American version, the paper notes an interesting fact that it pertains, in both cases, to an adaptational editorship by Lorna Wood, based on the English translation of this work of the *Croatian Andersen*, made by Theresa Mravintz and Branko Brusar, and the American readership is provided with a reality-inspired world of the classic Brlić-Mažuranić, which is in fact sequestered by virtue of a fairy tale. Since this environment is humanist in terms of its *weltanschauung* and puerilely simple and vivacious in its narrative style, Berson's eighty-seven black-and-white sketches accompanying the text of the American issue are reminiscent of pencil drawings because of their unobtrusiveness, thereby departing from the nine more elaborate graphics announcing each chapter, which evoke the decorative ornateness of a fairy tale. The paper also refers to the bright red cover of the American print, which is also extremely unobtrusive but very noticeable, with a depiction of Lapitch leaning against a tree and playing with a dog, while the front cover, together with the previous page, presents a two-page drawing of a hilly hamlet. Therefore, it is concluded that, besides some orthographic differences if compared to the British version, the New York translation represents a first-class example of this prototypical Croatian children's novel.

Keywords: *Ivana Brlić-Mažuranić, Čudnovate zgode šegrta Hlapića (The Strange Adventures of Hlapić the Apprentice), translation, English language, the United States of America*

Ivana Žužul

Filozofski fakultet Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku

Kulturna politika emocija u *Pričama iz davnine* Ivane Brlić-Mažuranić

Otkako je prvi put objavljena 1916. u izdanju *Matice hrvatske*, zbirka bajki Ivane Brlić-Mažuranić *Priče iz davnine* čitana je kao povratak romantičarskim uzusima u moderni. Druga modernistička strana njezinih bajki zrcali se u kompleksnoj i ambivalentnoj etičkoj stilizaciji, kako pojedinih stvarnih, tako i nestvarnih likova te prepletanju poganskih vjerovanja s kršćanskim svjetonazorom. U radu se istražuju društveno-kulturno uvjetovane emocije koje oblikuju iskustva i interakcije likova. Stoga se u fokus stavljaju načini i namjena prikazanih emocija u bajkama i njihova povezanost s određenim društvenim hijerarhijama i vrijednostima. Drugim riječima, uz pomoć koncepata kulturnih teoretičarki poput Sare Ahmed i Suzanne Keen, koje nastoje odgovoriti na pitanje na koji se način određene emocije u društvu raspodjeljuju i ovjeravaju, istražiti će se djelovanje reprezentacija emocija u bajkama *Priče iz davnine*.

Ključne riječi: *kulturna politika emocija, modernizam, Ivana Brlić-Mažuranić*

The Cultural Politics of Emotions in Ivana Brlić-Mažuranić's *Croatian Tales of Long Ago*

Ever since it was first published in 1916 by *Matica hrvatska*, the collection of fairy tales by Ivana Brlić-Mažuranić *Croatian Tales of Long Ago* has been read as a return to romantic norms in modernism. The other modernist side of her fairy tales is reflected in the complex and ambivalent ethical stylization of both individual realistic and unrealistic characters and the mixing of pagan beliefs with the Christian worldview. The paper explores the socio-culturally determined emotions that shape the experiences and interactions of the characters. Therefore, the focus is placed on the ways and purpose of emotions shown in fairy tales and their connection with certain social hierarchies and values. In other words, with the help of the concepts of cultural theorists, such as Sara Ahmed and Suzanne Keen, who try to answer the question of how certain emotions are distributed and verified in society, the effect of the representation of emotions in *Croatian Tales of Long Ago* will be scrutinized.

Keywords: *cultural politics of emotions, modernism, Ivana Brlić-Mažuranić*

1874... 2024
150 IBM

IVANA BRLIĆ-MAŽURANIĆ IN THE NEW MILLENNIUM
INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE
18-20 APRIL, 2024, SLAVONSKI BROD

1874. - 2024.
150 IBM

IVANA BRLIĆ-MAŽURANIĆ IN THE NEW MILLENNIUM
INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE

18-20 APRIL, 2024, SLAVONSKI BROD